

Digitaalisen ajopiirturin käyttöönotto

Työryhmämietintö

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Raskaiden ajoneuvojen digitaalisen valvontalaitteen ja ajopiirturikorttien käyttöönottamistyöryhmä; pj. vanhempi hallitussihteeri Jorma Hörkkö, LVM; sihteerit ylitarkastajat Maiju Tuominen ja Aku-Petteri Korhonen, LVM sekä lakimies Johanna Lähde, Ajoneuvohallintokeskus		Julkaisun laji Työryhmämietintö	
		Toimeksiantaja Liikenne- ja viestintäministeriö	
		Toimielimen asettamispäivämäärä 8.4.2003	
Julkaisun nimi Digitaalisen ajopiirturin käyttöönotto. Työryhmämietintö			
Tiivistelmä Ajopiirtureilla valvotaan neuvoston asetuksiin ja kansainväliseen AETR-sopimukseen perustuvaa tieliikenteen sosiaalilainsäädäntöä. Nykyisin käytössä olevat mekaaniset ajopiirturit tulee neuvoston asetukseen perustuen korvata digitaalisilla ajopiirtureilla lähitulevaisuudessa. Työryhmä on todennut tämän edellyttävän kansallisella tasolla kolmen lain ja kahden valtioneuvoston asetuksen muuttamista sekä uuden valtioneuvoston asetuksen säätämistä. Ministeriö ja Ajoneuvohallintokeskus ovat samaan aikaan lisäksi valmistelleet samaan aiheeseen liittyvän hallituksen esityksen ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä. Lakitasolla suurimmat muutosehdotukset koskevat tieliikennelakia, johon ehdotetaan uutta tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontaa ja ajopiirturin käyttöä koskevaa lukua. Siihen koottaisiin ajopiirtureita koskevat laissa hajallaan olevat säännökset ja lisättäisiin digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset, kuten laitteessa käytettävien korttien myöntämistä, peruuttamista ja korjauksia koskevat perusedellytykset. Digitaalinen ajopiirturikortti tulisi huomioida myös eräissä ajoneuvolain ajopiirturia koskevissa säännöksissä. Lisäksi ajoneuvoliikennerekisterilakia tulisi täsmentää erityisesti ajopiirturikorttien sisältämien tietojen luovuttamista ja säilytysaikoja koskevilta osilta. Asetustasolla merkittävin muutosehdotus on uusi valtioneuvoston asetus ajopiirturikorteista, jossa säädettäisiin muun muassa korttien hakumenettelystä ja voimassaoloajasta sekä kortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta. Liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muutosehdotuksessa määritettäisiin digitaalisten ajopiirtureiden asennuksen ja korjaamisen lupaehdot sekä niiden käyttöön liittyvien korttien sisältämien tietojen käsittelytavat. Laitteiden tarkastussäännökset edellyttävät muutosta myös ajoneuvojen käytöstä tiellä annettuun valtioneuvoston asetukseen, jossa samalla ehdotetaan täsmennettäväksi myös kyseisen lainsäädännön soveltamisalaa yksityisten, ei-kaupallisten henkilökuljetusten osalta. Digitaalisen ajopiirturin käyttöönoton ja sen käyttöön liittyvän valvontajärjestelmän voidaan arvioida parantavan työ- ja lepoaikojen noudattamista ja helpottavan valvontaa. Ehdotus tiukentaisi piirtureiden asennus- ja korjausehtoja. Ehdotetut muutokset johtuvat pääosin yhteisölainsäädännön vaatimuksista.			
Avainsanat (asiasanat) ajopiirturi, valvontalaite, digitaalinen ajopiirturi, tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö, ajopiirturikortti			
Muut tiedot Yhteyshenkilö/LVM Jorma Hörkkö			
Sarjan nimi ja numero Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 28/2004		ISSN 1457-7488	ISBN 951-723-714-6
Kokonaissivumäärä 82	Kieli suomi	Hinta 14 €	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Edita Publishing Oy		Kustantaja Liikenne- ja viestintäministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Arbetsgruppen för införandet av digitala färdskrivare och färdskrivarkort för tunga fordon. Äldre regeringssekreterare Jorma Hörkkö ordf., överinspektörerna Maiju Tuominen och Aku-Petteri Korhonen, kommunikationsministeriet, samt jurist Johanna Lähde, Fordonsförvaltningscentralen, sekr.		Typ av publikation Arbetsgruppens betänkande	
		Uppdragsgivare Kommunikationsministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 8.4.2003	
Publikation (även den finska titeln) Införandet av digitala färdskrivare. Arbetsgruppens betänkande (Digitaalisen ajopiirturin käyttöönotto. Työryhmämietintö)			
Referat Färdskrivare används till att övervaka att den sociala lagstiftningen om vägtransporter som grundar sig på rådets förordningar samt den internationella AETR-överenskommelsen följs. De nuvarande mekaniska färdskrivarna skall på grundval av rådets förordningar snart ersättas med digitala färdskrivare. Enligt arbetsgruppen förutsätter detta på nationell nivå att tre lagar och två av statsrådet utfärdade förordningar ändras samt att en helt ny förordning utfärdas. Kommunikationsministeriet och Fordonsförvaltningscentralen har berett en regeringsproposition med förslag till lag om ordnande av utfärdandet av färdskrivarkort. På lagnivå gäller de största ändringsförslagen vägtrafiklagen, till vilken man föreslår att ett nytt kapitel om övervakningen av efterlevnaden av den sociala lagstiftningen vid vägtransporter samt om användningen av färdskrivare skall införas. Avsikten är att till samma ställe samla alla bestämmelser om färdskrivare som för tillfället finns spridda till olika delar av lagstiftningen. Dessutom skall man ta in nödvändiga bestämmelser för att införa digitala färdskrivare, såsom grundförutsättningar för utfärdande, återkallande och reparation av färdskrivarkort. Digitala färdskrivarkort inverkar även på vissa bestämmelser som gäller färdskrivare i fordonslagen. Vidare bör vissa specifikationer särskilt om överlåtande av de uppgifter som färdskrivarkorten innehåller samt om deras förvaringstider tas in i lagen om fordonstrafikregistret. På författningsnivå gäller det viktigaste ändringsförslaget statsrådets nya förordning om färdskrivarkort. Enligt förslaget skall det i förordningen bl.a. ingå bestämmelser om ansökningsförfarande och giltighetstider för korten samt kortinnehavarens anmälningsskyldighet. I ändringsförslaget till statsrådets förordning om handel med samt installation och reparation av trafikförnödenheter fastställs tillståndsvillkoren för installation och reparation av digitala färdskrivare samt villkoren för hantering av de uppgifter som finns på korten som används i färdskrivarna. Bestämmelserna för tillsyn av anordningarna kräver också en ändring av statsrådets förordning om användning av fordon på väg med förslag om att tillämpningsområdet av lagstiftningen skall specificeras beträffande privata, icke-kommersiella persontransporter. Införandet av digitala färdskrivare och tillsynssystemet i samband med användningen av dem förväntas förbättra efterlevnaden av arbets- och vilotider vid vägtransporter samt underlätta övervakningen. Om förslaget godkänns innebär det stramare villkor för installation och reparation av färdskrivare. De föreslagna ändringarna beror till största delen på kraven i gemenskapslagstiftningen.			
Nyckelord färdskrivare, färdskrivarkort, digitala färdskrivare, social lagstiftning vid vägtransporter			
Övriga uppgifter Kontaktperson vid kommunikationsministeriet: Jorma Hörkkö			
Seriens namn och nummer Kommunikationsministeriets publikationer 28/2004		ISSN 1457-7488	ISBN 951-723-714-6
Sidoantal 82	Språk finska	Pris 14 €	Sekretessgrad offentlig
Distribution Edita Publishing Ab		Förlag Kommunikationsministeriet	

DESCRIPTION

Date of publication

30 April 2004

Authors (from body; name, chairman and secretary of the body) Working group on the introduction of digital tachographs, Chair: Senior Officer Jorma Hörkkö, MTC; Senior Officers Maiju Tuominen and Aku-Petteri Korhonen, MTC; Secretary: Lawyer Johanna Lähde, Vehicle Administration		Type of publication	
		Report	
		Assigned by Ministry of Transport and Communications	
		Date when body appointed 8 April 2004	
Name of the publication Introduction of digital tachographs. Working group report			
Abstract <p>Tachographs are used to ensure compliance with the social legislation relating to road transport, which is based on European Union Council Regulations and the international AETR agreement. According to Council regulations, the currently used mechanical tachographs shall be replaced by digital ones in the near future. The working group states that this calls for amendments in three Acts and two Government Decrees. Additionally, a new Government Decree must be issued. Ministry of Transport and Communications (MTC) and the Vehicle Administration have also drafted a government proposal on the system of submitting tachographs.</p> <p>Major legislative amendments are suggested to the Road Traffic Act, which is proposed to include new provisions on the supervision of social legislation relating to road transport and a new chapter on the use of tachographs. The new chapter would bring the scattered provisions on tachographs together within the Act. It would also include new provisions on the aspects related to the introduction of a digital tachograph such as submission, cancellation and correction of record sheets. The digital tachograph should also be considered in certain provisions of the Vehicle Act. In addition, the information in the Vehicular and Driver Data Register Act should be specified, particularly in terms of provision and storage time of record sheet data.</p> <p>The most significant suggestion in terms of decrees is the proposal for a new Government decree on record sheets, which would include provisions on the application system, period of validity and record sheet holder's notification obligation. The Government Decree on trade, fitting and repair of transport equipment is suggested to define the related licence terms as well as the procedures on how to process the data included in the record sheets. The provisions on equipment supervision also call for amendments to the Government Decree on the Use of Vehicles on the Road. The scope of application of the Decree is also proposed to be specified in terms of private, non-commercial passenger transportation.</p> <p>The introduction of the digital tachograph and the related supervision system are expected to improve the compliance with the working time and rest periods and facilitate the supervision. Fitting and correction terms are suggested to be made tighter. The proposed amendments are mainly due to the requirements of Community legislation.</p>			
Keywords Tachograph, recording equipment, digital tachograph, social legislation relating to road transport, tachograph record sheet			
Miscellaneous Contact person at the Ministry: Mr Jorma Hörkkö			
Serial name and number Publications of the Ministry of Transport and Communications 28/2004		ISSN 1457-7488	ISBN 951-723-714-6
Pages, total 82	Language Finnish	Price 14 €	Confidence status Public
Distributed by Edita Publishing Ltd		Published by Ministry of Transport and Communications	

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖLLE

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 8.4.2003 työryhmän valmistelemaan tarvittavat säännökset uuden kuorma- ja linja-autoihin vaadittavan digitaalisen valvontalaitteen käyttöönottamiseksi ja koordinoimaan laitteen ja siihen liittyvien ajopiirturikorttien käyttöönottamista.

Työryhmän tehtäväksi määritettiin valmistella neuvoston asetuksen (EY) N:o 2135/98 tarkoittaman digitaalisen valvontalaitteen ja siihen liittyvien toimikorttien käyttöönottoon tarvittavat säännökset:

- toimikorttien ja niiden varmenteiden toimittamiseen ja hallintointiin;
- kuljettajille ja kuljetusyrityksille digitaalisen valvontalaitteen luotettavaksi käyttämiseksi ajo- ja lepoaikojen valvontaan;
- tallennettavien tietojen julkisuuteen, tietosuojaan ja luovuttamiseen sekä henkilörekistereihin;
- valvontalaitteiden tyyppihyväksyntään, asentamiseen, korjaamiseen ja kalibrointiin sekä kunnan valvontaan; sekä
- muuhun mainitun asetuksen täytäntöönpanoon liittyvät säännökset.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin vanhempi hallitussihteeri Jorma Hörkkö liikenne- ja viestintäministeriöstä. Jäseniksi kutsuttiin yksikön päällikkö Ari Herrala Ajoneuvohallintokeskuksesta, ylikonstaapeli Pentti Koskinen Helsingin poliisilaitoksesta, lakimies Johanna Lähde Ajoneuvohallintokeskuksesta, logistiikkapäällikkö Markku Maukonen Suomen Kuorma-autoliitosta, työsuojelusihteeri Pertti Sulasalmi Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitosta, ylitarkastaja Maiju Tuominen liikenne- ja viestintäministeriöstä, varatuomari Mari Vasarainen Autoliikenteen työnantajaliitosta sekä ylitarkastaja Lauri Vuorivirta Tietosuojavaltuutetun toimistosta. Pysyväksi asiantuntijaksi työryhmään kutsuttiin korjaamon päällikkö Mika Parviainen Vistema Oy:stä. Jäsenet Lähde ja Tuominen toimivat samalla työryhmän sihtereinä. Tuominen siirrettyä liikenne- ja viestintäministeriön palveluksesta 31.12.2003 hänen tilallaan jatkoi ylitarkastaja Aku-Petteri Korhonen. Työryhmä on kokoontunut 12 kertaa. Työryhmässä on ollut kuultavana asiantuntijoina Timo Airila Suomen Kuorma-autoliitosta, kehityspäällikkö Mika Hynnä Ajoneuvohallintokeskuksesta, tarkastusinsinööri Vesa Lampinen Ajoneuvohallintokeskuksesta, tarkastaja Ossi Lindström Uudenmaan työsuojelupiiristä, liikenneneuvos Kari Saari liikenne- ja viestintäministeriöstä ja vanhempi konstaapeli Erkki Vikman Liikkuvasta poliisista.

Työryhmä antoi 12.12.2003 väliraporttinsa, jossa ehdotettiin muutoksia tieliikennelakiin (267/1981) ja ajoneuvolakiin (1090/2002). Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi tieliikennelakiin uusi luku, joka koskisi tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontaa ja ajopiirturin käyttöä. Lukuun koottaisiin tieliikennelaissa nykyisin hajallaan olevat säännökset. Lisäksi lukuun sisällytettäisiin uuden kuorma- ja linja-autoihin vaadittavan digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset, kuten laitteessa käytettävien ajopiirturikorttien myöntämis- ja peruuttamisedellytykset. Digitaalisten ajopiirtureiden käyttöönotto perustuu neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3821/85 ja sen liitteeseen I B (jäljempänä ajopiirturiasetus). Digitaaliset ajopiirturit korvaavat vähitellen nykyisin käytössä olevat mekaaniset ajopiirturit. Ensimmäiset otettaneen käyttöön vuonna 2005.

Ehdotuksesta antoivat lausunnot työryhmän jäsenten edustamien tahojen lisäksi linja-autoliitto, oikeusministeriö, sisäministeriön rajavartiolaitos ja poliisiosasto, sosiaali- ja terveysministeriö ja Tullihallitus. Oikeusministeriön ja tietosuojavaltuutetun toimiston lausuntojen perusteella täsmennettiin esityksen kohtia, joissa käsitellään digitaalisen ajopiirturin tietojen käsittelyä korjaamalla, tietojen käyttöä tutkimustarkoituksiin ja tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinoja.

Sisäministeriön lausunnon perusteella täsmennettiin kuljettajan vastuuta korjaamon edustajan tekemän rikkomuksen johdosta ja tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomista säätelevän kohdan suhdetta tieliikennelaisissa säädettyyn liikenneriikkomukseen. Autoliikenteen työnantajaliiton, linja-autoliiton ja Suomen kuorma-autoliiton lausuntojen perusteella kuljetusyrityksiltä lähtökohtaisesti kiellettyä mahdollisuutta korjata omistamansa digitaaliset ajopiirturit lievennettiin ja ajopiirturin tietojen kopiointiaikaa täsmennettiin. Kuljetusyritysten korjauslupia koskevan muutoksen osalta Ajoneuvohallintokeskus ilmoitti eriyvän mielipiteensä, joka on mietinnön liitteenä 8. Lisäksi esitykseen tehtiin eräitä vähäisiä muutoksia, jotka eivät ole vaikuttaneet sen asialliseen sisältöön.

Ajoneuvo- ja tieliikennelakia koskevan lausuntokierroksen yhteydessä tuli esille tarve tehdä digitaalisten ajopiirtureiden käyttöönotosta johtuvia muutoksia myös ajoneuvoliikennerekisterilakiin (541/2003). Tätä koskevassa hallituksen esityksessä lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tieliikenteen valvontalaitteiden korttien käsittelijän oikeutta saada ajopiirturikortteja koskevia tietoja rekisteristä laajennettaisiin. Rekisterissä olevien ajopiirturikortteja koskevien tietojen poistamisäännöksiä muutettaisiin siten, että tietojen poistaminen sidottaisiin kortin voimassaoloajan päättymiseen. Esityksestä pyydettiin lausunnot työryhmän edustajien lisäksi sisäministeriön poliisiosastolta ja väestörekisterikeskukselta. Väestörekisterikeskuksen lausunnon johdosta esitystä täsmennettiin henkilötietojen käsittelyn ja luovuttamisen osalta. Ajoneuvoliikennerekisterilakia koskeva hallituksen esitys päätettiin yhdistää ajoneuvo- ja tieliikennelakien muutosta koskevaan hallituksen esitykseen.

Työryhmän ulkopuolella on virkamiestyönä lisäksi valmisteltu hallituksen esitys laeiksi ajopiirturikorttien myöntämisestä ja ajoneuvohallintokeskusta koskevan lain muuttamiseksi. Siinä ehdotetaan, että Ajoneuvohallintokeskus toimisi tieliikenteen valvontalaitteiden ja niihin liittyvien ajopiirturikorttien hallinnon toimivaltaisena viranomaisena. Sen perusteella Ajoneuvohallintokeskukselle annettaisiin oikeus sopia kuljettaja- ja yrityskorttien myöntämisen siirtämisestä yksityiselle tai julkiselle palveluntuottajalle. Tarkoituksena on saada ajopiirturikorttien jakaminen kattavaksi ja joustavaksi koko maassa hallinnon kustannukset minimoiden. Ajopiirturikorttien myöntäjät valittaisiin tarjouskilpailulla julkisia hankintoja koskevien säännösten mukaisesti samoin periaattein kuin nykyisin järjestetään kuljettajantutkintotoiminta.

Edellä esitettyjen lakiehdotusten lisäksi työryhmässä on todettu tarpeelliseksi säätää uusi ajopiirturikortteja koskeva valtioneuvoston asetus. Siinä säädettäisiin ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämistä annettavaa lakia tarkemmin ajopiirturikorttien myöntäjän henkilökunnalle, toimipaikoille ja toimijoille asetettavista vaatimuksista. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin tieliikennelakia tarkemmin ajopiirturikorttien hakumenettelystä, ajopiirturikortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta ja kortteja koskevista menettelytavoista, eri ajopiirturikorttien voimassaoloajoista sekä ajopiirturikortteja koskevien päätösten allekirjoittamisesta. Asetusehdotus ja sitä koskeva muistio ovat liitteenä 4.

Neuvoston ajopiirturiasetuksen mukaan digitaalisen ajopiirturin asennuksen ja korjauksen saa suorittaa ainoastaan viranomaisen hyväksymä korjaamo tai asentaja. Perussäännökset tästä ehdotetaan annettavaksi edellä mainitussa tieliikennelain ja ajoneuvolain muutoksessa. Tarkemmat asennus- ja korjauslupan ehdot työryhmä ehdottaa annettavaksi liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1247/2002) muutoksella. Asetuksessa säädettäisiin asennus- ja korjauslupan sisältämistä tehtävistä, luvanhakijan laitteille ja varusteille asetettavista vaatimuksista, asennus- ja korjaustöiden kirjauksista ja korjaamokortin käytöstä ja käytön valvonnasta. Asetusehdotus ja sitä koskeva muistio ovat liitteenä 5.

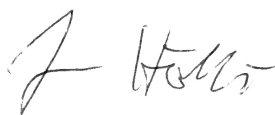
Lisäksi työryhmä ehdottaa ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1999) 7 ja 7 a §:n muuttamista, koska niissä säädettyjä asioita ehdotetaan samassa yhteydessä siirrettäväksi tieliikennelakiin ja koska ajopiirtureiden tarkastuksia koskeva viittaussäännös tulisi päivittää. Koska työryhmän työssä on tullut esille tieliikenteen sosiaalilainsäädännön soveltamisala henkilökuljetusten

osalta, työryhmä ehdottaa selvyyden vuoksi otettavaksi käyttöön neuvoston asetuksen mahdollista-
ma poikkeama korkeintaan 17 henkilön kuljettamiseen soveltuvien ei-kaupallisessa yksityiskäytössä
olevien linja-autojen osalta. Tästä säädettäisiin edellä mainitussa ajoneuvojen käytöstä tiellä an-
tussa asetuksessa, jossa säädetään myös muista soveltamisalan poikkeuksista. Asetusehdotus ja sitä
koskeva muistio ovat liitteenä 6.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön soveltamisalaan henkilökuljetusten osalta on kiinnitetty huo-
miota myös työryhmän kannanotoissa, jotka on esitetty liitteessä 7. Niissä on lisäksi kiinnitetty huo-
miota liikennevalvontalaitteita koskevan lainsäädännön soveltamiseen digitaalisiin ajopiirtureihin
sekä yhtenäisten ajopiirturin tarkastusmallien ja sinettien tarpeellisuuteen. Vaikka ajopiirtureiden
käyttöä koskevien rangaistusten tason arviointi ei kuulunut työryhmälle asetettuihin tehtäviin, kiin-
nittää työryhmä kuitenkin huomiota rangaistustasojen erilaisuuteen eri jäsenmaiden välillä.

Työryhmä luovuttaa kunnioittavasti loppuraporttinsa liikenne- ja viestintäministeriölle.

Helsingissä 30. huhtikuuta 2004

Jorma Hörkkö

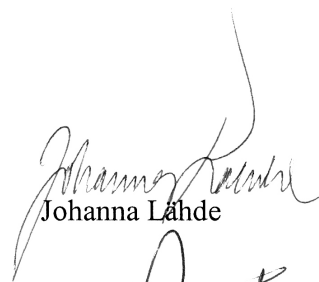
Ari Herrala

Pentti Koskinen

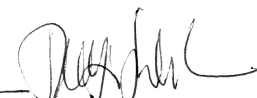
Aku-Petteri Korhonen

Johanna Lähte

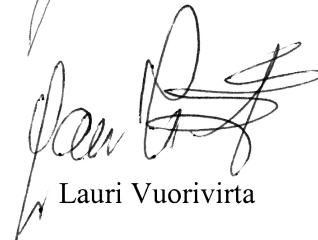
Markku Maukonen

Pertti Sulasalmi

Mari Vasarainen

Lauri Vuorivirta

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tieliikennelain, ajoneuvolain ja ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi tieliikennelakiin uusi luku, joka koskisi tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontaa ja ajopiirturin käyttöä. Lukuun koottaisiin tieliikennelaissa nykyisin hajallaan olevat säännökset. Lisäksi lukuun sisällytettäisiin uuden, kuorma- ja linja-autoihin vaadittavan digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset, kuten laitteessa käytettävien ajopiirturikorttien myöntämis- ja peruuttamisedellytykset. Digitaalisista ajopiirtureista on säädetty neuvoston asetuksella ja ne korvaavat vähitellen nykyisin käytössä olevat mekaaniset ajopiirturit. Ensimmäiset digitaaliset ajopiirturit otetaan käyttöön Euroopassa todennäköisesti vuonna 2005.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutetta-

vaksi ajoneuvolaissa olevia ajopiirturia koskevia säännöksiä siten, että säännökset koskisivat jatkossa myös digitaalisia ajopiirtureita.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös ajoneuvoliikennerekisteristä annettua lakia siten, että tieliikenteen valvontalaitteiden korttien käsittelijän oikeutta saada ajopiirturikortteja koskevia tietoja rekisteristä laajennettaisiin. Rekisterissä olevien ajopiirturikortteja koskevien tietojen poistamissäännöksiä muutettaisiin siten, että tietojen poistaminen sidottaisiin kortin voimassaoloajan päättymiseen.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Nykytila.....	3
2. Ehdotetut muutokset	3
3. Esityksen vaikutukset.....	4
3.1. Taloudelliset vaikutukset	4
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	4
4. Asian valmistelu	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1. Lakiehdotusten perustelut	6
1.1. Tieliikennelaki.....	6
1 luku. Yleisiä säännöksiä	6
6 a luku. Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö ja tieliikenteen valvontalaitteet	6
8 luku. Liikenne rikokset.....	16
1.2. Ajoneuvolaki	16
1.3 Laki ajoneuvoliikennerekisteristä.....	17
2. Tarkemmat säännökset	19
3. Voimaantulo	19
4. Säättämisjärjestys	19
LAKIEHDOTUKSET	21
Tieliikennelain muuttamisesta	21
Ajoneuvolain muuttamisesta	26
Ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta	27
LIITTEET	29
1 Rinnakkaisteksti tieliikennelain muuttamisesta	29
2 Rinnakkaisteksti ajoneuvolain muuttamisesta	41
3 Rinnakkaisteksti ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta	43
4 Valtioneuvoston asetus ajopiirturikorteista - ehdotus	45
5 Valtioneuvoston asetus liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta - ehdotus	56
6 Valtioneuvoston asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen muuttamisesta - ehdotus	66
7 Työryhmän kannanotot	68
8 Eriävä mielipide.....	69

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Tieliikenteen valvontalaitteesta eli ajopiirturista säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3821/85, jäljempänä ajopiirturiasetus. Ajopiirturilla valvotaan kuorma- ja linja-autonkuljettajien ajo- ja lepoaikoja, joista on säädetty tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3820/85, jäljempänä ajo- ja lepoaika-asetus. EU:n ulkopuolelle tapahtuvissa kuljetuksissa on voimassa eurooppalainen sopimus kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä (AETR-sopimus), joka on sisällöltään jokseenkin identtinen mainittujen asetusten kanssa. Mainittujen asetusten ja sopimuksen täytäntöönpanon vaatimat säännökset sisältyvät tieliikennelain (267/1981) 47 a, 87 a, 94 a, 94 b, 105 a ja 105 b §:ään sekä ajoneuvolain (1090/2002) 87, 89 ja 92 §:ään ja ajoneuvojen käytöstä tiellä annettuun asetukseen (1257/1992).

Tieliikenteen valvontalaitteista annetun asetuksen (ETY) N:o 3821/85 sekä asetusten (ETY) N:o 3820/85 ja (ETY) N:o 3821/85 täytäntöönpanosta annetun direktiivin 88/599/ETY muuttamisesta annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2135/98, jäljempänä ajopiirturin muuttamisasetus, neuvosto päätti uusien digitaalisten valvontalaitteiden, jäljempänä digitaalisten ajopiirturien, käyttöönotosta. Asetuksen liite 1B, jossa määritellään digitaalisen ajopiirturin tekniset ominaisuudet, jätettiin myöhemmin päätettäväksi. Ajopiirturin muuttamisasetuksen 2 artiklan mukaan digitaalinen ajopiirturi otetaan käyttöön kahden vuoden kuluttua teknisten vaatimusten julkaisemisesta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Liitteen 1B julkaisu tapahtui 5 päivänä elokuuta 2002 tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 mukauttamisesta tekniikan kehitykseen seitsemännen kerran annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1360/2002, joten digitaalinen ajopiirturi tulisi asentaa ja sitä on käytettävä ensimmäis-

tä kertaa käyttöön otettavissa, ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamispiiriin kuuluvissa linja- ja kuorma-autoissa 5 päivänä elokuuta 2004 alkaen. Laitevalmistajat eivät kuitenkaan vielä ole saaneet valvontalaitteille tyyppihyväksyntää ja autonvalmistajat tarvitsevat ennakoitua enemmän aikaa laitteiden liittämiselle autoihin. Digitaalinen ajopiirturi otettaneen käyttöön vuoden 2005 jälkipuolella. Komissio tulee lähiaikoina tekemään ehdotuksen neuvoston ja parlamentin asetukseksi uudesta päivä määrästä.

Ajopiirturin asentamisesta säädetään ajopiirturiasetuksessa, ajo- ja lepoaika-asetuksessa ja ajoneuvolain 25 §:n 4 momentissa. Mainitun ajoneuvolain säännöksen mukaan ajopiirturi vaaditaan Suomessa, muista Euroopan unionin jäsenvaltioista poiketen, myös luvanvaraisessa liikenteessä olevissa liikennetraktoreissa. Ajoneuvolain 87 §:n 1 momentin 2 kohdassa puolestaan säädetään ajopiirturin asennus ja korjaus luvanvaraiseksi toiminnaksi. Lain 89 §:ssä säädetään asennus- ja korjausluvan myöntämisen edellytyksistä ja 90 §:ssä asennus- ja korjaustöiden rajoituksista.

Ajopiirturikorttien haltijoiden perustiedot ja korttien myöntämistä koskevat tiedot talletetaan Ajoneuvohallintokeskuksen ylläpitämään ajoneuvoliikennerekisteriin siten kuin ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa ja ajoneuvoliikennerekisterin tiedoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1116/2003) säädetään. Kuljettajakorttiin talletettuja ajo- ja lepoaikatietoja tai muita ajopiirturikorttien käyttöön liittyviä tietoja ei talleteta ajoneuvoliikennerekisteriin.

2. Ehdotetut muutokset

Tieliikennelakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 a luku, johon koottaisiin tieliikennelaisissa nykyisin hajallaan olevat tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontaa ja ajopiirturin käyttöä koskevat säännökset. Lisäksi lukuun sisällytettäisiin uuden, kuorma- ja linja-autoihin vaadittavan digitaalisen ajopiirturin

käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset.

Mekaaninen ja digitaalinen ajopiirturi eroavat teknisiltä ominaisuuksiltaan niin paljon, että sekä piirturit laitteina että niiden asennus- ja korjausluvut on perusteltua erottaa säännöksissä toisistaan. Todennäköistä on, että suuri osa nykyisistä asennus- ja korjausluvun haltijoista ei hae lupaa digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen. Toisaalta digitaalisen ajopiirturin käyttöönoton jälkeen molempia ajopiirtureita tullaan käyttämään ajoneuvoissa usean vuoden siirtymäkauden ajan. Tämän vuoksi digitaalisen ajopiirturin käyttöönotto vaatii ajoneuvolain säännösten täydentämistä.

Digitaalisen ajopiirturin asennuksessa ja korjauksessa käytettävien korjaamokorttien peruuttamisesta tilanteesta, jossa luvanhaltijan lupa peruutetaan, otettaisiin selventävä viittaussäännös ajoneuvolakiin.

Ajopiirturikorttien haltijoita ja korttien myöntämistä koskevat tiedot talletetaan ajoneuvoliikennerekisteriin. Ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa säädetään myös muun muassa siitä, kenelle tietoja voidaan rekisteristä luovuttaa ja kuinka kauan tietoja rekisterissä säilytetään. Esityksessä ehdotetaan, että tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijöille voitaisiin luovuttaa ajopiirturikortteja koskevia salassa pidettäviä tai muutoin luovutusrajoituksen kohteena olevia tietoja nykyistä laajemmin. Lisäksi ajopiirturikortteja koskevien tietojen rekisteristä poistamisäännöstä muutettaisiin siten, että tietojen poistaminen olisi sidoksissa korttien voimassaoloaikaan, ei korttien tilaamiseen. Muutettavaan pykäliin tehtäisiin myös muutamia teknisiä muutoksia.

Digitaalinen ajopiirturi tallettaa tiedot kuljettajien nimistä ja heidän ajo- ja lepoajoistaan. Tallettavat tiedot ovat henkilötietoja, joiden käsittely kuuluu henkilötietojen suojaan koskevan lainsäädännön soveltamisalaan. Tästä syystä esitykseen sisältyy henkilötietojen suojaamista koskevia säännöksiä.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen ehdotuksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Digitaalisen ajopiir-

turin käyttöönotto edellyttää investointeja laitteisiin ja kortteihin. Lisäksi uuteen järjestelmään liittyvästä tiedotuksesta ja koulutuksesta aiheutuu jonkin verran kustannuksia eri osapuolille. Nämä kustannukset aiheutuvat kuitenkin ajopiirturin muuttamisasetuksen perusteella.

Ehdotuksessa säädetyt velvollisuudet yrityksille, kuten tietojen tallennusvelvollisuus ja tietojen luovutusvelvollisuus, eivät aiheuta suuria kustannuksia. Tietojen tallettaminen ja siihen liittyvät tietokoneohjelmistojen päivitykset eivät ole myöskään korjaamoille kustannusvaikutukseltaan merkittäviä.

Esityksen johdosta on ajoneuvoliikennerekisteriä koskevaan tietojärjestelmään tehtävä muutoksia, jotka ovat taloudellisilta vaikutuksiltaan kuitenkin vähäisiä.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Lakiehdotuksia on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä oli valmistella digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset ja koordinoita laitteen ja siihen liittyvien ajopiirturikorttien käyttöön otamista.

Työryhmässä oli liikenne- ja viestintäministeriön, Ajoneuvohallintokeskuksen, Helsingin poliisilaitoksen, Tietosuojavaltuutetun toimiston, Suomen kuorma-autoliiton, Autoliikenteen työnantajaliiton sekä Auto- ja kuljetusalan työntekijäliiton edustajat.

Tieliikenne- ja ajoneuvolain muutosta koskevista esityksistä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriön poliisiosastolta ja rajavartiolaitos-osastolta, sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukselta, Ajoneuvohallintokeskukselta, Tietosuojavaltuutetun toimistolta, Tullilta, Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry:ltä, Autoliikenteen työnantajaliitto ry:ltä, Kaupan keskusliitto ry:ltä, Linja-autoliitolta, Suomen Autotekniseltä liitolta, Suomen Kuorma-autoliitto ry:ltä ja Suomen maanrakentajien keskusliit-

to ry:ltä.

Ajoneuvoliikennerekisterilakia koskevasta esityksestä on pyydetty lausunnot työryhmän edustajilta sekä sisäministeriön poliisiosastolta ja väestökisterikeskukselta.

Lausuntojen perusteella on muutettu kuljetusyrityksen oikeutta korjata tietyin ehdoin

omia digitaalisia ajopiirtureitaan. Ajoneuvoliikennerekisterilakia koskevaa ehdotusta täsmennettiin turvakiellolisten tietojen luovuttamisen osalta. Lisäksi on tehty eräitä vähäisiä muutoksia jotka eivät ole vaikuttaneet esityksen asialliseen sisältöön.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Tieliikennelaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

1 §. *Soveltamisala.* Tieliikennelain soveltamisalaa koskevaa pykälää muutettaisiin siten, että ehdotettua 92 j §:n 2 momenttia ja 92 m §:ää sovellettaisiin myös tehdas-, sata- ma-, varasto-, kilpailu- tai muulla vastaavalla alueella. Määritelmä on sama kuin 92 §:ssä on säädetty ajoneuvon käyttöä koskevien säännösten soveltamisalueesta. Valvontaviranomaisen toimivalta tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontatehtävissä ulottuisi näin myös muualle kun tieliikennelain mukaiselle tielle.

6 a luku. Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö ja tieliikenteen valvontalaitteet

92 a §. *Määritelmät.* Pykälässä määriteltäisiin säädösten ja sopimuksen kutsumanimikkeet luvun säännösten luottavuuden parantamiseksi sekä tietyt luvussa käytetyt käsitteet. Pykälän 1 kohdan mukaan ajo- ja lepoaika-asetuksella tarkoitettaisiin tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85, 2 kohdan mukaan ajopiirturiasetuksella tieliikenteen valvontalaitteista annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3821/85 ja 3 kohdan mukaan AETR-sopimuksella kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä tehtyä eurooppalaista sopimusta (SopS 66/1999).

Kohdissa 4 - 7 määriteltäisiin käytössä olevat ajo- ja lepoaikojen valvontalaitteet ja ajopiirturikortit. Mekaanisella ajopiirturilla tarkoitettaisiin ajopiirturiasetuksen liitteen 1 mukaista valvontalaitetta, digitaalisella ajopiirturilla ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B mukaista valvontalaitetta ja ajopiirturi määriteltäisiin tarkoittamaan tämän luvun säännöksissä sekä mekaanista että digitaalista ajopiirturia. Ajopiirturikorteilla tarkoitettaisiin

siin digitaalisissa ajopiirtureissa käytettäviä korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskortteja.

Pykälän 8 kohdan mukaan yrityksellä tarkoitettaisiin tahoja, joka suorittaisi ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvan kuljetuksen. Ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisala määritellään asetuksen II jaksossa. Yritys voi toimia myös kuljettajan työnantajana, mutta on mahdollista, että yrityksen kuljetuksesta huolehtii omistajakuljettaja, jolloin työnantajavelvoitteet eivät tule sovellettaviksi. Pykälän 9 kohdan kuljettajan määritelmä on identtinen ajo- ja lepoaika-asetuksen 1 artiklan 3 kohdan määrittelyn kanssa. Kohdissa 10 ja 11 määriteltäisiin korjaamo ja valvontaviranomainen.

92 b §. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö.* Säännöksen 1 momentin sisältö vastaa nykyisen 47 a §:n 1 momenttia. Säädöksiin ja AETR-sopimukseen viitataan 92 a §:ssä määritellyillä termeillä.

Säännöksen 2 momentissa säädetään Suomessa noudatettavaksi sellaisia ajo- ja lepoaika-asetuksen säännöksiä, joiden soveltaminen on jätetty kansallisen harkinnan varaan. Ajo- ja lepoaika-asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa säädetään, että autonapumiesten alaikäraja voi olla 16 vuotta, jos se sallitaan kansallisessa lainsäädännössä. Asetuksen 6 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa säädetään viikoittaisen lepoajan siirtämismahdollisuudesta linja-autojen tilausliikenteessä. Suomessa sovelletaan myös ajo- ja lepoaika-asetuksen 7 artiklan 3 kohtaa, jossa annetaan eräin edellytyksin mahdollisuus pitää 45 minuutin tauon sijaan 30 minuutin tauko 4 tunnin ajoajan jälkeen linja-autojen reittiliikenteessä. Asetuksen 13 artiklassa luetellaan ajoneuvoja, joiden osalta voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää poikkeuksista ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisessa. Asiasta on nykyisin säädetty ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 §:n 2 momentissa. Liikenne- ja viestintäministeriö voi komission luvalla tietyin edellytyksin myöntää poikkeuksia ajo- ja lepoaika-asetuksen säännösten soveltamisesta poikkeuksellisissa olosuh-

teissa harjoitettavalle liikenteelle. Tällaisia poikkeuksia ei ole tähän mennessä myönnetty.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin selventävä viittaussäännös ajopiirturikortteihin liittyvistä viranomaistehtävistä Suomessa. Ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annettun hallituksen esityksen mukaan (HE 38/2004) Suomessa toimivaltaisena viranomaisena toimisi Ajoneuvohallintokeskus. Lakiehdotuksessa on säännökset kuljettaja- ja yrityskorttien myöntämisen järjestämisestä Ajoneuvohallintokeskuksen ja yksityisen tai julkisen palveluntuottajan välisellä sopimuksella siten, että korttien jakeluverkosto järjestetään valtakunnalliseksi. Ajopiirturikortit peruuttaisi aina Ajoneuvohallintokeskus.

92 c §. *Ajopiirturikorttien myöntäminen.* Pykälään otettaisiin säännökset ajopiirturikorttien myöntämisperusteista. Korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskorteilla olisi kullakin omat myöntämisperusteet. Kuljettaja- ja korjaamokorttien myöntämisestä on säännöksiä ajopiirturiasetuksessa, mutta kansallisesti annettaisiin myöntämisperusteiden soveltamista koskevia, ja niitä täydentäviä säännöksiä. Ajopiirturikortit myönnettäisiin kaikille, jotka täyttävät myöntämisen edellytykset.

Pykälän 1 momentin mukaan korjaamokortti myönnettäisiin hakijalle, jolle on myönnetty ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:ssä tarkoitettu asennus- ja korjauslupa digitaaliselle ajopiirturille. Ajopiirturiasetuksen 12 artiklan mukaan valvontalaitteen asennuksen ja korjauksen saa suorittaa ainoastaan sellainen korjaamo tai asentaja, jonka jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat tätä tarkoitusta varten hyväksyneet kuultuaan halutessaan niiden laitteiden valmistajia, joita asia koskee. Ajopiirturiasetuksen digitaalisia ajopiirtureita koskevassa liitteessä 1B edellytetään, että jäsenvaltioiden hyväksymät korjaamot eivät ole oikeutettuja yrityskorttiin, ja että korjaamoiden muut työtehtävät eivät vaaranna liitteen 1B lisäyksessä 10 määriteltyjä järjestelmän kokonaistietoturva, ellei poikkeamiseen ole perusteltua syytä.

Suomessa ajopiirturiasetuksen 12 artiklan säännöksestä johtuen korjaamolla tulisi olla ajoneuvolain 87 §:ssä tarkoitettu asennus- ja korjauslupa digitaaliselle ajopiirturille.

Asennus- ja korjausluvan myöntäisi Ajoneuvohallintokeskus. Tähän esitykseen sisältyvän ajoneuvolain 89 §:n muutosehdotuksen mukaan asennus- ja korjauslupaa ei saisi myöntää hakijalle, joka harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan ajo- ja lepoaika-asetusta, ellei tämä ole välttämätöntä korjaamopalveluiden vähäisyyden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännökset kuljettajakortin myöntämisestä. Kuljettajakortin myöntämisedellytyksistä säädetään ajopiirturiasetuksen 14 artiklassa. Asetuksen 14 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetään, että kuljettajakortti myönnetään ainoastaan hakijoille, joita koskevat asetuksen ajo- ja lepoaika-asetuksen säännökset. Ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvat yli 3,5 tonnia painavilla ajoneuvoilla tehtävät henkilö- ja tavarakuljetukset sekä Suomessa lisäksi luvanvaraisessa liikenteessä olevat liikennetraktorit. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan kuljettajakortin myöntää sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen jossa kuljettajalla on vakituinen asuinpaikka.

Asetuksen 14 artiklan 3 kohdan a alakohdassa on vakituisen asuinpaikan määritelmä.

Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltio voi vaatia, että jokaisella kuljettajalla, jota koskevat ajo- ja lepoaika-asetuksen säännökset ja jolla on vakituinen asuinpaikka kyseisen jäsenvaltion alueella, on kuljettajakortti. Suomessa kuljettajakortin hankkiminen ei olisi pakollista. Siirtymävaiheen aikana on usean vuoden ajan käytössä sekä mekaanisia että digitaalisia ajopiirtureita ja tämän vuoksi kuljettajan tulisi itse arvioida tarpeensa hakea kuljettajakorttia.

Ajopiirturiasetuksessa edellytetään, että kuljettajakortteja myönnetään hakijoille, joita koskevat ajo- ja lepoaika-asetuksen säännökset. Toisaalta kuljettajakortti on väline ajo- ja lepoaikojen tallentamiseen eikä sillä ole vaikutusta esimerkiksi ajo-oikeuteen. Tämän vuoksi ajopiirturiasetuksen säännöstä sovellettaisiin siten, että olisi riittävää, että hakija olisi saanut ajoneuvon ajo-oikeuden, jota kuljettaessaan kuljettajaan voidaan soveltaa ajo- ja lepoaika-asetuksen säännöksiä. Tämän vuoksi 2 momentin 1 kohdassa edellytettäisiin, että hakija on saanut ajopiirturiasetuksen

3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ajoneuvon ajo-oikeuden. Käytännössä säännös tarkoittaisi sitä, että hakija olisi saanut ajokorttiasetuksen (845/1990) 5 §:n ajokorttiluokkien mukaisesti vähintään B-luokan ajoneuvon ajo-oikeuden. Ajo-oikeus tulee olla voimassa, mutta mahdollinen ajokielto ei olisi este kuljettajakortin myöntämiselle.

Ajopiirturiasetuksen edellyttämällä tavalla momentin 2 kohdassa vaadittaisiin, että hakijan vakituinen asuinpaikka olisi Suomessa.

Momentin 3 kohdassa edellytettäisiin, että hakijalla ei saisi olla voimassaolevaa kuljettajakorttia, jollei hakemusta ole tehty kortin uusimiseksi sen voimassaoloajan päättymisen vuoksi. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan kuljettajalla voi olla hallussaan vain yksi voimassa oleva kortti. Saman artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaan kortin myöntävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan varmistettava, ettei hakija jo ole voimassa olevan kuljettajakortin haltija. Säännöksen tavoitteena on varmistaa, että kuljettajalle ei myönnetä missään olosuhteissa kahta kuljettajakorttia yhtä aikaa. Tällä pyritään estämään ajo- ja lepoaikasäännösten kiertäminen kahta kuljettajakorttia käyttämällä.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin säännös ulkomaisen kuljettajakortin vaihtamisesta. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan d alakohdan mukaan kuljettaja voi pyytää korttinsa vaihtamista uuteen kuljettajakorttiin, jos hänen vakituinen asuinpaikkansa muuttuu jäsenvaltiosta toiseen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin valvontakortin myöntämisestä. Ajopiirturiasetuksen liitteessä 1B valvontakortti määritellään ajopiirturikortiksi, jonka jäsenvaltion viranomaiset myöntävät kansalliselle, toimivaltaiselle tarkastusviranomaiselle. Muita edellytyksiä valvontakortin myöntämiselle ei EUsäännöksiin ole asetettu. Suomessa valvontakortti myönnettäisiin ajo- ja lepoaikoja valvoville viranomaisille eli poliisille, työsuojeluviranomaisille, tullille ja rajavartiolaitokselle.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin yrityskortin myöntämisestä. Yrityskortti myönnettäisiin hakijalle, joka on merkitty Patentti- ja rekisterihallituksen ja verohallituksen ylläpi-

tämään yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.

Yrityskortti määritellään ajopiirturiasetuksen liitteessä 1B ajopiirturikortiksi, jonka jäsenvaltion viranomaiset myöntävät valvontalaittein varustettujen ajoneuvojen omistajalle tai haltijalle.

Yrityskorttia käytetään kuljetusyritykselle kuuluvien ajo- ja lepoaikojen lukitsemiseen jäljempänä 92 g §:ssä selostetulla tavalla ja ajo- ja lepoaikatietojen kopioimiseen digitaalisesta ajopiirturista 92 h §:ssä selostetulla tavalla. Jokaisella tavara- ja henkilökuljetusta harjoittavalla yrityksellä tulisi siis olla mahdollisuus hankkia yrityskortti. Tämän vuoksi ajopiirturiasetuksen liitteessä esitettyä yrityskortin määritelmää tulkittaisiin kortteja myönnettäessä siten, että yrityskortin hakijan ei tarvitsisi olla rekisteriin merkitty ajoneuvon omistaja tai haltija. Riittäisi, että yritys ilmoittaisi harjoittavansa kuljetuksia, joihin voidaan soveltaa ajo- ja lepoaika-asetusta. Yrityksen ajoneuvot voisivat olla sen hallussa tilapäisesti esimerkiksi vuokrasuhteen perusteella.

Pykälän 6 momenttiin otettaisiin valtuutussäännös antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä ajopiirturikorttien hakemisesta, kuten hakemuksessa edellytetyistä liitteistä ja selvityksistä, korttien uusimisesta, kortin haltijan korttia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta sekä korttien voimassaoloajasta.

92 d §. *Ajopiirturikorttien peruuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskorttien peruuttamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan korjaamokortti ja valvontakortti voitaisiin peruuttaa tilanteissa, joissa kortin haltija ei enää täytä kortin myöntämisen edellytyksiä tai joissa korttia käytetään vastoin lainsäädännössä määriteltyä kortin käyttötarkoitusta. Korjaamoiden osalta tämä tarkoittaisi sitä, että korjaamolle myönnetty asennus- ja korjauslupa peruutettaisiin ajoneuvolain 92 § 2 momentin mukaisesti valvonnassa havaittujen epäkohtien vuoksi. Määräaikaisen asennus- ja korjausluvan voimassaoloaika voisi myös päättyä. Valvontakortin peruuttaminen saattaisi tapahtua lähinnä silloin, kun viranomaisten toimivaltasuhteita järjestettäisiin uudelleen.

Kuljettajakortin peruuttamisedellytyksistä säädetään tyhjentävästi ajopiirturiasetukses-

sa. Asiasta otettaisiin selventävä viittaus-säännös pykälän 2 momenttiin. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaan kuljettajakorttia ei pääsääntöisesti voi peruuttaa tai sen voimassaoloa keskeyttää sen voimassaoloaikana. Kortin peruuttaminen on mahdollista vain jos havaitaan, että kortti on väärennetty tai että kuljettaja käyttää muuta kuin omaa korttiaan tai että kuljettajan hallussa oleva kortti on saatu väärin ilmoitusten ja/tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella.

Peruuttamisen edellytykset havaittaneen useimmiten valvontatilanteessa. On myös mahdollista, että kortin myöntäjä havaitsee jälkikäteen, että kortti on myönnetty alun perin väärin perustein. Tieto peruuttamisen edellytyksestä voi tulla myös toisen jäsenvaltion viranomaiselta.

Yrityskortin peruuttamisedellytyksistä säädetäisiin 3 momentissa. Yrityskortti voitaisiin momentin 1 kohdan mukaan peruuttaa, jos kortin haltija ei enää täyttäisi kortin myöntämisen edellytyksiä. Momentin 2 ja 3 kohdissa säädetäisiin sellaisista kortin peruuttamisedellytyksistä, joissa kortin käyttämisen ilmeisenä tarkoituksena olisi ajo- ja lepoaikojen valvonnan vaikeuttaminen. Yrityskortti voitaisiin peruuttaa, jos yrityksen hallussa oleva kortti olisi saatu väärin ilmoitusten tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella tai jos yritys käyttäisi toisen yrityksen yrityskorttia tarkoituksenaan vaikeuttaa ajo- ja lepoaikojen valvontaa.

Pykälän 3 momentin 2 ja 3 kohdan peruuttamisedellytykset havaittaisiin lähinnä yritystarkastuksen yhteydessä, jolloin valvontaviranomainen voisi välittömästi 92 m §:n 3 momentin nojalla ottaa kortin haltuun.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää tarkemmin ajopiirturikortin peruuttamisesta noudatettavasta menettelystä.

92 e §. *Ajopiirturin käyttö.* Pykälässä säädetäisiin ajopiirturin käyttövelvollisuudesta. Kuljettajan tulee käyttää ajopiirturia niissä autoissa, joissa se on 92 b §:n 1 momentissa mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen mukaan pakollista.

Liikennetraktorissa tulee ajoneuvolain 25 §:n 4 momentin mukaan olla ajopiirturi kun sitä käytetään luvanvaraisessa tavaraliikenteessä.

Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 7 §:n 1 momentin käyttövelvollisuutta koskeva säännös on syytä siirtää lain tasolle myös liikennetraktorin osalta. Ajopiirturin käyttöä liikennetraktoreissa puoltaa liikenneturvallisuuksien ja kuljettajan työsuojeluun liittyvien näkökohtien lisäksi myös kilpailun edellytysten tasapuolisuus kuorma-autoliikenteen kanssa.

92 f §. *Kuljettajan velvollisuudet ajopiirturin käytössä.* Pykälän 1 momentin mukaan ajopiirturia ja kuljettajakorttia käytettäessä on noudatettava, mitä ajopiirturiasetuksessa säädetään ja AETR-sopimuksessa määrätään. Kuljettajan velvollisuuksista ajopiirturia ja kuljettajakorttia käytettäessä säädetään ajopiirturiasetuksen 13 artiklassa, 14 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, 4 kohdan a alakohdassa, 15 artiklan 1-3, 5, 5a, 7 ja 8 kohdassa sekä 16 artiklan 2 ja 3 kohdassa.

AETR-sopimuksen 6 – 12 artiklat ovat muutoin identtiset mekaaniseen ajopiirturiin liittyvien säännösten osalta, mutta AETR-sopimukseen ei sisälly velvollisuutta ajopiirturin levyn keskiosan täyttämistä. AETR-sopimuksessa ei myöskään ole digitaalista ajopiirturia koskevia säännöksiä.

Ajopiirturiasetuksen 13 artiklan mukaan kuljettajan on huolehdittava ajopiirturin, ja ajettaessa digitaalisella ajopiirturilla varustetulla ajoneuvolla, kuljettajakortin moitteetomasta toiminnasta ja oikeasta käytöstä. Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan kuljettajan on huolehdittava siitä, että digitaalisen ajopiirturin tietojen tulostaminen voidaan tarkastuksen yhteydessä suorittaa virheettömästi. Saman artiklan 4 kohdan a alakohdassa sekä 15 artiklan 1 ja 2 kohdissa säädetään yksityiskohtaisesti kuljettajan velvoitteista kuljettajakortin ja piirturilevyjen käytössä. Kuljettajakortti ja piirturilevyt on suojattava vahingoittumiselta sopivalla tavalla. Kuljettaja ei saa käyttää muuta kuin omaa henkilökohtaista korttiaan, eikä hän saa käyttää viallista korttia tai korttia, jonka voimassaoloaika on umpeutunut. Kuljettajakorttia ja piirturilevyjä on käytettävä siitä hetkestä alkaen, kun kuljettaja ottaa ajoneuvon haltuunsa. Kortti tai piirturilevy voidaan poistaa vasta vuorokautisen työajan ja kuljetustehtävän päätyttyä, jollei poistamiseen anneta lupaa muulla tavoin.

Asetuksen 15 artiklan 3 kohdassa on yksityiskohtaiset säännökset kuljettajan velvollisuuksista huolehtia riittävien ajoaikamerkintöjen tekemisestä piirturilevyille tai tallettamisesta digitaaliseen ajopiirturiin. Asetuksen 15 artiklan 5 kohta sisältää yksityiskohtaiset säännökset piirturilevyihin tehtävistä kuljettajan, ajoreitin ja ajoneuvon yksilöivistä merkinnöistä sekä matkamittarin lukemien ja ajoneuvon vaihdon merkitsemisestä. Artiklan 5 a kohdassa on puolestaan säännökset digitaalista ajopiirturia käytettäessä tehtävästä maatumuksen merkitsemisestä.

Ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdan mukaan ajoneuvon kuljettajan on pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle piirturilevyt, kuljettajakortti, digitaalisella ajopiirturilla tulostetut asiakirjat, ajopäiväkirjat ja muut vastaavat todisteet valvonnan toteuttamiseksi. Piirturilevyjen, digitaalisen ajopiirturin ja kuljettajakorttien väärinkäytöksistä säädetään 15 artiklan 8 kohdassa. Piirturilevyille, digitaaliseen ajopiirturiin tai kuljettajakortille talletettuja tietoja ei saa väärentää, poistaa, tuhota, tai käsitellä siten, että tiedot tai tulosteet väärentyvät, niihin pääsy estyy tai ne tuhoutuvat.

Kuljettajan toimintavelvollisuudesta tilanteissa, joissa ajopiirturi tai kuljettajakortti ei toimi tai toimii virheellisesti, säädetään 16 artiklan 2 kohdassa. Ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan aikana kuljettajan on käsin merkittävä aikaryhmiä koskevat tiedot joko piirturilevyille tai erityiselle piirturilevyyn tai kuljettajakortille liitettävälle lehdelle. Vastaavalla tavalla kuljettajan on erikseen merkittävä ajoa koskevat tiedot silloin, kun kuljettajakortti on kadonnut tai varastettu, vahingoittunut tai toimii virheellisesti. Kuljettajan velvollisuudesta hankkia uusi kuljettajakortti kadonneen, varastetun tai vioittuneen kortin tilalle säädetään puolestaan artiklan 3 kohdassa. Kuljettaja voi ajaa ilman henkilökohtaista korttiaan enintään viidentoista kalenteripäivän ajan tai pidemmän ajan, jos se on tarpeen ajoneuvon toimittamiseksi takaisin yrityksen kotipaikkaan edellyttäen, että kuljettaja pystyy osoittamaan, ettei hän voinut esittää tai käyttää korttiaan tänä aikana.

Ajo- ja lepoaika-asetuksen 12 artiklan mukaan kuljettaja voi sopivaan pysähdyspaik-

kaan päästäkseen poiketa asetuksen säännöksistä siinä määrin kuin on tarpeen henkilöiden, ajoneuvon tai kuorman turvallisuuden varmistamiseksi edellyttäen, että liikenneturvallisuutta ei vaaranneta. Ajo- ja lepoaika-asetuksen mukaan kuljettajan on tehtävä tällaisen poikkeamisen luonteesta ja syystä merkintä valvontalaitteen piirturilevyyn tai työvuorolistaansa. Digitaalista ajopiirturia käytettäessä kuljettajan on ajo- ja lepoaika-asetuksen 12 artiklan mukaisissa tilanteissa tehtävä merkintä poikkeamasta valvontalaitteesta saatavaan tulosteeseen.

Kuljettajan velvollisuuksia koskevan viitauksäännöksen lisäksi momenttiin otettaisiin nykyisin ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 §:n 1 momentissa oleva säännös siitä, että 15 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettut kuljettajan merkittävät muut työskentelyajat voidaan merkitä Suomessa samalla merkillä kuin varallaoloaika.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa työnantajalle, jos hänellä ei ole hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Ajopiirturiasetuksen 13 artiklan mukaan sekä työnantaja että kuljettaja ovat vastuussa muun muassa kuljettajakortin moitteettomasta toiminnasta ja oikeasta käytöstä. Käytännössä työnantajan on vaikea selvittää ilman kuljettajan ilmoitusta, onko kuljettajalla hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Ajopiirturiasetuksen mukaan on sallittua esimerkiksi kuljettajakortin kadottua tai vahingoituttua kuljettaa ajoneuvoa ilman kuljettajakorttia edellä 1 momentin perusteluissa kerrotun ajanjakson ajan. Työnantajan valvontavelvollisuuden toteutumiseksi tulisi kuljettajalla olla velvollisuus ilmoittaa välittömästi työnantajalle kuljettajakorttinsa katoamisesta, anastamisesta, vahingoittumisesta, unohtamisesta tai muusta syystä, josta johtuen hänellä ei ole hallussaan kuljettajakorttia. Jos kuljettajalla on muu edellä selostetun kaltainen syy olla käyttämättä kuljettajakorttia, hänen on merkittävä ajo- ja lepoaikatiedot valvontalaitteen tulosteelle tai pidettävä erillistä ajopäiväkirjaa ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Lisäksi pykälään sisällytettäisiin säännös siitä, että kuljettajakortin tietojen tallentamiseksi kuljettajan on luovutettava kuljettajakortti työnantajalle ja yritykselle, joka käyttää kuljetta-

jaa tilapäisesti. Tilapäisesti kuljettajaa käyttävä yritys voi olla esimerkiksi kuljettajapalveluita vuokraava yritys, jolloin kuljetusta suorittava yritys ei ole kuljettajan työnantaja.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin tarpeelliset valtuutussäännökset kuljettajien velvollisuuksien tarkemmasta säätämisestä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista soveltamisalan poikkeuksista sekä 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusluvista samoin kuin siitä, millä tavalla kuljettajan on käytettävä ajopiirturia. Niitä koskevat säännökset ovat nykyisin ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 ja 7 a §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin myös ajopiirturin korjaamisesta.

92 g §. *Työnantajan ja yrityksen velvollisuudet ajopiirturin käytössä.* Pykälässä säädettäisiin työnantajan ja yrityksen velvollisuuksista mekaanisen ja digitaalisen ajopiirturin käytössä. Työnantajan velvollisuudet koskisivat tilanteita, jotka kuuluvat työsopimuslain (55/2001) 1 §:n soveltamisalan piiriin ja rajoittuvat näin ollen työaikana suoritettuihin kuljetuksiin. Yrityksellä puolestaan tarkoitettaisiin 92 a §:n 8 kohdan määritelmän mukaista tahoja.

Ajopiirturiasetuksen 13 artiklan mukaan sekä työnantajan että kuljettajan on huolehdittava valvontalaitteen ja kuljettajakortin moitteettomasta toiminnasta ja oikeasta käytöstä. Tämän perusteella työnantaja vastaisi siitä, ettei digitaalisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa luovutettaisi kuljettajalle, jolla ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia, ellei siihen ole laillista syytä. Jotta työnantajan valvontavastuu tältä osin voisi toteutua, edellä 92 f §:n 2 momentissa kuljettajalle asetettaisiin velvollisuus ilmoittaa työnantajalle, jos kuljettajalla ei ole hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Työnantajaa ei kuitenkaan voida pitää vastuussa kuljettajakortin ajamisesta, jos hänellä ei ole tosiasiallista mahdollisuutta saada asiaa selville.

Pääsääntöisesti kuljettajalla on oltava kuljettajakortti, ennen kuin hän voi kuljettaa digitaalisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa, mutta ajopiirturiasetuksessa on tästä muutamia poikkeuksia edellä 92 f §:n 2 momentin perusteluissa selostetulla tavalla. Laillinen syy olla käyttämättä kuljettajakort-

tia ei sen sijaan ole esimerkiksi tilanne, jossa kuljettajalla ei ole hallussaan kuljettajakorttia, koska hän ei ole sellaista kortteja myöntävältä taholta lainkaan hakenut. Kuljettajakortin unohtuminen on myös tilanne, jota ei asetuksessa mainita laillisena syynä kuljettaa ajoneuvoa ilman kuljettajakorttia. Työnantajan vastuuta kuljettajakorttia ajosta tulisi kuitenkin tällaisessa tilanteessa arvioida tapauskohtaisesti. Työnantaja on voinut luovuttaa ajoneuvon kuljettajan hallintaan kuljetusta varten useita päiviä aikaisemmin. Kortin unohtamisen ja katoamisen välinen rajanveto on vaikea esimerkiksi tilanteessa, jossa kortti on kadonnut, ja sittemmin löydyntynyt ja otettu uudelleen käyttöön ennen kuin kuljettaja oli ehtinyt ilmoittaa kortin katoamisesta ja hakea uutta korttia kadottamansa tilalle.

Vaikka ajopiirturiasetuksen poikkeussäännökset koskevat vain tilanteita, joissa kuljettajalle jo myönnettyä korttia ei tietyistä syistä voi käyttää ja näitä poikkeusperusteita on tulkittava suppeasti, edellä kuvatun kaltaisissa tilanteissa valvontaviranomaisen tulisi käyttää kokonaisharkintaa teon rangaistavuutta harkittaessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yrityksen velvollisuudesta suojata digitaalisen ajopiirturin tiedot. Yrityksen olisi lukittava digitaalisen ajopiirturin tiedot yrityksen ajo- ja lepoaikatietojen yksilöimiseksi siten, ettei rekisteröidyn yksityisyyden suojaa vaaranneta. Tietojen lukitus yrityskortilla merkitsee lukitusten väliin jäävät tiedot kuuluvaksi tietyille yritykselle. Käytännössä tietojen lukitus tapahtuisi siten, että yrityskortti syötetään valvontalaitteen kortinlukijaan, jolloin valvontalaitteeseen tallentuu lukituksen alkamisajankohta. Kun yrityskortti seuraavan kerran syötetään laitteen kortinlukijaan, laitteeseen tallentuu lukituksen päättymisajankohta. Näiden lukitusten väliin jääviä tietoja ei ole mahdollista selata tai kopioida digitaaliselta ajopiirturilta toisen yrityksen yrityskortilla. Sen sijaan korjaamokortilla ja valvontakortilla on mahdollista selata myös lukittuja tietoja. Yrityskorttiin puolestaan tallentuu tieto tehdyistä lukituksista.

Jos yrityskorttia ei asianmukaisesti käytetä tietojen lukitsemisessa, usealle eri yritykselle tai työnantajalle tapahtuneiden kuljetusten kuljettajien ajo- ja lepoaikatietojen kohden-

taminen oikealle yritykselle on jälkikäteen vaikeaa, ellei mahdotonta. Lukitsematta jättäminen vaikeuttaisi näin ollen myös valvontaviranomaisen työtä. Tämän vuoksi yksityisyyden suojan toteutumiseksi yrityskortilla tulisi lukita digitaalisen ajopiirturiin tallettavat tiedot välittömästi ajoneuvo käyttöön otettaessa ja aina ennen ajoneuvon tai digitaalisen ajopiirturin luovuttamista pois yrityksen omasta hallinnasta. Toisaalta on huomattava, että yrityskortin hakeminen ja käyttö ei ole suoraan lainsäädännön nojalla pakollista. Yrityskortti on tarpeen tietojen lukitsemista ja kopiointia varten, joten yrityksen velvoitteiden hoitamiseksi yrityskortin hankkiminen ja käyttäminen olisi kuitenkin yleensä tarpeellista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin yrityksen velvollisuudesta huolehtia ajopiirturin moitteettomasta toiminnasta. Käytännössä korjauksista ja tarkastuksista huolehtisivat ajoneuvojen kuljettajat, mutta kokonaisvastuu ajopiirtureiden toimintakunnosta ja tarpeellisen ohjeistuksen laatimisesta kuljettajille olisi yrityksellä.

Yrityksen velvollisuutena olisi huolehtia ajopiirturiasetuksen edellyttämien määräaikaistarkastusten suorittamisesta. Säännökset mekaanisen ajopiirturin määräaikaistarkastuksista ovat ajopiirturiasetuksen liitteen 1 tarkastuksia ja valvontaa koskevan VI luvun 3 kohdassa ja digitaalisen ajopiirturin osalta liitteen 1 B tarkastuksia, määräaikaistarkastuksia ja korjauksia koskevan VI luvun 4 kohdassa. Sekä mekaaninen että digitaalinen ajopiirturi on, mikäli muita syitä ei ole, määräaikaistarkastettava vähintään kerran kahdessa vuodessa. Tämän lisäksi yrityksen olisi ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa noudatettava, mitä ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetään. Ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa yrityksen on annettava hyväksytynt asentajan tai korjaamon tehdä korjaus niin pian kuin olosuhteet sen sallivat. Jos paluu yrityksen toimipaikkaan voi tapahtua vasta yli viikon kuluttua häiriön tai virheellisen toiminnan havaitsemisesta, ajopiirturin korjaus on suoritettava matkalla.

Edellä mainitut ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 1 kohdan mukaiset korjaamisvelvoitet-

ta koskevat säännökset on nykyisin todettu myös ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 §:n 4 ja 5 momenteissa. Pykälässä tultaisiin viittaamaan korjausvelvoitteeseen osalta edellä mainittuun artiklaan.

92 h §. *Ajopiirturin tietojen käsittely yrityksessä.* Pykälän 1 momentissa säädetään yrityksen velvollisuudesta kopioida ajo- ja lepoaikatietoja digitaalisesta ajopiirturista. Riittävän lyhyin välein tehtävä tallennus mahdollistaa ajoaikojen yritystarkastukset. Lyhyehkö tallennusväli on tarpeen myös siltä varalta, että valvontalaitteen tiedot tuhoutuvat onnettomuuden tai vian vuoksi. Käytännön syistä tallennusväli säädettäisiin kuitenkin pidemmäksi niille ajoneuvoille, jotka ovat pitkiä yhtäjaksoisia aikoja muualla kuin Suomessa.

Pykälässä velvoitettaisiin työnantaja myös kopioimaan työntekijän kuljettajakortin sisältämät ajo- ja lepoaikatiedot. Sama velvoite asetettaisiin yritykselle, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti. Tämä velvoitteen täsmennys on tarpeen tilanteissa, joissa kuljettajan työnantajana toimii kuljettajapalveluita vuokraava yritys, jolloin kuljetusta suorittava yritys ei ole kuljettajan työnantaja. Velvoite ei kuitenkaan koske alihankintana suoritettavia kuljetuksia. Kuljettajakortin muistikapasiteetti määrittää kuitenkin käytännössä, että tallennus on tehtävä vähintään joka 28:s päivä. Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (477/2001) säätää, että henkilötietojen kerääminen työsuhteen aikana kuuluu yhteistoimintamenettelyyn piiriin. Tallennusväliä ei kuitenkaan tarvitse soveltaa lomien, sairaslomien tai muiden vastaavien poissaolojen aikoina.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin piirturilevyjen ja digitaalisesta ajopiirturista tallennettujen tietojen säilyttämisestä. Ajopiirturin tietojen säilytysvelvollisuus ei koske kuljettajantutkinnossa käytettyjä piirturilevyjä eikä kuljettajantutkinnon aikana tallennettua digitaalisen ajopiirturin tietoja.

Mekaanisen ajopiirturin osalta yrityksen olisi noudatettava piirturilevyjen säilyttämisessä, esittämisessä ja luovuttamisessa mitä ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädetään. Sen mukaan yrityksen on säilytettävä piirturilevyjä käytön jälkeen vähintään yksi vuosi hyvässä järjestyksessä ja annetta-

va niistä jäljennös asianomaiselle kuljettajalle tämän pyynnöstä. Digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista tallennetut tiedot olisi tallennettava ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Tämän perusteella yrityksen on säilytettävä digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista tallennetut tiedot vähintään 365 päivää. Työnantajan tietojensäilytysvelvollisuus koskisi tallennusvelvollisuutta vastaavasti ainoastaan kuljettajakortin tietoja. Ajo- ja lepoaikatiedot on säilytettävä siten, että tietojen varmuus ja paikkansapitävyys on taattu.

Ajo- ja lepoaika-asetus edellyttää myös, että tietojen saatavuus on turvattu digitaalisen ajopiirturin jälleenmyynnin tai käytöstä poistamisen yhteydessä. Digitaalisen valvontalaitteen ja kuljettajakortin tietojen tallettaminen tarkoittaa käytännössä tietojen säilyttämistä sähköisessä muodossa esimerkiksi tietokoneen levykkeellä tai paperitulosteina. Valvontaviranomaisilla on 92 j §:n mukaisesti oikeus saada talletetut tiedot lukukelpoisessa muodossa.

Yrityksellä olisi 92 l §:n perusteella velvollisuus huolehtia tallettamiensa tietojen asianmukaisesta tietosuojasta ja tietoturvasta. Tietosuojavaatimuksilla tarkoitetaan erityisesti henkilötietolain (523/1999) rekisterinpitäjälle asettamia vaatimuksia ja tietoturva vaatimuksilla riittävää laitteiden, ohjelmistojen ja tietojen tallennuslaitteiden suojaamista ulkopuolisen käytöltä. Rekisterinpitäjän on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi asiattomalta pääsylvä tietoihin ja vahingossa tai laittomasti tapahtuvalla tietojen hävittämislä, muuttamiselta, luovuttamiselta, siirtämiseltä tai muulta laittomalta käsittelyltä. Verolainsäädännön ja palkkasaatavia koskevan työlainsäädännön säännösten perusteella tietojen säilyttämismvelvollisuuden enimmäisaika olisi 10 vuotta.

Pykälän 3 momentissa säädetään kuljettajan oikeudesta saada tulosteena omat ajo- ja lepoaikatiedot, jotka on tallennettu digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista. Vastaava tiedonsaantioikeus piirturilevyjen osalta säädetään ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa, johon viitataan 2 momentissa. Tietojen antamiselle ei aseteta laissa erityistä aikamäärettä. Käytännössä tietoja ei edellytetä luovutettavaksi kuljettajalle välittömästi

vaan kohtuullisessa ajassa pyynnön esittämisestä. Kohtuullinen aika määrittyy käytännössä tapauskohtaisesti. Esimerkiksi sakkoa koskevaan valitukseen on tarpeen saada ajo- ja lepoaikatiedot jopa muutamassa päivässä.

Lisäksi 3 momenttiin sisältyy säännös siitä, että muut kuin ajo- ja lepoaikojen valvontaan ja työsuhteen oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseksi ja kuljetuksien ohjaamiseksi tarvittavat tiedot on hävitettävä välittömästi sen jälkeen, kun ne on tallennettu digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista. Kuljettajan kaikkien työsuhteiden ajoaikatiedot tallentuvat tietoja kerätessä, koska kuljettajakortista tallennettavia tietoja ei voida rajata. Samoin jos digitaalista ajopiirturia ei ole lukittu yrityskortilla 92 g §:n mukaisesti, muiden yritysten ajoaikatiedot siirtyvät tallennuksessa. Tallennettavilta tiedoilta edellytetään kuitenkin käyttötarkoitussidonnaisuutta, joten muihin kuin 1 momentissa lueteltuja käyttötarkoituksia koskevat tiedot tulee 2 momentin nojalla hävittää. Henkilötietolain 33 §:ssä säädetty vaihtolovelvollisuus koskee myös digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista kerättyjä ja tallennettuja tietoja: Joka henkilötietojen käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä suorittaessaan on saanut tietää jotakin toisen henkilön ominaisuuksista, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta, ei saa henkilötietolain vastaisesti ilmaista saamia tietoja sivullisille.

92 i §. *Digitaalisen ajopiirturin tietojen käsittely korjaamalla.* Ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B VI luvun mukaan korjaamoiden on kyettävä kopioimaan tietoja digitaalisesta ajopiirturista tarkoituksenaan toimittaa tiedot takaisin kuljetusyritykselle.

Tietojen säilyttäminen ajo- ja lepoaikojen viranomaisvalvontaa varten on ensisijaisesti kuljettajien ja kuljetusyritysten velvollisuutena 92 f ja 92 g §:n mukaisesti. Digitaaliseen ajopiirturiin talletetut ajo- ja lepoaikatiedot voivat sisältää tietoja useiden eri kuljettajien useille eri yrityksille tekemistä kuljetuksista. Korjaamoiden velvollisuus käsitellä ajo- ja lepoaikatietoja tulee olla mahdollisimman rajattu, ottaen kuitenkin riittävästi huomioon sekä henkilötietojen suoja koskevan lainsäädännön että ajo- ja lepoaikojen valvonnan asettamat vaatimukset. Näistä syistä pykälän 1 momentissa säädettäisiin

korjaamoille velvollisuus aina kopioida kaikki korjattavaan digitaaliseen ajopiirturiin talletetut ajo- ja lepoaikatiedot ennen laitteen korjauksen aloittamista. Korjauksen lisäksi velvollisuus koskisi tilannetta, jossa ajopiirturi vaihdettaisiin uuteen tai muusta syystä poistettaisiin ajoneuvosta.

Korjaamoilla olisi velvollisuus tallettaa ja säilyttää tiedot muuttumattomina vuoden ajan talletuksesta lukien. Vuoden säilytysajalla pyritään varmistamaan, että kopioidut tiedot saataisiin yrityksen tai ajo- ja lepoaikojen valvontaviranomaisen käyttöön vähintään ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 5 kohdassa säädetyn 365 päivän ajan. Henkilötietolain 34 §:n mukaan henkilökisteri, joka ei ole enää rekisterinpitäjän toiminnan kannalta tarpeellinen, on hävitettävä, jollei siihen talletettuja tietoja ole erikseen säädetty tai määrätty säilytettäväksi. Näin ollen korjaamon tulee tuhota tallettamansa tiedot vuoden säilytysajan jälkeen.

Korjaamo säilyttää ajo- ja lepoaikatietoja hallussaan toisen lukuun, eikä kyseessä täten ole henkilötietolain tarkoittama rekisterinpitäjä. Sinänsä henkilötietolain yleiset velvoitteet, kuten velvollisuus noudattaa huolellisuutta henkilötietojen käsittelyssä ja huolehtia tietojen suojaamisesta, koskevat myös muita kuin rekisterinpitäjiä.

Korjaamoilla olisi 92 I §:n perusteella velvollisuus huolehtia talletamiensa tietojen asianmukaisesta tietosuojasta ja tietoturvasta. Tietosuojavaatimuksilla tarkoitetaan erityisesti henkilötietolaissa tietojen käsittelylle asetettuja vaatimuksia ja tietoturva-vaatimuksilla riittävää laitteiden, ohjelmistojen ja tietojen tallennus- ja suojaamistoimien ulkopuolisen käytöltä. Korjaamon on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi asiattomalta pääsylvä tietoihin ja vahingossa tai laittomasti tapahtuvalla tietojen hävittämiseltä, muuttamiselta, luovuttamiselta, siirtämiseltä tai muulta laittomalta käsittelyltä. Henkilötietojen ilmaiseminen sivullisille on kiellettyä. Tietojen hävittämisen olisi tapahduttava siten, että tiedot tuhoutuvat luotettavasti.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin säännökset siitä, kuinka korjaamoiden tulisi menetellä luovuttaessaan tallettamiaan ajo- ja lepoaikatietoja. Todennäköisimmin tarve saada

korjattavan tai vaihdettavan piirturin tiedot on ajoneuvon korjaamolle tuoneella kuljetus-yrityksellä. Koska ajo- ja lepoaikatiedot sisältävät henkilötietoja, tietoja luovutettaessa on huolellisesti varmistuttava siitä, että vastaanottajalla on oikeus tietoja käsitellä. Tämän vuoksi korjaamo voisi luovuttaa tiedot yritykselle, joka on tiedot yrityskortillaan luvkinnut, tai joka muutoin pystyisi luotettavasti selvittämään oikeutensa tietoihin. Lukitsemattomien tietojen osalta selvityksen esittäminen olisi mahdollista esimerkiksi tapauksissa, joissa omaan lukuunsa ajava kuljettaja esittäisi pyynnön kuljettajakorttinsa ajo- ja lepoaikatiedoista.

Luovutuspyyntö tulisi 2 momentin mukaan tehdä todisteellisesti. Pyyntöä voisi esittää esimerkiksi kirjallisesti ja sen voisi esittää myös yrityksen asianmukaisesti siihen valtuuttama kolmas taho. Kirjallisen muodon täyttäisi myös sähköinen viesti, joka on säilytettävissä, ja jonka alkuperä ja muu luotettavuus on jälkikäteenkin todennettavissa.

Korjaamoilla olisi velvollisuus luovuttaa tiedot myös ajo- ja lepoaikojen valvontaviranomaisille.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin säännös tilanteista, joissa ajo- ja lepoaikatietojen kopiointi on laitteessa olevan vian vuoksi mahdollista. Tällöin korjaamon on annettava kuljetus-yritykselle asiasta todistus siten kuin ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B VI luvussa säädetään.

92 j §. *Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus.* Valvontaviranomaisella on 1 momentin mukaan oikeus saada yrityksen tallettamien mekaanisten ajopiirturin piirturilevyistä, digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista, työnantajan tallettamien tiedot kuljettajakortista sekä korjaamon tallettamien tiedot digitaalisesta ajopiirturista. Lisäksi valvontaviranomaisella on oikeus saada yrityksen yrityskortteihin talletetut tiedot, työvuorolistat ja kuljettajien ajopäiväkirjat niiltä osin kuin yrityksellä on velvoite tällaisen dokumentaation laatimiseen. Säännöksessä edellytetään, että tiedot on kyettävä antamaan ilman aiheetonta viivytystä. Onnettomuustutkinnassa ja rikkomusta epäiltäessä tiedot olisi saatava muutamassa päivässä.

Pykälän 2 momentin mukaan ajoneuvon kuljettajan on pyynnöstä esitettävä valvonta-

viranomaiselle piirturilevyt, kuljettajakortti, digitaalisella ajopiirturilla tulostetut asiakirjat, ajopäiväkirjat ja muut vastaavat todisteet valvonnan toteuttamiseksi. Tämä esittämisvelvollisuus olisi voimassa myös muualla kuin tieliikennelain tarkoittamalla tiealueella, kuten satama-alueella.

Valvonnan täytäntöönpanosta säädetään 3 momentin mukaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tällä hetkellä valvonnan täytäntöönpanosta säädetään ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 7 b §:ssä. Sen mukaan poliisi vastaa ensisijassa tiellä tapahtuvista tarkastuksista ja työsuojeluhallinto yrityksissä tapahtuvista tarkastuksista.

92 k §. *Tietojen käyttö tutkimustarkoituksiin.* Säännöksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriöllä on mahdollisuus saada mekaanisen ajopiirturin piirturilevyjen tiedot ja digitaalisesta ajopiirturista tallennetut tiedot henkilötietolain 14 §:n mukaisesti tutkimustarkoituksiin. Henkilötietolain 33 §:n mukaan sivulliselle ei saa lain vastaisesti ilmaista henkilön ominaisuuksista, henkilökohtaisista oloista tai taloudellisesta asemasta saamia tietoja, joita henkilötietojen käsittelyyn osallistunut on saanut tietää. Vaitiolovelvollisuutta koskeva nimellinen säännös otettaisiin pykälään selvyuden vuoksi.

92 l §. *Yksityisyyden suoja henkilötietoja käsiteltäessä.* Henkilötietojen käsittelyssä sovelletaan henkilötietolain ja yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain säännöksiä.

Henkilötietolain 2 lukuun sisältyvät henkilötietojen käsittelyä koskevat yleiset periaatteet, kuten huolellisuusvelvoite, käyttötarkoitussidonnaisuus, henkilötietojen käsittelyn yleiset edellytykset ja tietojen laatua koskevat periaatteet. Säännökset koskevat kaikkia henkilötietoja käsitteleviä tahoja, kuten kuljetusalan yrityksiä, työnantajia ja korjaamota. Henkilötietoja käsiteltäessä tulee noudattaa huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa. Hyvään tietojenkäsittelytapaan sisältyy muun muassa velvollisuus suojata käsiteltävät tiedot asianmukaisella tavalla.

Käsiteltävien henkilötietojen tulee olla määritellyn henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeellisia. Virheellisiä, epätavallisia tai vanhentuneita henkilötietoja ei

saa käsitellä.

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 3 §:n mukaan työnantaja saa käsitellä vain välittömästi työntekijän työsuhteen kannalta tarpeellisia henkilötietoja, jotka liittyvät työsuhteen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseen tai työnantajan työntekijöille tarjoamiin etuuksiin taikka johtuvat työtehtävien erityisluonteesta. Tästä säännöksestä ei voi poiketa edes työntekijän suostumuksella.

Rekisteröidyn oikeuksiin liittyy olennaisesti myös henkilötietolain 26 §:n mukainen tarkastusoikeus, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada tietää häntä koskevien rekisteritietojen sisältö. Tähän liittyy osaltaan myös lakiehdotuksen 92 h §:n 3 momentti, jonka mukaan yrityksen on annettava kuljettajalle häntä koskevat ajo- ja lepoaikatiedot.

92 m §. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot.* Säännös vastaa pääpiirteissään nykyisin voimassa olevaa tieliikennelain 94 b §:ää. Säännöksen 1 momentin mukaan poliisi saa tehdä kotietsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen, kuljettajakortin tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn, kortin tai ajopäiväkirjan löytämiseksi. Pykälän 2 momentissa säädetään pakollisen tauon tai lepoajan pitämisestä. Poliisi-, tulli- tai rajavartiolaitos voi 2 momentin mukaan myös estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, jos kuljettaja ei esitä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuja tietoja eli piirturilevyjä, kuljettajakorttia, digitaalisella ajopiirturilla tulostettuja asiakirjoja, ajopäiväkirjoja ja muita vastaavia valvonnan toteuttamiseksi tarvittavia todisteita. AETR-sopimuksen osalta lisättäisiin vastaava viittaus 10 artiklan 1 kohdan d alakohtaan. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin myös säännös, jonka mukaan poliisi voi ottaa kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortin haltuun, jos on perusteltua syytä epäillä, että lain 92 d §:n mukaiset kortin peruuttamisedellytykset täyttyvät. Kortin peruuttamisedellytyksiä on määritelty tarkemmin edellä 92 d §:n perustelujen kohdalla. Haltuun otettuja kortteja koskevasta menettelystä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi pakkokeinoja koskevaan pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jolla

laajennettaisiin säännöksen soveltamisalaa myös teialueen ulkopuolelle. Syynä laajenukselle on se, että myös suljetut satama- ja muut vastaavat alueet kuuluvat valvontaluueeseen, koska tiekuljetusten sosiaalilainsäädännön alaan kuuluvat kuljetukset alkavat tai päättyvät usein tämän tyyppisille alueille.

92 n §. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa.* Säännös vastaa sisällöltään nykyisin voimassa olevaa tieliikennelain 105 b §:ää. Pykälän 1 momentissa säädetään tiedoista, joita valvontaviranomaiset saavat luovuttaa. Pykälän 2 momentissa säädetään tahot, joille tietoja voi luovuttaa. Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (tietosuojadirektiivin) 1 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät voi rajoittaa tai kieltää henkilötietojen vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä yksityisyyden suojaan liittyvistä syistä. Tämä tavoite sallii ja edellyttää tietojen vapaata luovutusta EU:n alueella. Henkilötietolain 22 §:ssä puolestaan säädetään tietojen luovutusedellytyksistä EU:n ja ETA:n alueen ulkopuolelle. Selvyyden vuoksi asiasta säädetään myös nimenomaisesti säännöksen 2 momentissa.

8 luku. Liikenne rikokset

103 §. *Liikenne rikkomus.* Pykälän soveltamisalan poikkeuksia koskevaan luetteloon lisättäisiin 105 a §, koska tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta säädettäisiin mainitussa 105 §:ssä. Pykälän nojalla jäisi kuitenkin rangaistavaksi ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen 7 a §:n 2 momentissa tarkoitettun todistuksen mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvoitteen laiminlyönti.

105 a §. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen.* Säännös vastaa pääosin nykyisin voimassa olevaa säännöstä. Kumottavan 47 a §:n sijaan säännöksessä viitattaisiin tieliikennelakiin ehdotettavan uuden luvun 92 b §:ään. Jatkossa kuljettaja voitaisiin tuomita myös ajopiirturia ja ajopiirturikortteja koskevien säännösten rikkomisesta. Nämä säännökset sisältyvät 92 f §:n 1 ja 2 momen-

tin sekä 92 j §:n 2 momentin lisäksi ajopiirturiasetuksen 13 artiklaan, 14 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan ja 4 kohdan a alakohtaan, 15 artiklan 1—3, 5, 5a, 7 ja 8 kohtaan sekä 16 artiklan 2 ja 3 kohtaan. Edellä mainittujen ajopiirturiasetuksen säännösten sisältö on selvitetty edellä 92 f §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Esityksen 92 i §:ssä säädetään korjaamon velvollisuudesta kopioida, säilyttää ja luovuttaa ajopiirturiin tallennettuja tietoja. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan näiden velvollisuuksien rikkomisesta sakkoa.

Ajopiirturin virheellisestä käytöstä ja käytämättä jättämisestä rangaistaan tällä hetkellä tieliikennelain 103 §:n nojalla, ja lakiehdotuksen voimaan tultua lain 105 a §:n nojalla. Epäkuntoisesta tai puuttuvasta ajopiirturista rangaistaan nykyisin ja myös tulevaisuudessa ajoneuvolain 96 §:n nojalla. Ajopiirturikielkojen ja jatkossa myös digitaalisen ajopiirturin tietojen väärentäminen on rangaistavaa rikoslain 33 luvun mukaisena väärennysrikkoksena.

Pykälään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jonka mukaan kuljettajaa ei kuitenkaan tuomita rangaistukseen teosta, jonka syynä on työnantajan tai tämän edustajan tai korjaamon tekemä rikkomus.

1.2. Ajoneuvolaki

87 §. *Asennus- ja korjauslupa.* Pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin siten, että ajopiirturiasetuksen liitteen 1 ja liitteen 1B mukaiset ajopiirturit eroteltaisiin toisistaan. Kohdan mukaan sekä mekaanisen että digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen olisi hankittava lupa valvontaviranomaiselta.

Digitaalisella ajopiirturilla tarkoitettaisiin liitteen 1B valvontalaitteiston määritelmän mukaisesti kaikkia niitä laitteita, jotka on tarkoitettu asennettavaksi tieliikenneajoneuvoihin ja joiden avulla voidaan osoittaa, tallentaa ja säilyttää muistissa automaattisesti tai puoliautomaattisesti kyseisten ajoneuvojen liikkumista ja niiden kuljettajien tiettyjä työaikoja koskevat yksityiskohdat.

89 §. *Asennus- ja korjausluvun myöntämisen edellytykset.* Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jolloin nykyinen valtuutusään-

nöksen sisältävä 4 momentti siirtyy 5 momentiksi. Ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B tarkastuksia, määräaikaistarkastuksia ja korjauksia koskevassa VI luvun mukaan korjaamokortteja ei tulisi myöntää tahoille, jotka ovat oikeutettuja saamaan yrityskortin, ellei poikkeamiseen ole perusteltua syytä. Säännöksen tarkoituksena on, että ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien kuljetusten harjoittajat eivät pääsääntöisesti voisi saada korjaamokortteja. Tieliikennelain uuden 92 c §:n 1 momentin mukaan korjaamokortti myönnetään hakijalle, jolle on myönnetty ajoneuvolain 87 §:n mukainen asennus- ja korjauslupa digitaaliselle ajopiirturille. Uuden 4 momentin mukaan lupaa digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen ei saisi myöntää hakijalle, joka harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan ajo- ja lepoaika-asetusta lukuun ottamatta poikkeuksellisia tapauksia, joissa lupa on katsottava yrityksen toiminnan kannalta välttämättömäksi. Hyväksyttäväksi syyksi voitaisiin katsoa esimerkiksi kohtuuttoman pitkä ajomatka korjauslupan omaavalle korjaamolle tai muu vastaava syy. Digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan myöntämisedellytykset olisivat tältä osin tiukemmat kuin mekaanisen ajopiirturin, jonka asennukset ja niihin liittyvät sinetöinnit sallitaan myös kuljetusyritykselle. Käytännössä korjaamoluvan hakijan tulisi hakemuksessaan esittää selvitystä siitä, ettei se harjoita kuljetuksia, joihin sovelletaan ajo- ja lepoaika-asetusta. Yhtiön toimialasta tulisi esittää selvitys kaupparekisteriotteella. Hakijalta voitaisiin tarkistaa tarvittaessa myös joukkoliikennelupa ja tavara-liikennelupa.

92 §. *Toimenpiteet toiminnassa havaittujen puutteiden johdosta.* Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti. Jos luvanhaltijan asennus- ja korjauslupa peruutetaan määräajaksi tai kokonaan, tulee digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan osalta olla mahdollista myös peruuttaa luvanhaltijalle myönnetty korjaamokortti. Ajopiirturikorttien myöntämis- ja peruuttamisedellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi tieliikennelain 92 c ja 92 d §:ssä. 3 momenttiin otettaisiin asiasta selvittävä viittaussäännös.

1.3. Laki ajoneuvoliikennerekisteristä

9 §. *Henkilötietojen poistaminen rekisteristä.* Pykälän 1 momentin 5 kohtaa muutettaisiin siten, että rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitusnäyte tulisi poistaa rekisteristä viiden vuoden kuluttua ajo-oikeuden tai kuljettajakortin voimassaoloajan päättymisestä. Voimassa olevan lain mukaan ajokorttia tai muuta korttia varten toimitetun valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen talletusaika on kymmenen vuotta kortin tilaamisesta. Tallettamisaika on määritelty sen mukaan, kuinka kauan valokuvan ja nimikirjoituksen on katsottava antavan luotettavan selvityksen kyseisestä henkilöstä.

Jatkossa on kuitenkin mahdollista, että valokuva toimitetaan ajokorttia tai digitaalisessa ajopiirturissa käytettävää kuljettajakorttia haettaessa sähköisessä muodossa suoraan rekisteriin talletettavaksi. Tällöin valokuvaa ei ole tarkoitus saada ja säilyttää viranomaisella paperikuvana. Lisäksi ajokorttia varten toimitettujen valokuvien ja nimikirjoitusnäytteiden poistamisen tulisi olla sidoksissa henkilön ajo-oikeuden päättymiseen, jotta mahdolliset ajokorttien väärinkäytötapaukset olisi mahdollista jäljittää ajokortin voimassaoloajan päättymisen jälkeenkkin.

Vastaavasti pykälän 6 kohtaa muutettaisiin siten, että ajokorttia varten toimitetut muut tiedot kuin valokuva ja nimikirjoitusnäyte voitaisiin poistaa rekisteristä vasta viiden vuoden kuluttua henkilön ajo-oikeuden päättymisestä tilanteessa, jossa ajokortin voimassaoloaika on päättynyt, mutta henkilön ajo-oikeus on edelleen voimassa.

Henkilön kuoleman johdosta poistetaan kaikki pykälässä tarkoitetut henkilötiedot, jonka vuoksi säännös siirrettäisiin uudeksi 7 kohdaksi. Ajoneuvoon liittyvien henkilötietojen poistamisesta säädetään 10 §:ssä.

17 §. *Salassa pidettävä tiedot ja niiden luovuttaminen.* Pykälän 2 momentin 9 kohtaan lisättäisiin tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle oikeus saada valokuvan lisäksi tieto myös henkilön nimikirjoitusnäytteestä korttien käsittelyä varten. Nimikirjoitusnäytteen käsittelylle olisi tarvetta asiakaspalvelutilanteessa, jossa rekisterissä olevaa henkilön nimikirjoitusta halutaan käyttää uutta korttia tilattaessa.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti olisi aina mahdollista 2 momentissa mainituille tahoille. Tällä hetkellä liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnille tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa ei ole sallittua.

Tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta annetun lain (24/2001) 10 §:ssä on säädetty tutkijalautakunnille laajat oikeudet saada muun muassa viranomaisilta salassapitosäännöksistä huolimatta liikenneonnettomuuteen osallisen terveydentilaa koskevia tietoja ja muita tutkinnassa tarpeellisia tietoja. Tutkijalautakuntien poliisijäsenillä ja ajoneuvoteknisillä jäsenillä on virkatehtäviään varten poliiseina ja katsastusmiehinä ajoneuvoliikennerekisterin tietoihin käyttöoikeudet teknisellä käyttöyhteydellä. Tutkijalautakuntien jäseninä heille ei kuitenkaan voida vastavia käyttöoikeuksia myöntää, kuten ei muillekaan tutkijalautakuntien jäsenille. Tietojen luovutustapojen rajoittamista nykyisellä tavalla ei voida pitää tarpeellisena.

20 §. *Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset.* Pykälän 4 momenttia täydennettäisiin siten, että pykälässä luetelluille tahoille olisi mahdollista turvakiellollisen henkilön nimen lisäksi luovuttaa henkilön henkilötunnus. Momenttiin myös lisättäisiin tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijät turvakiellollisten henkilötietojen luovutustahoiksi.

Ajoneuvoliikennerekisteriin talletettu turvakielto koskee pykälän 2 momentin mukaan henkilön kaikkia henkilötietoja. Laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamista varten on 4 momentissa lueteltujen tahojen tarpeen saada myös turvakiellollisen henkilötunnus käyttöönsä henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten.

Luovutusrajoituksen ilmoittamista koskeva säännös siirrettäisiin pykälän 5 momentiksi, jotta luovutusrajoituksesta tulisi ilmoittaa kaikissa tapauksissa, kun rajoituksen alaisia henkilötietoja luovutetaan.

Samalla rekisterinpitäjälle kuitenkin sallittaisiin mahdollisuus erityisestä syystä poiketa luovutusrajoituksista ilmoittamisesta, jos luovutettava tieto ja sen käyttötarkoitus on sellainen, että ilmoittamatta jättämisen ei arvioida vaarantavan luovutusrajoituksen tar-

koitusta. Arvioinnin suorittaisi rekisterinpitäjä. Tällaisena syynä voitaisiin pitää esimerkiksi Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen määräyksiä tai yhteisön lainsäädännön säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten tietojen vaihdosta. Tällaisissa tilanteissa tietojen luovuttamisen viranomaiskäyttöön ilman samanaikaista tietoa luovutusrajoituksesta ei arvioida vaarantavan luovutusrajoituksen alkuperäistä tarkoitusta, mutta tietojenvaihtovelvollisuuden tarkoituksen täyttämiseksi luovutusrajoitusten alaiset henkilötiedot tulisi voida välittää vastaavalla tavalla kuin muut henkilötiedot. Piirturikorttien osalta ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan d alakohta ja 4 kohdan d ja f alakohtat velvoittavat jäsenvaltioita kortteja koskevaan tietojenvaihtoon. Korttia myönnettäessä viranomaisen on voitava tarkistaa että henkilöllä ei ole ennestään voimassaolevaa toisen jäsenvaltion myöntämää kuljettajakorttia. Tarkistus tehdään henkilön nimitietojen, syntymäajan sekä mahdollisesti syntymäpaikkatiedon perusteella. Ajo- ja lepoaikojen valvontatilanteessa valvontaviranomainen tarkistaa henkilön korttia koskevat tilatiedot eli että kortti on voimassa tai että sitä ei ole ilmoitettu varastetuksi tai kadonneeksi. Rekisteristä tapahtuvan tietojen luovuttamisen tarkoituksena on lähinnä tarkistaa vastaanottajalla jo olevien tietojen oikeellisuus.

24 §. *Voimaantulo.* Ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain voimaantulosäännöstä muutettaisiin siten, että tietojen luovuttamisen muita rajoituksia koskeva 20 § tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008 alkaen. Tällä hetkellä säännöksen on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005 alkaen. Vastaavasti nyt voimassa oleva tietojen luovutusrajoituksia koskeva säännöstä eli tieliikenteen tietojärjestelmästä annetun lain (819/1989) 16 § kumottaisiin 1 päivästä tammikuuta 2008 alkaen. 20 §:n voimaantulon siirtyminen johtuisi Ajoneuvohallintokeskuksessa käynnissä olevan palveluiden kokonaisuudistushankkeen (PALKO-hanke) myötä uudistettavan tietojärjestelmän toimitusaikataulussa tapahtuneista muutoksista.

2. Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupien ehdoista annettaisiin liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1247/2002), jossa nykyisinkin säädetään ajoneuvolain 89 §:n 4 momentin valtuutusäännöksen nojalla lakia tarkemmin siitä, millainen luvanhaltijan henkilöstön ammattitaito sekä työtilat ja korjauslaitteet asentajalla ja korjaajalla on oltava, asennus- ja korjausohjeista sekä siitä, kuinka tiedot suoritetuista asennus- ja korjaustöistä on talletettava.

Ajoneuvojen käytöstä tiellä annetusta asetuksella lain 92 e, 92 f ja 92 g §:ään siirretyt säännökset kumottaisiin edellä mainittua asetusta koskevalla muutosasetuksella.

Tarkemmat säännökset ajopiirturikorttien hakumenettelystä, ajopiirturikortin haltijan korttia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta ja korttien uusimisesta, eri ajopiirturikorttien voimassaoloajoista, korttien peruuttamisesta noudatettavasta menettelystä sekä poliisiin 92 m §:n 3 momentin nojalla haltuun ottamia kortteja koskevasta menettelystä annettaisiin erillisellä valtioneuvoston asetuksella ajopiirturikorteista.

3. Voimaantulo

Jotta ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B säännösten mukaiset digitaaliset ajopiirturit olisi voitu ottaa käyttöön asetuksessa edellytetyssä aikataulussa 5 päivänä elokuuta 2004, valvontalaitteen olisi tullut olla EY-tyyppihyväksytty jossain jäsenvaltiossa vuotta aiemmin eli viimeistään 5 päivänä elokuuta 2003. Määräaikaan mennessä yhtään valvontalaitetta ei kuitenkaan hyväksytty. EY-tyyppihyväksynnän viivästyessä komission tulisi ajopiirturin muuttamisasetuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaan tehdä ehdotus uudeksi valvontalaitteen käyttöönottopäivämääräksi. Tällaista ehdotusta komissio ei ole toistaiseksi tehnyt.

Digitaalisen ajopiirturin mahdollisella käyttöönottoaikataulun muutoksella ei ole vaikutusta tähän esitykseen, koska esitys ei aseta korjaamoyrityksille tai viranomaisille

toimintavelvoitteita, jotka riippuisivat digitaalisen ajopiirturin todellisesta käyttöönottoaikataulusta. Tämän vuoksi lait ehdotetaan tulemaan voimaan niin pian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu.

4. Säättämisyjärjestys

Ajoneuvolain 11 luvun säännökset eri asennus- ja korjaustoimenpiteiden luvanvaraisuudesta ovat merkityksellisiä perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden kannalta. Perustuslakivaliokunta on ajoneuvolain käsittelyn yhteydessä todennut mietinnössään (PeVL 40/2002 vp), että luvanvaraisuus kohdistuu vain tiettyihin, laissa määriteltyihin asennus- ja korjaustoimenpiteisiin, eikä asennus- ja korjaustoimeen kokonaisuudessaan. Perustuslakivaliokunnan mukaan näin rajatulle luvanvaraisuudelle on liikenneturvallisuuteen ja kuluttajansuojaan liittyvät ja siten perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät perusteet. Lakiehdotukseen sisältyvien muutosten jälkeenkin viranomaisen lupaharkinta on ajoneuvolain 89 §:n säännöksiin sidottua.

Digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan myöntämisedellytykset ehdotetaan tiukemmiksi kuin nykyisen mekaanisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan myöntämisedellytykset. Lupaa ei myönnettäisi ajo- ja lepoaika-asetuksen mukaisia kuljetuksia suorittaville yrityksille, ellei tämä ole välttämätöntä korjaamopalveluiden vähäisyyden tai muun vastaavan syyn vuoksi. Digitaaliselle ajopiirturille asetettavat tiukemmat asennus- ja korjauslupan myöntämisedellytykset johtuvat valvonta- ja tietosuojasyistä sekä ajopiirturiasetuksen vaatimuksista, joista on tarkemmin selostettu tieliikennelain muutos-ehdotuksen 92 c §:ää ja ajoneuvolain muutosehdotuksen 89 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä. Mekaanisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupan mukaisia asennus- ja korjaustöitä rajoitetaan jatkossakin lain 90 §:ssä säädetyllä tavalla.

Edellä todetun perusteella hallitus katsoo, että ehdotettu laki voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Tästä huolimatta pidetään suotavana, että hallituksen esityksestä hankitaan perustuslakivaliokun-

nan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Edus-

kunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**tieliikennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 47 a, 87 a, 94 a, 94 b ja 105 b §,
 sellaisina kuin ne ovat, 47 a, 87 a ja 105 b § laissa 735/1999, 94 a § mainitussa laissa 735/1999 ja laeissa 1567/1993 ja 521/1995 sekä 94 b § mainituissa laeissa 521/1995 ja 735/1999;
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 103 ja 105 a §, sellaisena kuin 103 § on laissa 113/2004 ja 105 a § laissa 735/1999, ja
lisätään lakiin uusi 6 a luku seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee liikennettä tiellä. Lain soveltamisesta muulla alueella säädetään 5 ja 92 §:ssä sekä 92 j §:n 2 momentissa ja 92 m §:ssä.

6 a luku

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö ja tieliikenteen valvontalaitteet

92 a §

Määritelmiä

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *ajo- ja lepoaika-asetuksella* neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta;
- 2) *ajopiirturiasetuksella* neuvoston asetusta (ETY) N:o 3821/85 tieliikenteen valvontalaitteista;
- 3) *AETR-sopimuksella* kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen

miehistöjen työstä tehtyä eurooppalaista sopimusta (SopS 66/1999);

4) *mekaanisella ajopiirturilla* ajopiirturiasetuksen liitteen 1 mukaista valvontalaitetta;

5) *digitaalisella ajopiirturilla* ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B mukaista valvontalaitetta; ja

6) *ajopiirturilla* mekaanista ja digitaalista ajopiirturia;

7) *ajopiirturikortilla* digitaalisissa ajopiirtureissa käytettäviä korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskortteja;

8) *yrittäjällä* tahoja, jotka suorittaa ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvan kuljetuksen;

9) *kuljettajalla* henkilöä, joka kuljettaa ajoneuvoa vaikka vain lyhyen ajan, tai on mukana ajoneuvossa toimiakseen tarvittaessa kuljettajana;

10) *korjaamolla* luvanhaltijaa, jolle on myönnetty ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n 1 momentissa tarkoitettu lupa mekaanisen tai digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen;

11) *valvontaviranomaisella* poliisia, tullilaitosta, rajavartiolaitosta ja työsuojeluviranomaisia.

92 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö

Ajo- ja lepoajoista, ajopiirturin käytöstä ja muusta tieliikenteen sosiaalilainsäädännöstä on voimassa, mitä niistä säädetään tai määrätään ajo- ja lepoaika-asetuksessa, ajopiirturiasetuksessa ja AETR-sopimuksessa.

Ajo- ja lepoaika-asetuksen osalta noudatetaan Suomessa myös, mitä mainitun asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa, 6 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa ja 7 artiklan 3 kohdassa säädetään. Asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisesta Suomessa säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päättää liikenne- ja viestintäministeriö, joka voi myös tarvittaessa antaa säännöksiä poikkeusten myöntämisestä.

Ajopiirturikortteihin liittyvistä viranomais-tehtävistä Suomessa säädetään ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa (/2004).

92 c §

Ajopiirturikorttien myöntäminen

Korjaamokortti myönnetään hakijalle, jolle on myönnetty ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n mukainen asennus- ja korjauslupa digitaaliselle ajopiirturille.

Kuljettajakortti myönnetään hakijalle,

1) jolla on ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun ajoneuvon ajo-oikeus,

2) jolla on ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukainen vakituinen asuinpaikka Suomessa ja

3) jolla ei ole voimassaolevaa kuljettajakorttia, jollei hakemusta ole tehty kortin uusimiseksi sen voimassaoloajan päättymisen vuoksi.

Kuljettajakortti myönnetään myös hakijalle, joka pyytää, että toisessa jäsenvaltiossa myönnetty kuljettajakortti vaihdetaan Suomessa ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan d alakohdassa säädetyllä tavalla.

Valvontakortti myönnetään hakemuksesta valvontaviranomaiselle.

Yrityskortti myönnetään hakijalle, joka on merkitty Patentti- ja rekisterihallituksen ja Verohallituksen ylläpitämään yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturikorttien hakemisesta, uusimisesta, kortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta sekä korttien voimassaoloajasta.

92 d §

Ajopiirturikorttien peruuttaminen

Korjaamo- ja valvontakortti voidaan peruuttaa, jos sen haltija ei enää täytä kortin myöntämisen edellytyksiä tai korttia käytetään vastoin lainsäädännössä määriteltyä kortin käyttötarkoitusta.

Kuljettajakortin peruuttamisedellytyksistä säädetään ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan c alakohdassa.

Yrityskortti voidaan peruuttaa, jos

1) sen haltija ei enää täytä yrityskortin myöntämisen edellytyksiä;

2) yrityksen hallussa oleva kortti on saatu väärin ilmoitusten tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella tai

3) yritys on käyttänyt toisen yrityksen korttia tarkoituksenaan vaikeuttaa ajo- ja lepoajien valvontaa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin ajopiirturikortin peruuttamisesta noudatettavasta menettelystä.

92 e §

Ajopiirturin käyttö

Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia niissä ajoneuvoissa, joissa se 92 b §:n 1 momentissa mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen määräysten mukaan on pakollista. Kuljettajan on myös käytettävä ajopiirturia liikennetraktorissa, kun sitä käytetään luvanvaraisessa tavaraliikenteessä.

92 f §

Kuljettajan velvollisuudet ajopiirturin käytössä

Ajopiirturia ja kuljettajakorttia käytettäessä

on noudatettava, mitä ajopiirturiasetuksessa säädetään ja AETR-sopimuksessa määrätään. Ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettavat muut työskentelyajat voidaan merkitä artiklan 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Digitaalista ajopiirturia käytettäessä kuljettajan on ajo- ja lepoaika-asetuksen 12 artiklan mukaisissa tilanteissa tehtävä merkintä poikkeamasta ajopiirturista saatavaan tulosteeseen.

Kuljettajan on ilmoitettava työnantajalle, jos hänellä ei ole hallussaan voimassa olevaa kuljettajakorttia. Jos kuljettajalla ei ole mukanaan kuljettajakorttia muusta kuin ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 2 kohdassa mainitusta syystä, hänen on tällöinkin noudatettava mitä kyseisessä kohdassa säädetään. Kuljettajan on ajo- ja lepoaikatietojen tallentamista varten luovutettava kuljettajakortti työnantajalle ja yritykselle, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista soveltamisalan poikkeuksista, 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusluvuista ja siitä, millä tavalla kuljettajan on käytettävä ajopiirturia sekä ajopiirturin korjaamisesta.

92 g §

Työnantajan ja yrityksen velvollisuudet ajopiirturin käytössä

Työnantaja vastaa siitä, että kuljettajalle, jolla ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia, ei luovuteta digitaalisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa, ellei siihen ole laillista syytä. Työnantajan on noudatettava piirturilevyjen toimittamisessa ja digitaalisen ajopiirturin tietojen tulostamisessa mitä ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 1 kohdassa säädetään.

Yrityksen ajo- ja lepoaikatietojen yksilöimiseksi yrityksen on yrityskortilla lukittava digitaalisen ajopiirturin tiedot siten, että rekisteröidyn yksityisyyden suoja ei vaaranna.

Yritys vastaa ajopiirturiasetuksen edellyttämien ajopiirturin määräaikaistarkastuksien suorittamisesta. Ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa yrityksen on noudatettava mitä ajopiirturiasetuksen 16

artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetään.

92 h §

Ajopiirturin tietojen käsittely yrityksessä

Ajo- ja lepoaikojen valvontaan, työsuhteen oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseksi sekä kuljetuksien ohjaamiseksi yrityksellä on velvollisuus kopioida omaa yritystään koskevat ajo- ja lepoaikatiedot ajoneuvon digitaalisesta ajopiirturista. Tiedot on kopioitava Suomessa olevasta ajoneuvosta vähintään kahden kuukauden välein ja muutoin kuuden kuukauden välein ja lisäksi aina luovutettaessa ajoneuvo pois yrityksen omasta hallinnasta tai poistettaessa digitaalinen ajopiirturi käytöstä. Työnantajalla ja yrityksellä, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti, on velvollisuus kopioida kuljettajakortin ajo- ja lepoaikatiedot vähintään kolmen viikon välein selaisilta viikoilta, jolloin kuljettaja on työssä.

Yrityksen on säilytettävä, esitettävä ja luovutettava piirturilevyt tai niiden jäljennökset siten kuin ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädetään. Yrityksen ja työnantajan on säilytettävä digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut tiedot siten kuin ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 5 kohdassa säädetään. Ajopiirturin tietojen säilytysvelvollisuus ei kuitenkaan koske kuljettajantutkinnoissa käytettyjä piirturilevyjä eikä kuljettajantutkinnon aikana tallentuneita digitaalisen ajopiirturin tietoja.

Yrityksen on annettava kuljettajalle tämän pyynnöstä tulosteena digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut asianomaisen kuljettajan ajo- ja lepoaikatiedot. Digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut muiden yritysten ja muut kuin 1 momentin käyttötarkoituksen mukaiset tiedot on hävitettävä välittömästi.

92 i §

Digitaalisen ajopiirturin tietojen käsittely korjaamalla

Ajo- ja lepoaikatietojen luovuttamiseksi yrityksen ja valvontaviranomaisen käyttöön korjaamalla on velvollisuus kopioida digita-

lisestä ajopiirturista saatavat tiedot ennen laitteen korjaamista tai vaihtamista. Korjaamon tulee säilyttää tiedot muuttumattomina vuosi talletuksesta lukien.

Korjaamon on luovutettava 1 momentissa tarkoitetut tiedot yritykselle, joka on tiedot lukinnut tai muutoin luotettavasti selvittänyt oikeutensa tietoihin ja todisteellisesti luovutusta pyytänyt. Korjaamalla talletetut tiedot on pyynnöstä luovutettava myös ajo- ja lepoaikojen valvontaviranomaiselle.

Jos tietojen kopiointi on mahdollista, korjaamon tulee antaa yritykselle tästä todistus ja säilyttää todistusjäljennöstä siten kuin ajopiirturiasetuksessa on säädetty.

92 j §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen valvomiseksi saada työnantajan 92 h §:n mukaisesti talletamat tiedot ja korjaamon 92 i §:n mukaisesti talletamat tiedot sekä yrityksen yrityskortteihin talletetut tiedot, työvuo-rolistat ja kuljettajien ajopäiväkirjat. Tiedot on luovutettava valvontaviranomaiselle pyynnöstä lukukelpoisessa muodossa ja ilman aiheutonta viivytystä.

Ajoneuvon kuljettajan on pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tarkoitetut tiedot. Tätä säännöstä sovelletaan myös tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- tai muulla vastaavalla alueella.

Valvonnan täytäntöönpanosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

92 k §

Tietojen käyttö tutkimustarkoituksiin

Yrityksen on vaadittaessa luovutettava 92 g §:n 2 momentin ja 92 h §:n mukaisesti talletetut tiedot henkilötietolain 14 §:n mukaisiin tutkimustarkoituksiin siten kuin liikenne- ja viestintäministeriö siitä määrää. Näin kerätyjä tietoja ei saa luvatta ilmaista sivulliselle.

92 l §

Yksityisyyden suoja henkilötietoja käsiteltäessä

Sen lisäksi mitä tässä luvussa säädetään henkilötietojen käsittelystä, sovelletaan henkilötietolain (523/1999) ja yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (477/2001) säännöksiä.

92 m §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

Jos on todennäköisiä syitä epäillä, että on tehty 105 a §:ssä tarkoitettu rikkomus, poliisi voi toimittaa pakkokeinolaissa (450/1987) tarkoitetun kotietsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen, kuljettajakortin tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn, kortin tai ajopäiväkirjan löytämiseksi sen estämättä, mitä pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että kuljettaja on rikkonut 92 b §:ssä mainittujen säädösten tai sopimuksen ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia säännöksiä tai määräyksiä, poliisi-, tulli- tai rajavartiomies voi estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, kunnes säädetty tauko tai lepoaika on pidetty. Poliisi-, tulli- tai rajavartiomies voi myös estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, jos kuljettaja ei esitä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tai AETR-sopimuksen 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja.

Poliisi voi ottaa kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortin haltuun, jos on perusteltua syytä epäillä, että tämän lain 92 d §:n mukaiset kortin peruuttamisedellytykset täyttyvät. Haltuun otettuja kortteja koskevasta menettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tässä pykälässä olevia säännöksiä sovelletaan myös tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- tai muulla vastaavalla alueella.

92 n §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa

Valvontaviranomaiset saavat luovuttaa ajo- ja ajopiirturista, ajopiirturin levystä sekä kuljettajakortista ilmenevät tiedot ja muut tiedot rikkomuksen, ajoneuvon sekä ajoneuvon kuljettajan ja tämän työnantajan yksilöimiseksi sekä tiedot rikkomuksesta määrätystä seuraamuksista, jotka he 92 b §:ssä mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen mukaan sekä yhdenmukaisista menettelyistä pantaessa täytäntöön tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu asetus (ETY) N:o 3820/85 ja tieliikenteen valvontalaitteista annettu asetus (ETY) N:o 3821/85 annetun neuvoston direktiivin 88/599/ETY mukaan ovat velvollisia luovuttamaan.

Tiedot saa luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille 1 momentissa tarkoitettujen asetusten ja siinä tarkoitettujen direktiivien osalta ja AETR-sopimukseen liittyneiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille sopimuksessa määrättyjen tietojen osalta.

Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat lisäksi luovuttaa 1 momentissa mainitut tiedot 2 momentissa tarkoitetuille viranomaisille epäilystä rikkomuksesta, jos toimivaltainen muun valtion viranomainen sitä pyytää tuossa valtiossa tapahtuneen rikkomuksen selvittämiseksi. Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat myös pyytää mainituilta muiden valtioiden viranomaisilta samat tiedot Suomessa tapahtuneeksi epäilyllä rikkomuksen selvittämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää menettelytavoista tietojen luovuttamiseksi ja pyytämiseksi.

8 luku

Liikenne rikokset

103 §

Liikenne rikkomus

Jos joku muuten kuin 73 a tai 98—102 tai 105 a §:ssä mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, hänet on tuomittava liikenne rikkomuksesta sakkoon.

105 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomien

Kuljettaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 92 b §:ssä mainittujen säädösten tai siinä mainitun sopimuksen ajoaikoja, taukoja ja lepoaikoja tai ajopiirturia ja ajopiirturikortteja koskevia säännöksiä tai määräyksiä taikka 92 f §:n 1 tai 2 momentin tai 92 j §:n 2 momentin säännöstä, on tuomittava tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta sakkoon.

Korjaamon edustaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 92 i §:n säännöksiä, on tuomittava tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta sakkoon.

Työnantaja tai tämän edustaja ja yrityksen edustaja, joka rikkoo ajo- ja lepoaika-asetuksen 5, 10, 14, tai 15 artiklaa tai AETR-sopimuksen 5 tai 11 artiklaa, tai tämän lain 92 g tai 92 h §:n tai 92 j §:n 1 momentin säännöksiä, on tuomittava *tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta* sakkoon.

Kuljettajaa ei kuitenkaan tuomita rangaistukseen teosta, jonka syynä on työnantajan tai tämän edustajan tai korjaamon tekemä rikkomus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

2.

Laki**ajoneuvolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan 11 päivänä joulukuuta 2002 annetun ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n 1 momentti; sekä
lisätään 89 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, ja 92 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

87 §

Asennus- ja korjauslupa

Seuraavien järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden asennukseen ja korjaukseen on hankittava lupa valvontaviranomaiselta:

- 1) taksamittarin asennus ja korjaus;
- 2) mekaanisen tai digitaalisen ajopiirturin asennus ja korjaus;
- 3) M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-luokan ajoneuvojen paineilma- ja sähköjarrujärjestelmien korjaus;
- 4) ajoneuvoon asennettavaksi määrätyn nopeudenrajoittimen asennus ja korjaus.

89 §

Asennus- ja korjausluvan myöntämisen edellytykset

Digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja

korjaukseen lupaa ei saa myöntää hakijalle, joka harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85, ellei tämä ole yrityksen toimintaedellytysten kannalta välttämätöntä korjaamopalveluiden vähäisyyden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

92 §

Toimenpiteet toiminnassa havaittujen puutteiden johdosta

Digitaalisen ajopiirturin asennuksessa ja korjauksessa käytettävien korjaamokorttien peruuttamisesta säädetään tieliikennelain (267/1981) 92 d §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

3.

Laki

ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (541/2003)
 9 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 17 §:n 2 momentin 9 kohta ja 3 momentti, 20 §:n 4 momentti ja 24 §:n 1 ja 2 momentit sekä
lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta ja 20 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

9 §

Henkilötietojen poistaminen rekisteristä

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

- 5) rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitus viiden vuoden kuluttua ajo-oikeuden tai kuljettajakortin voimassaolon päättymisestä;
 6) myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvät tiedot viiden vuoden kuluttua kyseisen luvan, kortin tai ajo-oikeuden voimassaoloajan päättymisestä;
 7) vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemassa

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

- 9) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle henkilön valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen korttien käsittelyä varten;

Tiedot saa luovuttaa myös teknisen käytöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Luovutuksensaajan on ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilön nimen ja henkilötunnuksen saa 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle, liikennevakuutuskeskukselle ja tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Luovutuksensaajalle on ilmoitettava luovutusrajoituksesta, kun luovutusrajoituksen alainen tieto luovutetaan, sekä ilmoitettava tietojen käyttöä ja suojausta koskevat rajoitukset. Rekisterinpitäjä voi erityisestä syystä päättää luovutusrajoituksesta ilmoittamatta jättämisestä, jos luovutettava tieto tai sen käyttötarkoitus on sellainen, että ilmoittamatta jättämisen ei arvioida vaarantavan luovutusrajoituksen tarkoitusta.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain 8 §:n 2 momenttia, 9 §:ää ja 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005 ja 20 §:ää 1 päivästä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 an-

nettu laki (819/1989) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen lukuun ottamatta 6 §:n 3 momenttia ja 6 a §:ää, jotka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2005 sekä 16 §:ää, joka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2008.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Helsingissä _____ päivänä _____ kuuta 200

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 47 a, 87 a, 94 a, 94 b ja 105 b §,
 sellaisina kuin ne ovat, 47 a, 87 a ja 105 b § laissa 735/1999, 94 a § mainituissa laissa 735/1999 ja laeissa 1567/1993 ja 521/1995 sekä 94 b § mainituissa laeissa 521/1995 ja 735/1999;
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 103 ja 105 a §, sellaisena kuin 103 § on laissa 113/2004 ja 105 a § laissa 735/1999, ja
lisätään lakiin uusi 6 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee liikennettä tiellä. Lain soveltamisesta muulla alueella säädetään 5 ja 92 §:ssä.

 47 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö

*Ajo- ja lepoajoista, ajopiirturin käytöstä ja muusta tieliikenteen sosiaalilainsäädännöstä on voimassa, mitä niistä säädetään tai määrätään tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3820/85, tieliikenteen valvontalaitteista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85 ja kansainvälisessä maantielikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä tehdyssä eurooppalaisessa sopimuksessa (SopS 66/1999) jäljempänä AETR-sopimus.
 Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yh-*

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee liikennettä tiellä. Lain soveltamisesta muulla alueella säädetään 5 ja 92 §:ssä sekä 92 j §:n 2 momentissa ja 92 m §:ssä.

 47 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö

(kumotaan)

denmukaistamisesta annetun neuvoston asetuksen osalta noudatetaan Suomessa myös, mitä mainitun asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa, 6 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa ja 7 artiklan 3 kohdassa säädetään. Neuvoston asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisesta Suomessa säädetään asetuksella. Neuvoston asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päättää asianomainen ministeriö, joka voi antaa tarvittaessa säännöksiä poikkeusten myöntämisestä.

87 a §

Ajopiirturin käyttö

Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia niissä ajoneuvoissa, joissa se 47 a §:ssä mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen määräysten mukaan on pakollista.

Tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista sekä 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusluvista säädetään asetuksella. Asetuksella säädetään myös tarkemmin siitä, millä tavalla kuljettajan on käytettävä ajopiirturia sekä ajopiirturin korjaamisesta.

Ajoneuvon omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että ajoneuvossa on riittävästi tyhjiä ajopiirturin levyjä. Kuljettajan on säilytettävä ajoneuvossa levyt kuluvalta viikolta ja edellisen viikon viimeiseltä ajopäivältä.

87 a §

Ajopiirturin käyttö

(kumotaan)

6 a luku

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö ja tieliikenteen valvontalaitteet

92 a §

Määritelmiä

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) **ajo- ja lepoaika-asetuksella** neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukais-

Ehdotus

tamisesta;

2) **ajopiirturiasetuksella** neuvoston asetusta (ETY) N:o 3821/85 tieliikenteen valvontalaitteista;

3) **AETR-sopimuksella** kansainvälisessä maantieliikenteessä toimivien ajoneuvojen miehistöjen työstä tehtyä eurooppalaista sopimusta (SopS 66/1999);

4) **mekaanisella ajopiirturilla** ajopiirturiasetuksen liitteen I mukaista valvontalaitetta;

5) **digitaalisella ajopiirturilla** ajopiirturiasetuksen liitteen I B mukaista valvontalaitetta;

6) **ajopiirturilla** mekaanista ja digitaalista ajopiirturia;

7) **ajopiirturikortilla** digitaalisissa ajopiirtureissa käytettäviä korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskortteja;

8) **yrittäjällä** tahoja, joka suorittaa ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluvan kuljetuksen;

9) **kuljettajalla** henkilöä, joka kuljettaa ajoneuvoa vaikka vain lyhyen ajan, tai on mukana ajoneuvossa toimiakseen tarvittaessa kuljettajana;

10) **korjaamolla** luvanhaltijaa, jolle on myönnetty ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n 1 momentissa tarkoitettu lupa mekaanisen tai digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen;

11) **valvontaviranomaisella** poliisia, tullilaitosta, rajavartiolaitosta ja työsuojeluviranomaisia.

92 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö

Ajo- ja lepoajoista, ajopiirturin käytöstä ja muusta tieliikenteen sosiaalilainsäädännöstä on voimassa, mitä niistä säädetään tai määrätään ajo- ja lepoaika-asetuksessa, ajopiirturiasetuksessa ja AETR-sopimuksessa.

Ajo- ja lepoaika-asetuksen osalta noudatetaan Suomessa myös, mitä mainitun asetuksen 5 artiklan 5 kohdassa, 6 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa ja 7 artiklan 3 kohdassa säädetään. Asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisesta Suomessa säädetään valtio-

Ehdotus

neuvoston asetuksella. Ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu-tuista poikkeuksista päättää liikenne- ja viestintäministeriö, joka voi myös tarvittaessa antaa säännöksiä poikkeusten myöntämisestä.

Ajopiirturikortteihin liittyvistä viranomaistehtävistä Suomessa säädetään ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa (/2004).

92 c §

Ajopiirturikorttien myöntäminen

Korjaamokortti myönnetään hakijalle, jolle on myönnetty ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n mukainen asennus- ja korjauslupa digitaaliselle ajopiirturille.

Kuljettajakortti myönnetään hakijalle,

1) jolla on ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ajoneuvon ajo-oikeus,

2) jolla on ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukainen vakituinen asuinpaikka Suomessa ja

3) jolla ei ole voimassaolevaa kuljettajakorttia, jollei hakemusta ole tehty kortin uusimiseksi sen voimassaoloajan päättymisen vuoksi.

Kuljettajakortti myönnetään myös hakijalle, joka pyytää, että toisessa jäsenvaltiossa myönnetty kuljettajakortti vaihdetaan Suomessa ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan d alakohdassa säädetyllä tavalla.

Valvontakortti myönnetään hakemuksesta valvontaviranomaiselle.

Yrityskortti myönnetään hakijalle, joka on merkitty Patentti- ja rekisterihallituksen ja Verohallituksen ylläpitämään yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturikorttien hakemisesta, uusimisesta, kortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta sekä korttien voimassaoloajasta.

92 d §

Ajopiirturikorttien peruuttaminen

Korjaamo- ja valvontakortti voidaan peruuttaa, jos sen haltija ei enää täytä kortin

myöntämisen edellytyksiä tai korttia käytetään vastoin lainsäädännössä määriteltyä kortin käyttötarkoitusta.

Kuljettajakortin peruuttamisedellytyksistä säädetään ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan c alakohdassa.

Yrityskortti voidaan peruuttaa, jos

1) sen haltija ei enää täytä yrityskortin myöntämisen edellytyksiä;

2) yrityksen hallussa oleva kortti on saatu väärin ilmoitusten tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella tai

3) yritys on käyttänyt toisen yrityksen korttia tarkoituksenaan vaikeuttaa ajo- ja lepoaikojen valvontaa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin ajopiirturinkortin peruuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

92 e §

Ajopiirturin käyttö

Kuljettajan on käytettävä ajopiirturia niissä ajoneuvoissa, joissa se 92 b §:n 1 momentissa mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen määräysten mukaan on pakollista. Kuljettajan on myös käytettävä ajopiirturia liikennetraktorissa, kun sitä käytetään luvanvaraisessa tavaraliikenteessä.

92 f §

Kuljettajan velvollisuudet ajopiirturin käytössä

Ajopiirturia ja kuljettajakorttia käytettäessä on noudatettava, mitä ajopiirturiasetuksessa säädetään ja AETR-sopimuksessa määrätään. Ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetut muut työskentelyajat voidaan merkitä artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Digitaalista ajopiirturia käytettäessä kuljettajan on ajo- ja lepoaika-asetuksen 12 artiklan mukaisesti tilanteissa tehtävä merkintä poikkeamasta ajopiirturista saatavaan tulosteeseen.

Kuljettajan on ilmoitettava työnantajalle, jos hänellä ei ole hallussaan voimassa ole-

Ehdotus

vaa kuljettajakorttia. Jos kuljettajalla ei ole mukanaan kuljettajakorttia muusta kuin ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 2 kohdassa mainitusta syystä, hänen on tällöinkin noudatettava mitä kyseisessä kohdassa säädetään. Kuljettajan on ajo- ja lepoaikatietojen tallentamista varten luovutettava kuljettajakortti työnantajalle ja yritykselle, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturiasetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista soveltamisalan poikkeuksista, 3 kohdassa tarkoitetuista poikkeusluvista ja siitä, millä tavalla kuljettajan on käytettävä ajopiirturia sekä ajopiirturin korjaamisesta.

92 g §

Työnantajan ja yrityksen velvollisuudet ajopiirturin käytössä

Työnantaja vastaa siitä, että kuljettajalle, jolla ei ole voimassa olevaa kuljettajakorttia, ei luovuteta digitaalisella ajopiirturilla varustettua ajoneuvoa, ellei siihen ole laillista syytä. Työnantajan on noudatettava piirturilevyjen toimittamisessa ja digitaalisen ajopiirturin tietojen tulostamisessa mitä ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 1 kohdassa säädetään.

Yrityksen ajo- ja lepoaikatietojen yksilöimiseksi yrityksen on yrityskortilla lukittava digitaalisen ajopiirturin tiedot siten, että rekisteröidyn yksityisyyden suoja ei vaaranneta.

Yritys vastaa ajopiirturiasetuksen edellyttämien ajopiirturin määräaikaistarkastuksien suorittamisesta. Ajopiirturin toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa yrityksen on noudatettava mitä ajopiirturiasetuksen 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa säädetään.

92 h §

Ajopiirturin tietojen käsittely yrityksessä

Ajo- ja lepoaikojen valvontaan, työsuhteen oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseksi sekä kuljetuksien ohjaamiseksi yrityksellä on velvollisuus kopioida omaa yritys-

tään koskevat ajo- ja lepoaikatiedot ajoneuvon digitaalisesta ajopiirturista. Tiedot on kopioitava Suomessa olevasta ajoneuvosta vähintään kahden kuukauden välein ja muutoin kuuden kuukauden välein ja lisäksi aina luovutettaessa ajoneuvo pois yrityksen omasta hallinnasta tai poistettaessa digitaalinen ajopiirturi käytöstä. Työnantajalla ja yrityksellä, joka käyttää kuljettajaa tilapäisesti, on myös velvollisuus kopioida kuljettajakortin tiedot vähintään kolmen viikon välein sellaisilta viikoilta, jolloin kuljettaja on työssä.

Yrityksen on säilytettävä, esitettävä ja luovutettava piirturilevyt tai niiden jäljennökset siten kuin ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädetään. Yrityksen ja työnantajan on säilytettävä digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut tiedot siten kuin ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 5 kohdassa säädetään. Ajopiirturin tietojen säilytysvelvollisuus ei kuitenkaan koske kuljettajantutkinnossa käytettyjä piirturilevyjä eikä kuljettajantutkinnon aikana tallentuneita digitaalisen ajopiirturin tietoja.

Yrityksen on annettava kuljettajalle tämän pyynnöstä tulosteena digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut asianomaisen kuljettajan ajo- ja lepoaikatiedot. Digitaalisesta ajopiirturista ja kuljettajakortista talletetut muiden yritysten ja muut kuin 1 momentin käyttötarkoituksen mukaiset tiedot on hävitettävä välittömästi.

92 i §

Digitaalisen ajopiirturin tietojen käsittely korjaamalla

Ajo- ja lepoaikatietojen luovuttamiseksi yrityksen ja valvontaviranomaisen käyttöön korjaamalla on velvollisuus kopioida digitaalisesta ajopiirturista saatavat tiedot ennen laitteen korjaamista tai vaihtamista. Korjaamon tulee säilyttää tiedot muuttumattomina vuosi talletuksesta lukien.

Korjaamon on luovutettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot yritykselle, joka on tiedot lukinnut tai muutoin luotettavasti selvittänyt oikeutensa tietoihin ja todisteellisesti luovutusta pyytänyt. Korjaamalla talletetut tiedot

Ehdotus

on pyynnöstä luovutettava myös ajo- ja lepoaikojen valvontaviranomaiselle.

Jos tietojen kopiointi on mahdotonta, korjaamon tulee antaa yritykselle tästä todistus ja säilyttää todistusjäljennöstä siten kuin ajopiirturiasetuksessa on säädetty.

92 j §

Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

*Valvontaviranomaisella on oikeus tielii-
kenteen sosiaalilainsäädännön noudattami-
sen valvomiseksi saada työnantajan
92 h §:n mukaisesti tallettamat tiedot ja
korjaamon 92 i §:n mukaisesti tallettamat
tiedot sekä yrityksen yrityskortteihin talle-
tetut tiedot, työvuorolistat ja kuljettajien ajo-
päiväkirjat. Tiedot on luovutettava valvon-
taviranomaiselle pyynnöstä lukukelpoisessa
muodossa ja ilman aiheetonta viivytystä.*

*Ajoneuvon kuljettajan on pyynnöstä esi-
tettävä valvontaviranomaiselle ajopiirtu-
riasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tarkoite-
tut tiedot. Tätä säännöstä sovelletaan myös
tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- tai
muulla vastaavalla alueella.*

*Valvonnan täytäntöönpanosta säädetään
tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.*

92 k §

Tietojen käyttö tutkimustarkoituksiin

*Yrityksen on vaadittaessa luovutettava
92 g §:n 2 momentin ja 92 h §:n mukaisesti
talletetut tiedot henkilötietolain 14 §:n mu-
kaisiin tutkimustarkoituksiin siten kuin lii-
kenne- ja viestintäministeriö siitä määrää.
Näin kerättyjä tietoja ei saa luvatta ilmaista
sivulliselle.*

92 l §

**Yksityisyyden suoja henkilötietoja käsitel-
täessä**

*Sen lisäksi mitä tässä luvussa säädetään
henkilötietojen käsittelystä, sovelletaan
henkilötietolain (523/1999) ja yksityisyyden
suojasta työelämässä annetun lain
(477/2001) säännöksiä.*

92 m §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

Jos on todennäköisiä syitä epäillä, että on tehty 105 a §:ssä tarkoitettu rikkomus, poliisi voi toimittaa pakkokeinolaissa (450/1987) tarkoitettun kotietsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen, kuljettajakortin tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn, kortin tai ajopäiväkirjan löytämiseksi sen estämättä, mitä pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että kuljettaja on rikkonut 92 b §:ssä mainittujen säästösten tai sopimuksen ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia säännöksiä tai määräyksiä, poliisi-, tulli- tai rajavartiolaitomies voi estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, kunnes säädetty tauko tai lepoaika on pidetty. Poliisi-, tulli- tai rajavartiolaitomies voi myös estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, jos kuljettaja ei esitä valvontaviranomaiselle ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 7 kohdassa tai AETR-sopimuksen 10 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja.

Poliisi voi ottaa kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortin haltuun, jos on perusteltua syytä epäillä, että tämän lain 92 d §:n mukaiset kortin peruuttamisedellytykset täyttyvät. Haltuun otettuja kortteja koskevasta menettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tässä pykälässä olevia säännöksiä sovelletaan myös tehdas-, satama-, varasto-, kilpailu- tai muulla vastaavalla alueella.

92 n §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa

Valvontaviranomaiset saavat luovuttaa ajopiirturista, ajopiirturin levystä sekä kuljettajakortista ilmenevät tiedot ja muut tiedot rikkomuksen, ajoneuvon sekä ajoneuvon kuljettajan ja tämän työnantajan yksilöimiseksi sekä tiedot rikkomuksesta määräytyistä seuraamuksista, jotka he 92 b §:ssä mainit-

tujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen mukaan sekä yhdenmukaisista menettelyistä pantaessa täytäntöön tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu asetus (ETY) N:o 3820/85 ja tieliikenteen valvontalaitteista annettu asetus (ETY) N:o 3821/85 annetun neuvoston direktiivin 88/599/ETY mukaan ovat velvollisia luovuttamaan.

Tiedot saa luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille 1 momentissa tarkoitettujen asetusten ja siinä tarkoitetun direktiivin osalta ja AETR-sopimukseen liittyneiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille sopimuksessa määrättyjen tietojen osalta.

Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat lisäksi luovuttaa 1 momentissa mainitut tiedot 2 momentissa tarkoitetuille viranomaisille epäilyistä rikkomuksesta, jos toimivaltainen muun valtion viranomaisen sitä pyytää tuossa valtiossa tapahtuneen rikkomuksen selvittämiseksi. Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat myös pyytää mainituilta muiden valtioiden viranomaisilta samat tiedot Suomessa tapahtuneeksi epäillyn rikkomuksen selvittämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa säätää menettelytavoista tietojen luovuttamiseksi ja pyytämiseksi.

94 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonta

Ajoneuvon kuljettajan, omistajan tai haltijan on vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle tai työsuojelutarkastajalle hallussaan oleva ajopiirturin levy tai ajopäiväkirja. Kuljettajan on vaadittaessa esitettävä ne myös tulli- tai rajavartiomiehelle.

Ajoneuvon omistajan tai haltijan on säilytettävä käytettyjä ajopiirturin levyjä, kuljettajantutkinnossa käytettyjä lukuun ottamatta, yksi vuosi ja vaadittaessa luovutettava ne tai niiden jäljennökset, siten kuin [liikenneministeriö] siitä määrää, tutkimustarkoituksiin käytettäväksi. Näin kerättyjä tietoja ei saa luvatta ilmaista sivulliselle.

Edellä 47 a §:ssä mainittujen säädösten

94 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonta

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja siinä mainitun sopimuksen noudattamista valvovat poliisi, tullilaitos, rajavartiolaitos ja työsuojeluviranomaiset. Valvonnan täytäntöönpanosta säädetään asetuksella.

94 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

Jos on todennäköisiä syitä epäillä, että on tehty 105 a §:ssä tarkoitettu rikkomus, poliisi voi toimittaa pakkokeinolaissa (450/87) tarkoitetun kotietsinnän ajoneuvossa taikka ajopiirturin levyjen tai ajopäiväkirjan todennäköisessä säilytyspaikassa levyn tai ajopäiväkirjan löytämiseksi sen estämättä, mitä pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että kuljettaja on rikkonut 47 a §:ssä mainittujen säädösten tai sopimuksen ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia säännöksiä tai määräyksiä, poliisi-, tulli- tai rajavartiolaitos voi estää kuljettajaa jatkamasta ajoa, kunnes säädetty tauko tai lepoaika on pidetty.

8 luku

Liikenne rikokset

103 §

Liikenne rikkomus

Jos joku muuten kuin 73 a tai 98—102 §:ssä mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, hänet on tuomittava liikenne rikkomuksesta sakkoon.

105 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen

Kuljettaja, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 47 a §:ssä mainittujen säädösten tai siinä mainitun sopimuksen ajoaikoja, taukoja ja lepoaikoja

94 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen pakkokeinot

(kumotaan)

8 luku

Liikenne rikokset

103 §

Liikenne rikkomus

Jos joku muuten kuin 73 a tai 98—102 tai 105 a §:ssä mainitulla tavalla rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, hänet on tuomittava liikenne rikkomuksesta sakkoon.

105 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen

Kuljettaja, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 92 b §:ssä mainittujen säädösten tai siinä mainitun sopimuksen ajoaikoja, taukoja ja lepoaikoja tai

koskevia säännöksiä tai määräyksiä, sekä työnantaja tai tämän edustaja, joka rikkoo tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston asetuksen 5, 10, 14 tai 15 artiklaa tai AETR-sopimuksen 5 tai 11 artiklaa, on tuomittava tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta sakkoon. Kuljettajaa ei kuitenkaan tuomita rangaistukseen teosta, jonka syynä on työnantajan tai tämän edustajan tekemä rikkomus.

105 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa

Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat luovuttaa ajopiirturin levystä ilmenevät tiedot ja muut tiedot rikkomuksen, ajoneuvon sekä ajoneuvon kuljettajan ja tämän työnantajan yksilöimiseksi sekä tiedot rikkomuksesta määräytyistä seuraamuksista, jotka he 47 a §:ssä mainittujen säädösten ja siinä mainitun sopimuksen mukaan sekä yhdenmukaisista menettelyistä pantaessa täytäntöön tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu asetus (ETY) N:o 3820/85 ja tieliikenteen valvontalaitteista annettu asetus (ETY) N:o 3821/85 annetun neuvoston direktiivin 88/599/ETY mukaan ovat velvollisia luovuttamaan.

Tiedot saa luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Euroopan talousalue-

ajopiirturia ja ajopiirturikortteja koskevia säännöksiä tai määräyksiä taikka 92 f §:n 1 tai 2 momentin tai 92 j §:n 2 momentin säännöstä, on tuomittava tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta sakkoon.

Korjaamon edustaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 92 i §:n säännöksiä, on tuomittava tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta sakkoon.

Työnantaja tai tämän edustaja ja yrityksen edustaja, joka rikkoo ajo- ja lepoaikaasetuksen 5, 10, 14, tai 15 artiklaa tai AETR-sopimuksen 5 tai 11 artiklaa, tai tämän lain 92 g tai 92 h §:n tai 92 j §:n 1 momentin säännöksiä, on tuomittava tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisesta sakkoon.

Kuljettajaa ei kuitenkaan tuomita rangaistukseen teosta, jonka syynä on työnantajan tai tämän edustajan tai korjaamon tekemä rikkomus.

105 b §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamista koskevien tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

seen kuuluvien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille 1 momentissa tarkoitettujen asetusten ja siinä tarkoitetun direktiivin osalta ja AETR-sopimukseen liittyneiden valtioiden toimivaltaisille viranomaisille sopimuksessa määrättyjen tietojen osalta.

Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat lisäksi luovuttaa 1 momentissa mainitut tiedot 2 momentissa tarkoitetuille viranomaisille epäilystä rikkomuksesta, jos toimivaltainen muun valtion viranomainen sitä pyytää tuossa valtiossa tapahtuneen rikkomuksen selvittämiseksi. Poliisi ja työsuojeluviranomaiset saavat myös pyytää mainituilta muiden valtioiden viranomaisilta samat tiedot Suomessa tapahtuneeksi epäillyn rikkomuksen selvittämiseksi.

Asetuksella voidaan tarvittaessa säätää menettelytavoista tietojen luovuttamiseksi ja pyytämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 . _____

2.

Laki

ajoneuvolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan 11 päivänä joulukuuta 2002 annetun ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n 1 momentti sekä

lisätään 89 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, ja 92 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

87 §

87 §

Asennus- ja korjauslupa

Asennus- ja korjauslupa

Seuraavien järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden asennukseen ja korjaukseen on hankittava lupa valvontavi-

Seuraavien järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden asennukseen ja korjaukseen on hankittava lupa valvontavi-

ranomaiselta:

- 1) taksamittarin asennus ja korjaus;
 - 2) ajopiirturin asennus ja korjaus;
 - 3) M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-luokan ajoneuvojen paineilma- ja sähköjarrujärjestelmien korjaus;
 - 4) ajoneuvoon asennettavaksi määrätyn nopeudenrajoittimen asennus ja korjaus.
-

ranomaiselta:

- 1) taksamittarin asennus ja korjaus;
 - 2) *mekaanisen tai digitaalisen* ajopiirturin asennus ja korjaus;
 - 3) M₂-, M₃-, N₂-, N₃-, O₃- ja O₄-luokan ajoneuvojen paineilma- ja sähköjarrujärjestelmien korjaus;
 - 4) ajoneuvoon asennettavaksi määrätyn nopeudenrajoittimen asennus ja korjaus.
-

89 §

Asennus- ja korjausluvan myöntämisen edellytykset

Digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen lupaa ei saa myöntää hakijalle, joka harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85, ellei tämä ole yrityksen toimintaedellytysten kannalta välttämätöntä korjaamopalveluiden vähäisyyden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

92 §

Toimenpiteet toiminnassa havaittujen puutteiden johdosta

Digitaalisen ajopiirturin asennuksessa ja korjauksessa käytettävien korjaamokorttien peruuttamisesta säädetään tieliikennelain (267/1981) 92 d §:ssä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 200 .*

3.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun lain (541/2003) 9 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 17 §:n 2 momentin 9 kohta ja 3 momentti, 20 §:n 4 momentti ja 24 §:n 1 ja 2 momentit sekä
lisätään 9 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta ja 20 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Henkilötietojen poistaminen rekisteristä

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

5) rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitus kymmenen vuoden kuluttua ajo- tai muun kortin tilaamisesta;

6) myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvät tiedot viiden vuoden kuluttua kyseisen luvan, tai vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

Ehdotus

9 §

Henkilötietojen poistaminen rekisteristä

Henkilötiedot poistetaan rekisteristä seuraavasti:

5) rekisteröidyn valokuva ja nimikirjoitus viiden vuoden kuluttua *ajo-oikeuden tai kuljettajakortin voimassaolon päättymisestä*;

6) myönnettyihin lupiin ja kortteihin liittyvät tiedot viiden vuoden kuluttua kyseisen luvan, *kortin tai ajo-oikeuden voimassaoloajan päättymisestä*;

7) *vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.*

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa

9) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle henkilön valokuvan korttien käsittelyä varten;

Tiedot saa *1 momentin 1—9 ja 11 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa* luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Luovutuksensaajan on

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

9) tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle henkilön valokuvan *ja nimikirjoitusnäytteen* korttien käsittelyä varten;

Tiedot saa luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Luovutuksensaajan on ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suo-

ennen tietojen luovuttamista esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

jaamisesta.

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilön nimen saa 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja, liikennevakuutuskeskukselle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Luovutuksensaajalle on ilmoitettava luovutusrajoituksesta, kun luovutusrajoituksen alainen tieto luovutetaan, sekä ilmoitettava tietojen käyttöä ja suojausta koskevat rajoitukset.

Henkilön nimen ja henkilötunnuksen saa 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luovuttaa sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja, liikennevakuutuskeskukselle ja tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Luovutuksensaajalle on ilmoitettava luovutusrajoituksesta, kun luovutusrajoituksen alainen tieto luovutetaan, sekä ilmoitettava tietojen käyttöä ja suojausta koskevat rajoitukset. *Rekisterinpitäjä voi erityisestä syystä päättää luovutusrajoituksesta ilmoittamatta jättämisestä, jos luovutettava tieto ja sen käyttötarkoitus on sellainen, että ilmoittamatta jättämisen ei arvioida vaarantavan luovutusrajoituksen tarkoitusta.*

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain 8 §:n 2 momenttia, 9 §:ää, 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 20 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005.

Tällä lailla kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annettu laki (819/1989) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen lukuun ottamatta 6 §:n 3 momenttia sekä 6 a ja 16 §:ää, jotka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2005.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain 8 §:n 2 momenttia, 9 §:ää ja 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005 ja 20 §:ää 1 päivästä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan tieliikenteen tietojärjestelmästä 15 päivänä syyskuuta 1989 annettu laki (819/1989) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen lukuun ottamatta 6 §:n 3 momenttia ja 6 a §:ää, jotka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2005 sekä 16 §:ää, joka kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2008.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .

LIITE 4

Valtioneuvoston asetus ajopiirturikorteista

Pääasiallinen sisältö

Asetuksessa säädettäisiin ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annettua lakia tarkemmin ajopiirturikorttien myöntäjän henkilökunnalle, toimipaikoille ja toimitaloille asetettavista vaatimuksista. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin tieliikennelakia tarkemmin ajopiirturikorttien hakumenettelystä, ajopiirturikortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta ja kortteja koskevista menettelytavoista, eri ajopiirturikorttien voimassaoloajoista sekä ajopiirturikortteja koskevien päätösten allekirjoittamisesta. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin se on hyväksytty.

Perustelut

1. Yleiset perustelut

Tieliikenteen valvontalaitteesta eli ajopiirturista säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85, jäljempänä ajopiirturiasetus. Ajopiirturilla valvotaan kuorma- ja linja-auton kuljettajien ajo- ja lepoaikoja, joista on säädetty tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3820/85. Ajopiirturiasetusta muutettiin tieliikenteen valvontalaitteista annetun asetuksen (ETY) N:o 3821/85 sekä asetusten (ETY) N:o 3820/85 ja (ETY) N:o 3821/85 täytäntöönpanosta annetun direktiivin 88/599/ETY muuttamisesta annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2135/98, jolla päätettiin uusien digitaalisten ajopiirtureiden käyttöönotosta. Digitaalisten ajopiirtureiden käyttöä varten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä ajopiirturikortteja, joita on neljä erilaista: korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskortti.

Suomessa ajopiirturikorttien myöntämisestä, peruuttamisesta ja muista julkisista hallintotehtävistä vastaa ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain (xx/200) mukaan Ajoneuvohallintokeskus. Lain 4 §:n mukaan Ajoneuvohallintokeskuksella on oikeus sopia kuljettaja- ja yrityskorttien myöntämisen siirtämisestä julkiselle tai yksityiselle palveluntuottajalle eli ajopiirturikorttien myöntäjälle.

Ajopiirturikorttien myöntäminen edellyttää hallintopäätöksen tekemistä ja on näin ollen julkisen vallan käyttöä. Kansalaisten oikeusturva on taattu ottamalla lakiin riittävät säännökset ajopiirturikorttien myöntäjäksi valittavan kelpoisuusehdoista, ajopiirturikorttien myöntämistä koskevan sopimuksen vähimmäisisällöstä, yleishallinto-

oikeudellisen lainsäädännön soveltamisesta ajopiirturikorttien myöntäjään, henkilötietojen suojasta, muutoksenhausta ajopiirturikorttien myöntäjän päätökseen sekä ajopiirturikorttien myöntäjän rikosoikeudellisesta vastuusta.

Asetuksessa ehdotetaan säädettäväksi lakia tarkemmin ajopiirturikorttien myöntäjän henkilökunnalle asetettavista vaatimuksista sekä toimipaikoille ja toimitiloille asetettavista vaatimuksista. Lisäksi asetukseen ehdotetaan otettavaksi säännökset toimipaikalla säilytettävistä asiakirjoista Ajoneuvohallintokeskuksen suorittamaa toiminnan valvontaa varten.

Tieliikennelain (267/1981) 6 a lukuun on koottu säännökset tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnasta ja tieliikenteen valvontalaitteista. Luvussa säädetään digitaalisessa ajopiirturissa käytettävien ajopiirturikorttien myöntämis- ja peruuttamisedellytyksistä, ajopiirturin käytöstä, kuljettajan, yrityksen ja työnantajan velvollisuuksista ajopiirturin käytössä, ajopiirturin tietojen käsittelystä yrityksessä ja korjaamalla, valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta, tietojen käytöstä tutkimustarkoitukseen sekä valvontaviranomaisella olevista pakkokeinoista tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamiseksi ja tietojen vaihdosta muiden valtioiden viranomaisten kanssa.

Asetukseen ehdotetaan otettavaksi tarkemmat säännökset ajopiirturikorttien myöntämisessä noudatettavasta menettelystä, korttien uusimisvelvollisuudesta tilanteessa, jossa ajopiirturikorttiin talletetut haltijan tiedot muuttuvat kortin voimassaoloaikana sekä kortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta tilanteessa, jossa kortti on kadonnut, varastettu tai vioittunut. Asetuksessa ehdotetaan säädettäväksi myös korttien voimassaoloajasta. Kuljettaja-, valvonta ja yrityskorttien voimassaoloajaksi ehdotetaan viittä vuotta ja korjaamokortin voimassaoloajaksi yhtä vuotta. Lisäksi asetuksessa ehdotetaan säädettäväksi korttia koskevista menettelytavoista silloin, kun se on ajo- ja lepoaikoja valvovan viranomaisen toimesta otettu haltuun ja toisaalta silloin, kun hakija ei ole noutanut tilaamaansa ajopiirturikorttia.

Valtuudet asetuksen antamiseen ovat ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain 17 §:ssä ja tieliikennelain 92 c §:n 6 momentissa, 92 d §:n 4 momentissa ja 92 m §:n 2 momentissa.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain 17 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä. Tieliikennelain mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajopiirturikorttien hakemisesta, uusimisesta, kortin haltijan ilmoitusvelvollisuudesta ja ajopiirturikorttien voimassaoloajasta (92 c § 6 momentti), ajopiirturikorttien peruuttamisesta noudatettavasta menettelystä (92 d §:n 4 momentti) ja poliisin pakkokeinosäännöksen

nojalla haltuun ottamia kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortteja koskevasta menettelystä (92 m §:n 2 momentti).

2 §. Määritelmät. Pykälään sisältyisivät ajopiirturikorttien myöntäjän ja ajopiirturikorttien määritelmät, sekä tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 kutsumanimike asetuksen säännösten luottavuuden parantamiseksi.

Pykälän 1 kohdan mukaan ajopiirturikorttien myöntäjällä tarkoitettaisiin julkista tai yksityistä tahoa, jonka kanssa Ajoneuvohallintokeskus on tehnyt ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettun sopimuksen. Pykälän 2 kohdan mukaan ajopiirturiasetuksella tarkoitettaisiin tieliikenteen valvontalaitteista annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3821/85 ja 3 kohdan mukaan ajopiirturikorteilla tarkoitettaisiin digitaalisissa ajopiirtureissa käytettäviä korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskortteja.

3 §. Ajopiirturikorttien myöntäjän henkilökunta. Ajopiirturikorttien myöntäjän tulisi ilmoittaa Ajoneuvohallintokeskukselle koko toiminnasta vastaava henkilö, joka vastaisi siitä, että ajopiirturikorttien myöntäjä täyttäisi ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa ajopiirturikorttien myöntäjälle asetetut yleiset edellytykset, tässä asetuksessa edellytetyt vaatimukset sekä ajopiirturikorttien myöntämisestä tehtävän sopimuksen vaatimukset koko sopimuskauden ajan. Toiminnasta vastaava henkilö olisi esimerkiksi velvollinen ilmoittamaan lain 10 §:n 2 momentin mukaisesti sellaisista toimintaa koskevista muutoksista, joilla voi olla olennaista vaikutusta ajopiirturikorttien myöntämiseen.

4 §. Ajopiirturikorttien myöntäjän toimipaikka ja toimitilat. Pykälässä täsmennettäisiin ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa ajopiirturikorttien myöntäjän toiminnalle asetettuja vaatimuksia. Lain 5 §:n mukaan ajopiirturikorttien myöntäminen on järjestettävä siten, että palveluiden laatu, yhdenmukaisuus ja saataavuus turvataan eri puolilla maata. Vaatimuksia tarkennettaisiin toimipaikkojen osalta siten, että niitä tulisi olla riittävästi ja alueellisesti kattavasti. Toimitilojen laitteiden ja varusteiden tulisi olla sellaiset, että henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön vaatimukset ja tietojen käsittelylle asetettavat turvallisuusvaatimukset voidaan täyttää, ja että ajopiirturikorttitietojen siirtäminen ajoneuvoliikennerekisteriin voi tapahtua reaaliaikaisesti. Ajopiirturikorttien myöntäjälle asetettavista tietosuojan ja tietoturvan liittyvistä velvollisuuksista sovittaisiin yksityiskohtaisemmin sopimuksessa.

5 §. Toimipaikalla säilytettävät tiedot. Ajoneuvohallintokeskuksen valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi ajopiirturikorttien myöntäjä veloitettaisiin säilyttämään ja ylläpitämään toimipaikalla joko alkuperäisenä tai jäljennöksinä ajopiirturikorttien myöntämistä koskevan toiminnan valvontatarkastusten aiemmat pöytäkirjat, muiden lakisääteisten tarkastusten pöytäkirjat sekä Ajoneuvohallintokeskuksen määräämät toiminnan valvonnassa tarvittavat muut asiakirjat.

6 §. Ajoneuvohallintokeskus kuljettaja- ja yrityskortin myöntäjänä. Ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan Ajoneuvohallintokeskus voi tehdä sopimuksen kuljettaja- ja yrityskorttien myöntämisen siirtämisestä julkisen tai yksityisen tahon hoidettavaksi. Lain lähtökohtana on, että Ajoneuvohallintokeskus ulkoistaa kuljettaja- ja yrityskorttien myöntämiseen liittyvät julkiset hallintotehtävät siten, että korttien valtakunnallinen jakeluverkosto saadaan mahdollisimman kattavasti ja joustavasti järjestetyksi. Kansalaisten oikeusturva tehtäviä ulkoistettaessa on turvattu lakiin otetuilla säännöksillä ajopiirturikorttien myöntäjäksi valittavan kelpoisuusehdoista, ajopiirturikorttien myöntämistä koskevan sopimuksen vähimmäissisällöstä, yleishallinto-oikeudellisen lainsäädännön soveltamisesta ajopiirturikorttien myöntäjään, henkilötietojen suojasta, muutoksenhausta ajopiirturikorttien myöntäjän päätökseen sekä ajopiirturikorttien myöntäjän rikosoikeudellisesta vastuusta.

Ajneuvohallintokeskuksen tulisi kuitenkin toimia myös kuljettaja- ja yrityskorttien myöntäjänä, jos se palveluiden laadun, yhdenmukaisuuden ja saatavuuden varmistamiseksi on tarpeen. Käytännössä tällainen tilanne voisi syntyä, jos palveluverkostoa tarjouskilpailulla julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön mukaisesti järjestettäessä jollekin alueelle ei saataisi palveluntuottajalle asetettujen edellytysten täyttäviä hakijoita. Toisaalta ajopiirturikorttien myöntäjän vakavan sopimusrikkomuksen myötä saattaisi tulla tarve siirtää kuljettaja- ja yrityskorttien myöntäminen Ajoneuvohallintokeskukseen siihen asti, kunnes korttien myöntäminen saataisiin järjestettyä uudelleen uuden sopimuskumppanin kanssa. Lisäksi kuljettaja- ja yrityskorttien myöntäminen Ajoneuvohallintokeskuksen toimesta uusien digitaalisten ajopiirturien käyttöönotto-vaiheessa saattaisi olla kustannustehokkaampaa kuin valtakunnallisen asiointiverkoston kautta. Valvontalaiteasetuksen mukaan digitaaliset ajopiirturit tulee asentaa asetuksen soveltamisen alkaessa uusiin, käyttöönotettaviin kuorma- ja linja-autoihin. Kuljettajien ja yritysten tarve hakea ajopiirturikorttia kasvaa autokannan uudistuessa. Korttien kysynnän vähäisyyden vuoksi valtakunnallisen jakeluverkoston järjestäminen voitaneen ajoittaa muutamaa kuukautta asetuksen soveltamisajankohdan alkamisen jälkeen.

7 §. Ajopiirturikortin hakeminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että ajopiirturikorttihakemus olisi tehtävä kirjallisesti. Vaatimuksen täyttäisi myös sähköisessä muodossa tehty hakemus siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään.

Pykälässä säädettäisiin lisäksi ajopiirturikorttihakemuksen yhteydessä vaadittavista selvityksistä. Pykälän 2 momentin mukaan korjaamokorttia ja yrityskorttia haettaessa olisi esitettävä kaupparekisteriote. Kaupparekisteriote tulisi esittää hakijan nimenkirjoitusoikeuden selvittämiseksi ja yrityskortin osalta myös sen selvittämiseksi, että hakija on asianmukaisesti merkitty yritys- ja yhteisötietojärjestelmään tieliikennelain 92 c §:n 5 momentissa edellytetyllä tavalla.

Pykälän 3 ja 4 momenteissa säädettäisiin kuljettajakorttia haettaessa vaadittavista selvityksistä. Ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B mukaan kuljettajakortissa on oltava haltijan valokuva. Kuljettajan tulisi liittää hakemukseensa valokuva, josta hakijan hyvin tunnistaa. Valokuva talletettaisiin ajoneuvoliikennerekisteriin, jossa niitä säilytetään ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 9 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan viiden vuoden kuluttua kuljettajakortin tilaamisesta. Jos hakijan valokuva olisi jo talletettu ajoneuvoliikennerekisteriin, myös sitä voisi hakijan suostumuksella käyttää kuljettajakortissa.

Ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B vaatimuksen mukaisesti kuljettajakorttiin merkittäisiin myös henkilön ajokortin numero. Jos hakijalla olisi Suomessa myönnetty ajokortti, tiedot tarkistettaisiin ajoneuvoliikennerekisteristä. Hakemuksessa tulisi kuitenkin esittää ulkomailla myönnetty ajokortti.

Pykälän 4 momentin mukaan kuljettajan henkilöllisyys tarkistettaisiin ennen kuljettajakortin luovuttamista. Käytännössä henkilöllisyyden tarkistaminen voisi tapahtua joko hakemusta jätettäessä tai korttia luovutettaessa. Henkilöllisyys tarkistettaisiin poliisin myöntämästä henkilöllisyyttä osoittavasta asiakirjasta, jollaisia ovat henkilöllisyystodistus, ajokortti, passi tai sähköinen henkilökortti. Lisäksi hakijan olisi palautettava hänelle aiemmin toisessa jäsenvaltiossa myönnetty kuljettajakortti tai Suomessa myönnetty kuljettajakortti, mikäli hän ei ole ilmoittanut korttiaan kadonneeksi tai varastetuksi. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan kuljettajalla voi olla hallussaan vain yksi voimassa oleva kortti. Jos toisessa jäsenvaltiossa myönnetty kuljettajakortti vaihdetaan haltijan vakinaisen asuinpaikan muuttumisen vuoksi, ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan d alakohdan mukaan vaihdon suorittavan jäsenvaltion on palautettava vanha kortti sen myöntäneen jäsenvaltion viranomaisille.

8 §. Ajopiirturikortin haltijan ilmoitusvelvollisuus ja kortin uusiminen. Pykälään otettaisiin säännökset ajopiirturikortteja koskevista tilanteista, joista ajopiirturikortin haltija olisi velvollinen ilmoittamaan valintansa mukaan joko ajopiirturikorttien myöntäjälle tai Ajoneuvohallintokeskukselle. Lisäksi säädettäisiin tilanteista, jolloin haltijalla olisi velvollisuus uusia ajopiirturikortti.

Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan f alakohdan mukaan jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kuljettajakorttien väärentämisen mahdollisuuden välttämiseksi. 14 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan kortin myöntävän viranomaisen on pidettävä rekisteriä myönnettyistä, varastetuista, kadonneista ja viallisista kortteista vähintään niiden voimassaoloa vastaavan ajan. Kuljettajakortin haltijan ilmoitus- ja toimintavelvollisuudesta tilanteissa, joissa kuljettajakortti vioittuu, katoaa tai varastetaan, on säädetty ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 1 kohdassa ja 16 artiklan 3 kohdassa. 16 artiklan 3 kohdan mukaan kuljettajan on kortin vahingoittuessa tai toimiessa virheellisesti palautettava kortti vakituisen asuinpaikkansa toimivaltaisille viranomaisille. Varastetusta kuljettajakortista on vastaavasti tehtävä asianmukainen ilmoitus. 15 artiklan 1 kohdan mukaan jos kuljettajakortti vahingoittuu, toimii huonosti, katoaa tai

varastetaan, kuljettajan on kalenteriviikon kuluessa esitettävä pyyntö korvaavan kortin saamisesta sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikka.

2 momenttiin otettaisiin vastaava ilmoitusvelvollisuus korjaamokortin, valvontakortin ja yrityskortin haltijalle ajo- ja lepoaikojen sekä ajopiirturikorttien asennus- ja korjauslupien valvonnan tarpeita varten.

Ajopiirturiasetuksen kuljettajakorttia koskevan uusimisvelvollisuuden lisäksi 3 momentin mukaan ajopiirturikortti olisi uusittava, jos korttiin talletetut haltijan tiedot muuttuvat kortin voimassaoloaikana. Kuljettajakortti olisi uusittava, jos henkilön etu- tai sukunimi muuttuisi, valvontakortti, jos valvontaelin muuttuisi ja korjaamo- tai yrityskortti, jos yrityksen tai korjaamon kaupparekisteriin merkitty nimi muuttuisi. Korttien tietojen ajantasaisuus olisi valvontasyistä ja valvontakortin osalta myös valvottavan oikeusturvan vuoksi perusteltua. Ennen uuden ajopiirturikortin luovuttamista aiempi voimassaoleva kortti olisi palautettava kortin myöntäjälle eli ajopiirturikorttien myöntäjälle tai Ajoneuvohallintokeskukselle korttityypistä riippuen.

9 §. Haltuun otetut ajopiirturikortit. Pykälään otettaisiin säännös siitä, että poliisin tulee ilmoittaa Ajoneuvohallintokeskukselle, jos se ajo- ja lepoaikoja valvoessaan olisi ottanut tieliikennelain 92 m §:n 3 momentin mukaisesti kuljettaja-, yritys- tai korjaamokortin haltuun tilanteessa, jossa olisi perusteltua syytä epäillä tieliikennelain 92 d §:n mukaisten kortin peruuttamisedellytysten täyttyvän. Ajoneuvohallintokeskus tekisi poliisi ilmoituksen perusteella tarvittaessa päätöksen kortin peruuttamisesta. Peruutetun kortin palauttamisesta Ajoneuvohallintokeskukselle olisi säännös 10 §:ssä.

10 §. Peruutetun ajopiirturikortin palauttaminen. Pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta toimittaa peruutettu ajopiirturikortti Ajoneuvohallintokeskukselle. Ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain 4 §:n mukaan päätöksen kortin peruuttamisesta tekee aina Ajoneuvohallintokeskus. Kortin peruuttamista koskeva päätös ei vaikuta kortin toimintakykyyn, koska digitaalisista ajopiirtureista ei ole mahdollista luoda käyttöyhteyttä piirturikortteja koskevaan ajoneuvoliikennerekisteriin. Tämän vuoksi peruutettu kortti tulisi väärinkäytösten estämiseksi palauttaa Ajoneuvohallintokeskukselle.

Jos poliisi on ottanut ajopiirturikortin haltuunsa tieliikennelain 92 m §:n 2 momentin nojalla, poliisi voi pitää haltuun otetun kortin, jos se tutkinnallisista syistä on perusteltua. Tällöin Ajoneuvohallintokeskus saa poliisilta ainoastaan tiedon haltuun otetusta kortista edellä 9 §:ssä selostetulla tavalla.

11 §. Ajopiirturikortin voimassaoloaika. Pykälässä säädettäisiin ajopiirturikorttien voimassaoloajasta. Ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan kuljettajakortin hallinnollinen voimassaoloaika ei voi ylittää viittä vuotta ja 12 artiklan 1 kohdan mukaan korjaamokortin hallinnollinen voimassaoloaika yhtä vuotta. Yritys- ja

valvontakorttien voimassaoloaika ei ole säännelty, vaan niiden voimassaoloajan pituus on jätetty jäsenvaltioiden vapaasti harkittavaksi.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kansallisesti korjaamokortin voimassaoloajaksi neuvoston asetuksen sallima pisin voimassaoloaika eli yksi vuosi. Samoin kuljettajakortin voimassaoloajan pituudeksi säädettäisiin pisin sallittu voimassaoloaika eli viisi vuotta. Valvonta- ja yrityskorttien voimassaoloajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon kortin oletettu tekninen käyttöikä sekä kortin uusimisesta sen haltijalle aiheutuvat kustannukset. Lisäksi ilman painavia perusteita eri ajopiirturikorttityypeille ei ole syytä asettaa erilaisia voimassaoloaikoja. Tämän vuoksi myös valvonta- ja yrityskorttien voimassaoloajaksi säädettäisiin viisi vuotta.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B korttien myöntämistä koskevassa luvussa VII säädettyihin poikkeuksiin voimassaoloajan pituudesta. Luvussa todetaan, että entisen ajopiirturikortin tilalle annetulla ajopiirturikortilla on oltava sama viimeinen voimassaolopäivä kuin kortilla, jonka se korvaa. Samoin ajopiirturikortin vaihtamisessa hallinnollisten tietojen muuttamiseksi noudatetaan kortin uusimista koskevia sääntöjä, jos vaihtaminen tapahtuu samassa jäsenvaltiossa, ja kortin ensi kertaa myöntämistä koskevia sääntöjä, jos vaihtaminen tapahtuu jossakin muussa jäsenvaltiossa. Haettaessa ajopiirturikorttia sellaisen kortin tilalle, jota ei uusimisen yhteydessä palauteta myöntäjälle, uuden ajopiirturikortin voimassaoloaika päättyisi siis samaan aikaan kuin uusittavan kortin päättyisi. Liitteen 1 B säännökset koskevat kadonneita ja varastettuja ajopiirturikortteja, mutta myös vioittuneita ajopiirturikortteja, joita ei uusimisen yhteydessä ole palautettu korttien myöntäjälle.

12 §. Päätöksen allekirjoittaminen. Sähköisestä asioinnista viranomaisesta annetun lain (13/2003) 20 § 2 momentin mukaan hallintoviranomaisen toiminnassa syntyneiden asiakirjojen koneellisesta allekirjoittamisesta säädetään erikseen. Tarkoitus on, että koneellisesta allekirjoittamisesta annettaisiin aina erityissäännös. Tämän vuoksi 12 §:ään otettaisiin asiamukainen säännös ajopiirturikorteista annettavan päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta.

13 §. Ajopiirturikortin hävittäminen. Pykälään otettaisiin säännös ajopiirturikortin hävittämisestä, jos hakija ei nouda korttiaan. Kortin myöntäjällä olisi velvollisuus säilyttää myönnettyä ajopiirturikorttia kohtuullisen ajan, jonka jälkeen kortti voitaisiin hävittää. Säännöksen mukaan ajopiirturikortin voisi hävittää, jos korttia ei ole noudettu vuoden kuluessa sen hakemisesta. Kuljettaja- ja yrityskortin hävittäisi ajopiirturikorttien myöntäjä ja korjaamo- ja valvontakortin Ajoneuvohallintokeskus. Kortin hävittämisestä tehtäisiin merkintä ajoneuvoliikennerekisteriin.

14 §. Voimaantulo. Asetukseen otettaisiin tavanomainen voimaantulosäännös.

3. Vaikutukset

Asetuksella säänneltäisiin ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annettua lakia tarkemmin ajopiirturikorttien myöntäjälle asetettavista vaatimuksista sekä tieliikennelakia tarkemmin ajopiirturikorttien myöntämisestä, peruuttamismenettelystä sekä korttien voimassaoloajasta. Esityksellä ei ole itsenäisiä taloudellisia tai muitakaan vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä oli valmistella digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset ja koordinoita laitteen ja siihen liittyvien ajopiirturikorttien käyttöön ottamista. Työryhmässä oli liikenne- ja viestintäministeriön, Ajoneuvohallintokeskuksen, Helsingin poliisilaitoksen, Tietosuojavaltuutetun toimiston, Suomen kuorma-autoliiton, Autoliikenteen työnantajaliiton sekä Auto- ja kuljetusalan työntekijäliiton edustajat.

5. Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan niin pian kuin se on hyväksytty.

Valtioneuvoston asetus

ajopiirturikorteista

Annettu Helsingissä

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä, säädetään ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain (/2004) ja tieliikennelain (267/1981) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään tarkemmin ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa (XX/2004) säädetystä ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä ja Ajoneuvohallintokeskuksen lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta toiminnasta ajopiirturikorttipalveluiden järjestäjänä sekä tieliikennelain (267/1981) 92 c, 92 d ja 92 m §:ssä tarkoitetusta ajopiirturikorttien hakemisesta, uusimisesta, peruuttamisesta, voimassaolosta ja ajopiirturikortin haltijan korttia koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta sekä poliisin haltuun ottamia ajopiirturikortteja koskevasta menettelystä.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) ajopiirturikorttien myöntäjällä julkista tai yksityistä tahoa, jonka kanssa Ajoneuvohallintokeskus on tehnyt ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa (xx/2004) tarkoitetun sopimuksen;

2) ajopiirturiasetuksella neuvoston asetusta (ETY) N:o 3821/85 tieliikenteen valvontalaitteista;

3) ajopiirturikortilla digitaalisissa ajopiirtureissa käytettäviä korjaamo-, kuljettaja-, valvonta- ja yrityskortteja.

3 §

Ajopiirturikorttien myöntäjän henkilökunta

Ajopiirturikorttien myöntäjän on ilmoitettava ajopiirturikorttipalvelujen järjestämisestä vastaava henkilö, joka vastaa siitä, että toiminta täyttää ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain, tämän asetuksen ja ajopiirturikorttien myöntämistä koskevan sopimuksen vaatimukset.

4 §

Ajopiirturikorttien myöntäjän toimipaikka ja toimitilat

Ajopiirturikorttien myöntäjällä on oltava toimipaikkoja riittävästi ja alueellisesti kattavasti. Toimitilojen on oltava toiminnan laajuuteen nähden asianmukaiset ja toimitilojen laitteiden ja varusteiden tietosuojan, tietoturvan ja ajopiirturikorttitietojen ajoneuvoliikennerekisteriin tallettamisen kannalta riittä-

vät.

5 §

Toimipaikalla säilytettävät tiedot

Toimipaikalla tulee säilyttää ja ylläpitää ainakin seuraavat asiakirjat tai niiden jäljennökset:

- 1) ajopiirturikorttipalvelujen tarkastuspöytäkirjat;
- 2) muiden lakisäätteisten tarkastusten pöytäkirjat;
- 3) Ajoneuvohallintokeskuksen määräämät ajopiirturikorttipalveluiden valvonnassa tarvittavat muut asiakirjat.

6 §

Ajoneuvohallintokeskus kuljettaja- ja yrityskortin myöntäjänä

Ajoneuvohallintokeskus voi toimia kuljettaja- ja yrityskortin myöntäjänä, jos se on tarpeen ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain 5 §:n 1 momentissa säädetyn palveluiden laadun, yhdenmukaisuuden ja saatavuuden turvaamiseksi eri puolilla maata.

7 §

Ajopiirturikortin hakeminen

Ajopiirturikorttihakemus on tehtävä kirjallisesti.

Korjaamokorttia ja yrityskorttia haettaessa on esitettävä kaupparekisteriote.

Kuljettajakorttia haettaessa hakemukseen on liitettävä valokuva, josta hakijan hyvin tuntee, jollei hakijasta ole aiemmin talletettu valokuvaa ajoneuvoliikennerekisteriin. Jos kuljettajakortin hakijalla ei ole Suomessa myönnettyä ajokorttia, hakemuksessa on esitettävä ulkomailla myönnetty ajokortti.

Ennen kuljettajakortin luovuttamista hakijan on todistettava henkilöllisyytensä. Jos hakemus on tehty toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn kuljettajakortin vaihtamiseksi ajopiirturiasetuksen 14 artiklan 4 kohdan d alakohdan mukaisesti tai Suomessa aiemmin myönnetyn kortin uusimiseksi, aiemmin

myönnetty kuljettajakortti on palautettava ajopiirturikorttien myöntäjälle ennen uuden kortin luovuttamista.

8 §

Ajopiirturikortin haltijan ilmoitusvelvollisuus ja kortin uusiminen

Jos kuljettajakortti vioittuu, katoaa tai varastetaan, kortin haltijan on ilmoitettava asiasta ajopiirturikorttien myöntäjälle tai Ajoneuvohallintokeskukselle noudattaen, mitä ajopiirturiasetuksen 15 artiklan 1 kohdassa ja 16 artiklan 3 kohdassa säädetään.

Jos korjaamokortti, valvontakortti tai yrityskortti vioittuu, katoaa tai varastetaan, asiasta on ilmoitettava ajopiirturikorttien myöntäjälle tai Ajoneuvohallintokeskukselle.

Jos ajopiirturikorttiin talletetut kortin haltijan tiedot muuttuvat kortin voimassaoloaikana, kortti on uusittava. Aiempi kortti on palautettava kortin myöntäjälle ennen uuden kortin luovuttamista.

9 §

Haltuun otetut ajopiirturikortit

Jos poliisi ottanut korjaamo-, kuljettaja-, tai yrityskortin haltuunsa tieliikennelain 92 m §:n 3 momentin mukaisesti, poliisin on viipymättä ilmoitettava haltuunotosta Ajoneuvohallintokeskukselle kortin peruuttamista koskevaa päätöksentekoa varten.

10 §

Peruutetun ajopiirturikortin palauttaminen

Jos Ajoneuvohallintokeskus peruuttaa ajopiirturikortin, kortin haltijan on viipymättä toimitettava peruutettu kortti Ajoneuvohallintokeskukselle, jollei tutkinnallisista syistä muuta johdu.

11 §

Ajopiirturikortin voimassaoloaika

Korjaamokortin voimassaoloaika on yksi

vuosi ja kuljettajakortin, valvontakortin ja yrityskortin viisi vuotta, jollei 2 momentista muuta johdu.

Vioittuneen, kadonneen ja varastetun ajopiirturikortin tilalle myönnettävän korvaavan kortin voimassaoloajan pituudesta säädetään ajopiirturiasetuksen liitteessä 1 B.

12 §

Päätöksen allekirjoittaminen

Ajopiirturikorttia koskevaan päätökseen, joka annetaan automaattisessa tietojenkäsittelyssä aikaansaatusasiakirjana, voidaan allekirjoitus merkitä koneellisesti.

13 §

Ajopiirturikortin hävittäminen

Ajopiirturikortti voidaan hävittää, jos sitä ei ole noudettu vuoden kuluttua sen hakemisesta.

14 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

LIITE 5

Valtioneuvoston asetus liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asetuksen pääasiallinen sisältö

Asetuksella muutettaisiin liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annettua valtioneuvoston asetusta niin, että asetukseen otettaisiin säännökset digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjausluvan ehdoista. Digitaalisen ajopiirturin käyttö perustuu tieliikenteen valvontalaitteista annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3821/85 ja sen liitteeseen 1B. Neuvoston asetuksen mukaan valvontalaitteiston asennuksen ja korjauksen saa suorittaa ainoastaan viranomaisen hyväksymä korjaamo tai asentaja. Valtioneuvoston asetukseen otettaisiin säännökset digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjausluvan sisältämistä tehtävistä, luvan hakijan laitteille ja varusteille asettavista vaatimuksista, asennus- ja korjaustöiden kirjauksista ja korjaamokortin käytöstä ja käytön valvonnasta. Ensimmäiset digitaaliset ajopiirturit otetaan kuorma- ja linja-autoissa käyttöön todennäköisesti vuonna 2005. Asetus on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty.

Perustelut

1. Yleiset perustelut

Tieliikenteen valvontalaitteesta eli ajopiirturista säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3821/85, jäljempänä ajopiirturiasetus. Ajopiirturiasetuksen 12 artiklan mukaan ajopiirturin asennuksen ja korjauksen saa suorittaa ainoastaan sellainen korjaamo tai asentaja, jonka jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat tätä tarkoitusta varten hyväksyneet. Suomessa ajopiirturin asentamista ja korjaamista varten on korjaamolla oltava ajoneuvolain (1090/2002) 87 §:n mukainen asennus- ja korjauslupa. Ajoneuvolaissa säädetään myös asennus- ja korjauslupien myöntämisen edellytyksistä, asennus- ja korjaustöiden rajoituksista sekä toiminnan valvonnasta ja toimenpiteistä valvonnassa havaittujen puutteiden johdosta. Asennus- ja korjausluvut myöntää ja toimintaa valvoo Ajoneuvohallintokeskus.

Ajopiirturiasetusta muutettiin tieliikenteen valvontalaitteista annetun asetuksen (ETY) N:o 3821/85 sekä asetusten (ETY) N:o 3820/85 ja (ETY) N:o 3821/85 täytäntöönpanosta annetun direktiivin 88/599/ETY muuttamisesta annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2135/98, jolla päätettiin uusien digitaalisten ajopiirtureiden käyttöönotosta. Asetuksen liite 1B, jossa määritellään digitaalisen ajopiirturin tekniset ominaisuudet, säädettiin erikseen tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 mukauttamisesta tekniikan kehitykseen seitsemännen kerran annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1360/2002. Digitaalisen ajopiirturilla tarkoitetaan liitteen 1B valvontalaitteiston määritelmän mukaisesti kaikkia niitä laitteita, jotka on tarkoitettu asennettavaksi tieliikenneajoneuvoihin ja joiden avulla voidaan osoittaa, tallentaa ja säilyttää muistissa automaattisesti tai puoliautomaattisesti kyseisten ajoneuvojen liikkumista ja niiden kuljettajien tiettyjä työaikoja koskevat yksityiskohdat.

Digitaalinen ajopiirturi eroaa teknisiltä ominaisuuksiltaan olennaisesti nykyisin käytössä olevista ajopiirtureista ja niiden asennus- ja korjaustyöt tulevat poikkeamaan huomattavasti

mekaanisten ajopiirtureiden asennuksesta ja korjauksesta. Digitaalisen ajopiirturin asentaminen, korjaaminen ja tarkastuksien ja tarkistuksien suorittaminen tapahtuu erityisillä ajopiirturiasetuksen mukaisilla korjaamokorteilla. Korjaamokortti syötetään digitaaliseen ajopiirturiin, jonka jälkeen laitteen tarkastukset ja tarkistukset on mahdollista suorittaa laitteen näppäimistön avulla. Käytännössä toimenpiteiden helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi korjaamoille tulee mahdolliseksi hankkia erillisiä laitteita, joilla työ on tehtävissä.

Digitaalisen ajopiirturin korjauksen arvioidaan vaativan merkki- ja mallikohtaista tietoa korjattavasta laitteesta. Tämän vuoksi digitaalisten ajopiirtureiden avaamista ja ajoneuvosta irrottamista vaativat korjaukset tullaan tekemään ajopiirtureiden valmistajien tai valmistajien edustajien toimesta. Tiettyjä vähäisiä merkki- ja mallikohtaisesti määriteltäviä korjauksia voitaisiin suorittaa varsinaisilla korjaamoilla. Laitteen asennukset, tarkastukset ja tarkistukset ja laitteen sinetöinti tulisi olla mahdollista kaikille laitemerkeille. Tämän vuoksi ehdotetaan, että asennus- ja korjaustöitä koskevat luvat jaettaisiin vaativampaan Da-luokkaan ja vähäisempien korjaustöiden ja laitteen asennuksen suorittamiseen oikeuttavaan Db-luokkaan.

Asetukseen otettaisiin myös säännökset digitaalisen ajopiirturin asennuksiin ja korjauksiin oikeuttavan luvan hakijalta vaadittavista laitteista ja varusteista sekä korjaamokorttiin tallentuvien asennus- ja korjaustöitä koskevien tietojen tallettamisesta valvontaa varten.

Digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjaustöiden suorittamiseen tarvittavat korjaamokortit myönnettäisiin aina luvanhaltijalle siten kuin tieliikennelain (267/1981) 92 c §:ssä säädetään. Asetukseen ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, että luvanhaltija olisi vastuussa korjaamokortin oikeasta käytöstä ja siitä, kenelle luvanhaltija voisi korjaamokortin luovuttaa asennus- ja korjaustöiden suorittamista varten.

Valtuudet asetuksen antamiseen ovat ajoneuvolain (1090/2002) 89 §:n 4 momentissa.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

14 §. Luvan oikeuttamat tehtävät. Pykälään lisättäisiin digitaalisten ajopiirtureiden asennus- ja korjauslupien sallimat tehtävät. Luvat koskisivat digitaalisten ajopiirtureiden asennuksia, korjauksia, tarkistuksia ja tarkastuksia.

Digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjausluvat ehdotetaan jaettavaksi kahteen luokkaan: laajaan Da-lupaan ja suppeaan Db-lupaan. Da-lupa olisi merkki- ja mallikohtainen ja luvan haltijalla olisi oikeus suorittaa kaikki digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjaustyöt. Db-luvan haltijalla olisi oikeus suorittaa laitteen asennus, tarkastukset ja tarkistukset. Db-lupa ei olisi merkki- ja mallikohtainen.

Da-luvan haltijalla olisi oikeus myös digitaalisen ajopiirturin korjaukseen. Korjaus on liitteen 1 B määritelmän mukaan liiketunnistimen tai ajoneuvoyksikön korjaustoimenpide, joka edellyttää sen kytkemistä irti virtalähteestä tai muista ajopiirturin osista, tai sen avaamista. Korjaamista olisi myös laitteen vaihtaminen kokonaan uuteen, koska tällöin vanha laite on irrotettava ajoneuvosta.

Sekä Da- että Db-luvan haltijoilla olisi oikeus merkistä ja mallista riippumatta suorittaa digitaalisen ajopiirturin asennuksia, tarkastuksia ja tarkistuksia. Asennuksella tarkoitetaan valvontalaitteiston asentamista ajoneuvoon, jolloin samalla valvontalaitteeseen tallennetaan sen toiminnan kannalta välttämättömät tiedossa olevat parametrit. Asennuksen jälkeen suoritetaan

asennuksen tarkastus, jonka jälkeen koko laitteiston on oltava ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B III luvun kohdissa 2.1 ja 2.2 esitettyjen enimmäisvirherajoihin liittyvien määräysten mukainen. Asennuksen ja asennuksen tarkastuksen jälkeen laite aktivoidaan asettamalla sen kortinliitäntälaitteeseen korjaamokortti. Tällöin koko digitaalisen ajopiirturin eli itse valvontalaitteen, liiketunnistimien ja kaapeleiden tulee olla toimintakuntoisia.

Asennuksen tarkastuksen ja aktivoinnin jälkeen ajoneuvoon on kiinnitettävä asennuskilpi, josta on käytävä ilmi liitteen 1 B V luvussa määritellyt tiedot. Jokaisen korjaamon suorittaman tarkastuksen jälkeen on asennettava uusi asennuskilpi.

Tarkastuksella tarkoitetaan asennuksen tarkastusta, laitteen määräaikaistarkastusta ja laitteen kalibrointia. Ajopiirturiasetuksen liitteessä 1 B on määritelty tilanteet, jolloin digitaaliselle ajopiirturille on tehtävä määräaikaistarkastus. Mikäli muita liitteessä mainittuja syitä ei ole, ajopiirturi on aina tarkastettava viimeistään kahden vuoden kuluttua edellisestä tarkastuksesta. Laitteen kalibrointi puolestaan tehdään aina muun muassa tarkastuksen yhteydessä, asennuksen jälkeen, rengaskoon muuttuessa, kellon aikaa muutettaessa ja korjauksen jälkeen.

Digitaalisen ajopiirturin tarkistuksella tarkoitetaan sen toiminnan tarkastamista.

Liitteessä 1 B edellytetään, että korjaamon on kyettävä kopioimaan digitaalisen ajopiirturin tallettamat tiedot ja luovuttamaan ne takaisin kuljetusyrietykselle. Mikäli tietojen kopioiminen on mahdotonta, korjaamolla on velvollisuus antaa asiasta todistus. Tästä velvoituksesta johtuen sekä Da- että Db-luvan haltijalla olisi aina oikeus kopioida tallentuneet tiedot digitaalisen ajopiirturin merkistä tai mallista riippumatta. Molemmat luvat oikeuttaisivat myös suorittamaan laitteelle säännösten edellyttämät sinetöinnit.

15 §. Henkilökunta. Pykälään lisättäisiin täydentävä viittaus digitaalisesta ajopiirturista. Lisäksi ajopiirturin asennuksen ja korjaustöiden koulutuksen antajalle annettaisiin oikeus arvioida asennus- ja korjaustyöstä vastuullisen henkilön koulutusta ja kokemusta. Tällä hetkellä koulutusta ja kokemusta arvioi Ajoneuvohallintokeskuksen tarkastustehtävään valtuuttama katsastustoimipaikka tai laitteen valmistaja tai maahantuojia.

16 §. Laitteet ja varusteet. Pykälään lisättäisiin digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjausluvan hakijoilta edellytettävät laitteet ja varusteet. Sekä Da- että Db-luvan hakijoilta vaadittaisiin tiekierrosluvun mittausvälineitä, tarpeellisia asennustyökaluja, rengaspaineen mittaria sekä sinetöintiä ja tarvikkeita. Nämä varusteet vastaisivat nykyisten mekaanisten ajopiirtureiden A- ja B-luvan hakijoilta vaadittavia varusteita. Koska Da-luvan haltijalla olisi oikeus suorittaa laitteiston asennuksia ja korjauksia, luvan hakijalta vaadittaisiin myös tekniset tiedot digitaalisesta ajopiirturista, sen asennuksesta ja korjauksesta. Lisäksi Da-luvan hakijalta vaadittaisiin asennuksen ja korjauksen suorittamiseksi tarvittavat ohjelmistot ja laitteet. Sekä Da- että Db-luvan hakijoilta vaadittaisiin tarkastuksien ja tarkistuksien suorittamiseksi tarvittavat tekniset tiedot, ohjelmistot ja laitteet. Samoin molemmilta vaadittaisiin sellaiset ohjelmistot ja laitteet, joilla on mahdollista kopioida ja tallettaa ajopiirturiasetuksen liitteen 1 B VI luvussa säädetyllä tavalla ajopiirturiin talletetut tiedot kuljetusyrietystä varten sekä myös korjaamokortin tiedot asennus- ja korjaustöiden kirjausta varten jäljempänä 17 §:n 2 momentin perusteluisa selostetulla tavalla.

17 §. Asennus- ja korjaustöiden kirjaus ja korjaamokortin käyttö. Pykälään lisättäisiin säännökset digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjaustöiden kirjauksesta ja luvanhaltijalle myönnettävän korjaamokortin käytöstä. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaamaan pykälän aiem-

paa laajempaa sisältöä.

Digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjaustöiden kirjauksesta otettaisiin pykälään uusi 2 kohta. Digitaalisen ajopiirturin asennus ja korjaus vaatii aina luvanhaltijalle myönnetyn korjaamokortin käyttämistä. Korjaamokortille tallentuu asennus- ja tarkastustoimenpiteiden kalibrointitiedot, valvontalaitteen sisältävien parametrien tarkastukset ja muutokset sekä ajoneuvon rekisteröinti- ja yksilöintitietoja. Jotta kaikki asennus- ja korjaustoimenpiteet saataisiin asianmukaisesti kirjattua, tulisi korjaamokortin tiedot kopioida säännöllisesti luvanhaltijan ylläpitämään asennus- ja korjaustöiden rekisteriin. Säännöllisellä kopioinnilla tarkoitettaisiin tietojen kopiointia riittävän usein niin, että korjaamokortin tietojen päälle ei ehtisi tallentua uutta tietoa.

Kopioidut tiedot tulisi säilyttää huolellisesti vähintään pykälän 4 kohdassa mainitun ajan. Huolellisella säilyttämisellä tarkoitettaisiin muun muassa tietojen varmuuskopiointia ja laitteiden, ohjelmistojen tai tietojen tallennusalustan suojaamista ulkopuolisilta esimerkiksi käyttäjätunnuksella ja salasanalla.

Asennus- ja korjaustöiden kirjatut tulisi antaa pyynnöstä valvontaviranomaisen käyttöön. Tämän vuoksi tiedot tulisi olla luvanhaltijan rekisterissä sellaisessa muodossa ja järjestyksessä, että asennus- ja korjaustöiden valvonta olisi mahdollista.

Luvanhaltija vastaisi korjaamokortin ja siihen liittyvän PIN-koodin huolellisesta käsittelystä. Käsittelyllä tarkoitetaan muun muassa kortin luovuttamista, käyttöä, säilyttämistä ja hävittämistä. Korttia ja PIN-koodia tulisi säilyttää erikseen ja riittävän turvallisessa paikassa. Kortin tarpeetonta käsittelyä luvanhaltijan toimipaikan ulkopuolella tulisi myös välttää. Luvanhaltija olisi myös vastuussa kortin mahdollisesta väärinkäytöstä ja vioittumis- katoamis- tai anastustilanteissa tehtävistä viranomaisilmoituksista.

Kohdassa säädettäisiin vielä erikseen kenelle korjaamokortin käyttö voidaan luovuttaa. Luvanhaltija saisi antaa korjaamokortin kirjallista kuittausta vastaan vain sellaisen luvanhaltijaan työsuhteessa olevan henkilön käyttöön, joka täyttäisi 15 §:ssä asennus- ja korjaustyöstä vastuulliselle henkilölle asetetut pätevyysvaatimukset. Korjaamokortin käyttäjällä tulisi siis olla sellainen digitaalista ajopiirturia koskeva koulutus tai kokemus, joka piirturin valmistajan tai maahantuojan, Ajoneuvohallintokeskuksen taikka Ajoneuvohallintokeskuksen tarkastustehtävään valtuuttaman katsastustoimipaikan antaman selvityksen perusteella on katsottava riittäväksi. Kortinhaltija ei saisi käyttää asennus- ja korjaustyössä muuta kuin hänelle luovutettua korjaamokorttia.

Pykälän nykyinen 2 kohta siirrettäisiin 4 kohdaksi. Kohtaan lisättäisiin velvollisuus säilyttää korjaamokortista kopioidut tiedot kopiointia seuraavan kahden kalenterivuoden ajan.

3. Vaikutukset

Asetuksella säädettäisiin ajoneuvolakia tarkemmin siitä, millainen henkilöstön ammattitaito ja millaiset korjauslaitteet digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjaustöiden luvanhaltijalla tulee olla, asennus- ja korjausohjeista sekä siitä, kuinka tiedot suoritetuista asennus- ja korjaustöistä on talletettava. Esityksellä ei ole itsenäisiä taloudellisia tai muitakaan vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä oli valmistella digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset ja koordinoida laitteen ja siihen liittyvien ajopiirturikorttien käyttöön ottamista. Työryhmässä oli liikenne- ja viestintäministeriön, Ajoneuvohallintokeskuksen, Helsingin poliisilaitoksen, Tietosuojavaltuutetun toimiston, Suomen kuorma-autoliiton, Autoliikenteen työnantajaliiton sekä Auto- ja kuljetusalan työntekijäliiton edustajat.

5. Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan niin pian kuin se on hyväksytty.

Valtioneuvoston asetus

liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä,

muutetaan liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta 19 joulukuuta 2002 annetun valtioneuvoston asetuksen (1247/2002) 14-17 §:t seuraavasti:

14 §

Luvan oikeuttamat tehtävät

Mekaanisen ajopiirturin asennuksiin säätöihin, korjauksiin ja määräaikaistarkastuksiin ja digitaalisen ajopiirturin asennuksiin, korjauksiin, tarkastuksiin ja tarkistuksiin oikeuttavat luvat koskevat seuraavia tehtäviä:

a) A-luvan haltijalla on oikeus suorittaa piirturin ja sen liitännän asennukset ja tarkastukset sekä määräysten edellyttämät sinetöinnit samoin kuin luvassa erikseen mainitun piirturimerkin tai –merkkien säädöt, korjaukset ja kotelon sinetöinnit;

b) B-luvan haltijalla on edellä luetellut valtuudet ei kuitenkaan lupaa suorittaa piirturin korjausta, säätöä ja näihin toimenpiteisiin liittyen kotelon sinetöintiä. Lupa koskee kaikkia hyväksytyä mallia olevia piirtureita.

Lupa oikeuttaa kuitenkin muuttamaan autoon asennettavan ajopiirturin kilometrilukemat mittarinvalmistajan ohjeiden mukaisesti ja pelkästään tähän toimenpiteeseen liittyen sinetöimään kotelon.

c) Da-luvan haltijalla on oikeus suorittaa luvassa erikseen mainittujen merkkien ja -mallien mukaisten digitaalisten ajopiirtureiden korjaukset. Riippumatta digitaalisen ajo-

piirturin merkistä ja mallista luvan haltijalla on oikeus suorittaa laitteen asennus, tarkastus, tarkistus ja säännösten edellyttämät sinetöinnit sekä kopioida digitaaliseen ajopiirturiin talletetut tiedot tai antaa todistus kopioinnin mahdollisuudesta siten kuin neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteen 1 B luvussa VI säädetään.

d) Db-luvan haltijalla on oikeus suorittaa digitaalisen ajopiirturin asennus, tarkastus, tarkistus ja säännösten edellyttämät sinetöinnit sekä kopioida digitaalisen ajopiirturiin talletetut tiedot tai antaa todistus kopioinnin mahdollisuudesta siten kuin neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteen 1 B luvussa VI säädetään.

15 §

Henkilökunta

Asennus- ja korjaustyöstä vastuullisella henkilöllä on oltava sellainen koulutus tai kokemus, joka piirturin valmistajan tai maa-hantuojan, koulutuksen antajan tai Ajoneuvohallintokeskuksen tarkastustehtävään valtuuttaman katsastustoimipaikan antaman selvityksen perusteella on katsottava riittäväksi.

16 §

Laitteet ja varusteet

Lupaluokasta riippuen ajopiirtureiden asennuksiin ja korjauksiin oikeuttavan luvan hakijalla tulee olla käytettävissään seuraavat varusteet:

Laitteet ja varusteet:	Lupa
a) piirturin valmistajan hyväksymät tai Ajoneuvohallintokeskuksen tarkastustehtävään valtuuttaman katsastustoimipaikan riittäviksi toteamat testauslaitteet piirturin ja sen kellon tarkistamiseksi	A
b) piirturin kotelon sinetöimiseksi tarvittavat välineet ja tarvikkeet	A
c) tekniset tiedot piirturista ja sen asennuksesta, säädöstä ja korjauksesta	A
d) tiekierrosluvun mittausvälineet	A, B, Da ja Db
e) tarpeelliset asennustyökalut	A, B, Da ja Db
f) rengaspaineen mittari	A, B, Da ja Db
g) sekuntikello	A, B
h) sinetöintipihdit – tarvikkeet	A, B, Da ja Db
i) tekniset tiedot digitaalisen ajopiirturista, sen asennuksesta ja korjauksesta sekä asennuksen ja korjauksen suorittamiseksi tarvittavat ohjelmistot ja laitteet	Da
j) digitaalisen ajopiirturin tarkastuksien ja tarkistuksien suorittamiseksi sekä valvontalaitteesta ja korjaamokortista kopioitavien tietojen siirtoon ja tal-	Da ja Db

lettamiseen tarvittavat ohjelmistot ja laitteet

17 §

Asennus- ja korjaustöiden kirjaus ja korjaamokortin käyttö

1. Tiedot suoritetuista mekaanisen ajopiirturin asennuksista, säädöistä, korjauksista ja tarkastuksista on talletettava ja järjestettävä ajoneuvokohtaisesti. Vähintään seuraavat tiedot on talletettava:

- asennuksen, säädön, korjauksen tai tarkastuksen päivämäärä;
- ajoneuvon rekisteritunnus;
- ajoneuvon renkaiden kehä;
- suoritettu toimenpide niin, että kilometrilukeman mahdollinen muutos käy ilmi;
- mahdollisessa tarkastuksessa todetut näyttövirheet.

2. Tiedot suoritetuista digitaalisen ajopiirturin asennuksista, korjauksista, tarkastuksista ja tarkistuksista on kirjattava siten, että korjaamokorttiin talletetut tiedot kopioidaan säännöllisesti luvanhaltijan asennus- ja korjaustöistä ylläpitämään rekisteriin. Tiedot on säilytettävä huolellisesti 4 kohdassa mainitun ajan ja ne on oltava valvontaviranomaisen pyynnöstä saatavilla sellaisessa muodossa ja järjestyksessä, että asennus- ja korjaustöiden valvonta on mahdollista.

3. Luvanhaltija on vastuussa korjaamokortin ja siihen liittyvän PIN-koodin huolellisesta käsittelystä. Luvanhaltija saa luovuttaa korjaamokortin kirjallista kuittausta vastaan vain sellaisen luvanhaltijaan työsuhteessa olevan henkilön käyttöön, joka täyttää 15 §:ssä asennus- ja korjaustyöstä vastuulliselle henkilölle asetetut pätevyysvaatimukset.

4. Luvanvaraisia korjauksia koskevat tiedot on säilytettävä työtä tai tarkastusta tai korjaamokortin tietojen kopiointia seuraavan kahden kalenterivuoden ajan.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

LIITE 6

Valtioneuvoston asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Säädösmuutoksen perustana on Neuvoston asetus (EY) N:o 2135/98, jossa säädetään kuorma- ja linja-autoihin vaadittavan digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamisesta. Tähän liittyen on valmisteltu esitykset ajopiirturikorttien myöntämistä koskevan lain ja ajopiirturikortteja koskevan valtioneuvoston asetuksen säätämisestä sekä tieliikennelain (267/1981), ajoneuvolain (1090/2002), ajoneuvoliikennerekisterilain (541/2003) ja liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1247/2002) muuttamisesta. Lisäksi on tarvetta muuttaa ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (1257/1992) ajopiirtureita koskevia kohtia. Samassa yhteydessä ehdotetaan ajo- ja lepoaikoja koskevan lainsäädännön soveltamisalan täsmentämistä yksityisten henkilökuljetusten osalta.

Perustelut

1. Yleiset perustelut

Ehdotetut muutokset johtuvat digitaalisen ajopiirturin käyttöönotosta. Nykyisessä ajoneuvojen käytöstä tiellä annetussa asetuksessa ajopiirturin käytöstä säädetään 7, 7a ja 7b §:ssä. Lain 7 §:ää koskevat muutokset liittyvät samassa yhteydessä esiteltävään tieliikennelain muutokseen, jossa eräitä nykyisin asetustasolla säädettyjä asioita on siirretty lakitasolle. Tieliikenteen ajo- ja lepoaikoja koskevan lainsäädännön soveltamisalan kansallisista poikkeuksista säädetään nykyisin asetuksen 7 §:n 2 momentissa. Siihen ehdotetaan selvyuden vuoksi lisättäväksi ei-kaupallisessa yksityiskäytössä olevat pienet linja-autot, koska niiden ei vakiintuneen tulkinnan mukaan ole katsottu kuuluvan kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan. Lisäksi asetuksen 7 a §:n mukaista ajopiirturin tarkastusten suorittajaa koskevaa viittaussäännöstä tulisi päivittää vastaamaan digitaalisen ajopiirturin käyttöönoton yhteydessä muutettua EY-lainsäädäntöä.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

7 §. Ajopiirturin käyttö. Nykyisessä pykälän 1 momentissa säädetään velvoitteesta käyttää liikennetraktorissa ajopiirturia. Lisäksi siinä viitataan eräisiin ajopiirturille tehtäviin merkintöihin viittaamalla asiaa säätelevään yhteisöasetukseen. Momentissa

mainitut säännökset on ehdotettu siirrettäväksi lain tasolle samassa yhteydessä esiteltävillä tieliikennelain 92 e ja 92 f §:n muutoksilla. Tämän vuoksi nykyinen 1 momentti tulisi kumota.

Nykyisessä 2 momentissa säädetään neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 (ajo- ja lepoaika-asetus) 13 artiklaan perustuvista ajo- ja lepoaikalainsäädännön soveltamisen kansallisista poikkeuksista. Kansalliset poikkeukset on annettu tieliikennelain 47 a §:n - joka ehdotetaan siirrettäväksi lain 92 b §:ään - valtuussäännön nojalla. Ajo- ja lepoaikojen soveltamisesta voidaan kansallisesti poiketa muun muassa henkilöliikenteessä käytettävissä ajoneuvoissa, jotka rakenteeltaan tai varustelultaan soveltuvat kuljettaja mukaan lukien enintään 17 henkilön kuljetukseen ja jotka on tarkoitettu tällaiseen liikenteeseen. Tätä poikkeusmahdollisuutta ei ole aikaisemmin todettu kyseisessä momentissa. Koska Suomessa vakiintuneen käytännön mukaan kyseisen lainsäädännön ei ole katsottu soveltuvan lainkaan yksityiseen, ei-kaupalliseen henkilöliikenteeseen, on selvyyden vuoksi katsottu tarpeelliseksi viitata edellä mainittuun pieniä linja-autoja koskevaan poikkeusmahdollisuuteen tällaisten kuljetusten osalta. Uusi poikkeussäännös ehdotetaan lisättäväksi 2 momentin poikkeuksia koskevan luettelon uudeksi h) kohdaksi. Nykyinen 2 momentti siirtyisi nykyisen 1 momentin kumoamisen vuoksi 1 momentiksi.

Nykyiseen 3 momenttiin, joka siirtyisi 2 momentiksi, ei ehdoteta muutoksia.

Nykyisissä 4 ja 5 momenteissa säädetään ajopiirturin toimintahäiriöön liittyvistä menettelytavoista, joista ehdotetaan säädettäväksi tieliikennelain 92 g §:n 3 momenttiin lisättävällä viittaussäännöksellä. Nykyiset 4 ja 5 momentit tulisi tämän vuoksi kumota.

7 a §. Ajopiirturin tarkastus. Pykälän 1 momentissa on selventävä viittaus ajopiirturin tarkastusten suorittajaa säätelevään lainsäädäntöön. Digitaalisten ajopiirtureiden tarkastusten suorittajaa koskevat säännökset on lisätty tieliikenteen valvontalaitteista annetun asetuksen (ETY) N:o 3821/85 muutoksella (neuvoston asetus (EY) N:o 2135/98) liitteen I B lukuun VI. Pykälän viittaussäännökseen ehdotetaan tehtäväksi tätä koskeva lisäys. Koska digitaalinen ajopiirturi otetaan käyttöön siirtymäajan kuluessa, tulee myös nykyinen viittaus säilyttää.

3. Vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan taloudellisia tai muitakaan vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä oli valmistella digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavat säännökset ja koordinoita laitteen ja siihen liittyvien ajopiirturikorttien käyttöön ottamista.

Työryhmässä oli liikenne- ja viestintäministeriön, Ajoneuvohallintokeskuksen, Helsingin poliisilaitoksen, Tietosuojavaltuutetun toimiston, Suomen kuorma-autoliiton, Autoliikenteen työnantajaliiton sekä Auto- ja kuljetusalan työntekijäliiton edustajat.

5. Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan samaan aikaan digitaalisen ajopiirturin käyttöönottamiseksi tarvittavien tieliikenne, ajoneuvo- ja ajoneuvoliikennerekisterilain muutosten kanssa.

Valtioneuvoston asetus

ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä,

muutetaan ajoneuvojen käytöstä tiellä 4 joulukuuta 1992 annetun asetuksen (1257/1992) 7 § sellaisena kuin se on asetuksissa 1570/1993, 809/1995 ja 1243/2002 sekä 7 a § sellaisena kuin se on asetuksissa 809/1995 ja 1243/2002 seuraavasti:

7 §

Ajopiirturin käyttö

1. Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettua Euroopan yhteisöjen neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85 ei tarvitse noudattaa eikä ajopiirturia käyttää:

a) ajoneuvoissa, joita käytetään eläinjätteidien tai muina kuin elintarvikkeina käytettävien ruhojen kuljetukseen;

b) ajoneuvoissa, joita käytetään elävien eläinten kuljetukseen maatiloilta paikallisille markkinoille tai teurastamoihin ja päinvas-toin;

c) ajoneuvoissa, joita käytetään paikallisilla markkinoilla myyntipisteinä tai ovelta ovelle myyntiin taikka liikkuvaan pankki-, rahanvaihto- tai talletustoimintaan, uskonnollisiin menoihin, kirjojen, levyjen tai kasettien lainaustoimintaan, kulttuuritapahtumiin tai näyttelyihin ja jotka on erityisesti varustettu tällaista toimintaa varten;

d) ajoneuvoissa, joita käytetään sellaisten materiaalien tai laitteiden kuljetukseen, joita kuljettaja tarvitsee työnsä yhteydessä enintään 50 kilometrin etäisyydellä ajoneuvon tavanomaiselta sijaintipaikkakunnalta, jos tällaisen ajoneuvon kuljettaminen ei ole sen kuljettajan päätyö;

e) ajoneuvoissa, joita käytetään yksinomaan pinta-alaltaan enintään 2 300 neliökilometrin suuruisilla saarilla, joita moottori-

ajoneuvoliikenteen käytettävissä oleva silta, kahlaamo tai tunneli ei yhdistä mantereeseen;

f) ajokortin saamiseksi annettavaan ajo-opetukseen käytettävissä ajoneuvoissa;

g) yksinomaan maataloudessa ja metsänhoidossa käytettävissä traktoreissa eikä

h) yksityisessä, ei-kaupallisessa henkilöliikenteessä käytettävissä ajoneuvoissa, jotka rakenteeltaan tai varustelultaan soveltuvat kuljettaja mukaan lukien enintään 17 henkilön kuljetukseen ja jotka on tarkoitettu tällaiseen liikenteeseen

2. Ajoneuvohallintokeskus voi myöntää enintään 30 päivän pituisen vapautuksen ajopiirturin käytöstä.

7 a §

Ajopiirturin tarkastus

1. Ajoneuvolain 87 §:ssä ja liikennetarvikkeiden kaupasta, asennuksesta ja korjauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1247/2002) 4 luvussa säädetään tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 liitteessä I olevassa VI luvussa ja liitteessä I B olevassa VI luvussa tarkoitetusta ajopiirturin tarkastusten suorittajasta.

2. Tarkastuksesta on annettava allekirjoitettu todistus, joka on pidettävä mukana ajoneuvoa liikenteessä käytettäessä ja vaadittaessa esitettävä liikennettä valvovalle viranomaiselle.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2004.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voi-

daan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

TYÖRYHMÄN KANNANOTOT

1. *Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön soveltamisala*

Työryhmä on kiinnittänyt huomiota tieliikenteen sosiaalilainsäädäntöä säätelevän neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 soveltamisalan tulkinnanvaraisuuteen yksityisten henkilökuljetusten osalta. Suomessa yksityisiä henkilökuljetuksia ei ole pidetty kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvina, koska lainsäädännön tarkoituksena on katsottu ainoastaan työpäivän eikä vapaapäivän seuranta ja koska tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 artiklan 15 kohdan 2 ensimmäisen kappale määrää poistamaan piirturilevyn tai kuljettajakortin työajan päätyttyä. Työryhmän työssä on kuitenkin tullut esille, että kyseistä asetusta on mahdollista tulkita toisinkin, koska sen henkilökuljetuksia koskevissa 4 artiklan 2 kohdassa ja 13 artiklan a) kohdissa ei erotella kaupallista ja yksityistä kuljetusta – toisin kuin tavarakuljetusten osalta on 4 artiklan 12 kohdassa tehty. Vaikka soveltamisalaa koskeva kysymys ei varsinaisesti kuulu työryhmän tehtäviin, työryhmä toivoo tulkinnanvaraisuuden kiinnitettävän huomiota kyseisen lainsäädännön käsittelyssä yhteisötasolla.

2. *Liikennevalvontalaitteita koskevan lainsäädännön soveltaminen digitaalisiin ajopiirtureihin*

Jo ennen digitaalisten ajopiirtureiden käyttöönottoa on tiedossa, että niiden tallettamien tietojen manipulointiin on kehitteillä erityyppisiä laitteita. Tämän vuoksi olisi ennaltaehkäisevästi syytä varautua siihen, ettei tämän tyyppisiä laitteita käytettäisi. Työryhmä on katsonut, että digitaaliset ajopiirturit voidaan käyttötarkoituksensa perusteella rinnastaa nykyisin tiedossa oleviin tieliikenteen valvontalaitteiden toiminnan paljastamiseen tai häiritsemiseen käytettäviin laitteisiin eli tutkanpaljastimiin. Tutkanpaljastimia koskeva lainsäädäntö vaikuttaa soveltuvan substanssiltaan ja sanamuodoltaan ("tieliikenteen valvontalaitteen toiminnan häiritsemiseen tarkoitettu laite") ja valvontaviranomaisten osalta myös ajopiirtureiden toiminnan manipulointiin kehitettyihin laitteisiin.

Työryhmä on tämän vuoksi lähtenyt siitä, että liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annettua lakia voidaan soveltaa myös ajopiirtureiden toiminnan häiritsemiseen tarkoitettuihin laitteisiin. Kyseisten laitteiden käyttö, hallussapito, maahantuonti, valmistus levittämistarkoituksessa, pitäminen kaupan, myyminen, muu luovuttaminen, huoltaminen, korjaaminen sekä asentaminen olisi siten kiellettyä kyseisen lain 2 §:n perusteella. Myös lain paljastinlaiterikkomusta samoin kuin kotietsintää ja henkilötarkastusta koskevat sekä virkamiesten toimivaltaa koskevat säännökset tulisivat soveltuvin osin sovellettaviksi ajopiirturin toiminnan häiritsemiseen tarkoitetun laitteen kohdalla. Työryhmä ehdottaa, että kyseistä lakia jatkossa muutettaessa harkittaisiin sen sanamuotojen täsmentämistä huomioon ottaen digitaaliset ajopiirturit ja niiden toiminnan häiritsemiseen tarkoitetut laitteet.

3. *Yhtenäinen ajopiirturin tarkastustodistusmalli ja sinetöinti*

Työryhmä katsoo, että ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 7 a §:n 2 momentissa tarkoitettulle tarkastustodistukselle olisi valvonnan helpottamiseksi syytä vahvistaa yhtenäinen, kaikkien korjaamoiden käyttämä malli. Mallin voisi vahvistaa esimerkiksi kyseisten korjaamoiden lupien myöntämisestä vastaavan Ajoneuvohallintokeskuksen lupaehdoissa. Kuljetustoiminnan kansainvälisen luonteen ja valvonnan helpottamisen vuoksi tarkastustodistusten sekä tarkastuksessa asennettavien sinettien yhtenäisyyden olisi syytä kiinnittää huomiota myös yhteisötasolla.

LIITE 8**ERIÄVÄ MIELIPIDE**

Esityksessä ehdotetaan, että digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjausluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään ajoneuvolain 89 §:n uudessa 4 momentissa. Digitaalisen ajopiirturin asennukseen ja korjaukseen lupaa ei saisi myöntää hakijalle, joka harjoittaa kuljetuksia, joihin sovelletaan tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3820/85, ellei tämä ole välttämätöntä korjaamopalveluiden vähäisyyden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Liikenneturvallisuuteen ja sen valvontaan, korjaustoiminnan valvontaan sekä tietosuojaan liittyvistä syistä mainitun ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalaan kuuluville kuljetusyrityksille ei tulisi lainkaan myöntää digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjauslupaa.

Digitaalisen ajopiirturin asennus- ja korjaustöistä suurin osa tullaan tekemään korjaamoluvan haltijalle myönnetyllä korjaamokortilla. Korjaamokortilla suoritetaan digitaalisen ajopiirturin aktivointi, kalibrointi, säätö, tarkastukset sekä laitteeseen tallentuneiden ajo- ja lepoaikatietojen kopiointi.

Jos kuljetusyrityksellä on mahdollisuus hankkia korjaamokortti, omien ajoneuvojen ajopiirtureiden tietojen muuntaminen kortilla on yksinkertaista. Korjaamokortilla muun muassa syötetään ja tarkastetaan ajopiirturin oikean toiminnan kannalta välttämättömät parametrit, kuten ajoneuvon nopeuden mittaamiseen tarvittavana parametrit (renkaiden kehä). Jos renkaiden kehämittaa muutettaisiin vilpillisesti, digitaalinen ajopiirturi tallentaisi ajoneuvon nopeudeksi ajoneuvon todellista nopeudesta poikkeavaa tietoa. Tämän tyyppisten väärinkäytösten havaitseminen toisaalta ajo- ja lepoaikasäännösten ja toisaalta korjaamoiden toiminnan valvonnassa tulisi olemaan vaikeaa.

Lisäksi tilanteessa, jossa digitaalisen ajopiirturin tallettamien ajo- ja lepoikatietojen kopioiminen on mahdotonta, asennus- ja korjausluvan haltijan on ajopiirturiasetuksen liitteen 1B säännöksen mukaisesti kirjoitettava asiasta todistus. Kuljetusyrityksen korjaamoluvan haltijana itselleen kirjoittamien todistusten luotettavuuden arviointi yrityksen ajo- ja lepoaikojen valvontatilanteessa olisi vaikeaa.

Kuljetusyrityksellä olisi korjaamokortilla myös mahdollisuus selata kaikkia digitaalisen ajopiirturin muistiin tallentuneita kuljettajien ajo- ja lepoaikatietoja. Tietosuojasyistä ei ole perusteltua, että kuljetusyrityksellä olisi mahdollisuus korjaamokorttia käyttämällä käsitellä tietoja, jotka toinen kuljetusyritys on yrityskortillaan lukinnut tälle yritykselle kuuluviksi.

Ari Herrala
Ajoneuvohallintokeskus